Юрій Володимирович
ШЕВЕЛЬОВ
(Юрій Шерех)

Матеріяли до бібліографії

UKRAINIAN ACADEMY OF ARTS AND SCIENCES
IN THE U.S., INC
NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE
SHEVCHENKO INSTITUTE OF LITERATURE

GEORGE Y. SHEVELOV
(Yury Šerech)

Bibliographical Materials

Compiled by Andrij Danylenko
and Lev Chaban

New York
1998

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЛІТЕРАТУРИ ім. Т. Г. ШЕВЧЕНКА

ЮРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ ШЕВЕЛЬОВ
(Юрій Шерех)

Матеріяли до бібліографії

Упорядники
Андрій Даниленко і Лев Чабан

Нью-Йорк
1998

The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the United States

Publishing Committee: Lubomyr R. Wynar (chairman), Oleksa Bilaniuk, Oleksander Dombrowsky, Eugene Fedorenko, Assya Humesky, George Luckyj, William Omelchenko, Tamara Skrypka

Видавнича Комісія: Любомир Винар (голова), Олекса Біланюк, Олександер Домбровський, Євген Федоренко, Ася Гумецька, Юрій Луцький, Василь Омельченко, Тамара Скрипка

Introductory articles by
Andrij Danylenko, Eleonora Solovey and Lev Chaban

Вступні статті:
Андрій Даниленко, Елеонора Соловей, Лев Чабан

Library of Congress Catalog Card Number: 98-61667
ISBN 0916381–13–7

© Copyright 1998 by the Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S., Inc.

Printed in USA by Computoprint Corp.
35 Harding Avenue, Clifton, N.J. 07011
(973)772-2166; fax (973)772-1963

Юрій Володимирович
ШЕВЕЛЬОВ

Від упорядників

Пропонована бібліографія праць Юрія Володимировича Шевельова (Юрія Шереха) укладена з глибокою пошаною до ювіляра, адже 17 грудня 1998 р. цьому видатному вченому виповняється 90 років.

Ця бібліографія, з одного боку, успадковує традицію двох попередніх бібліографій Ю. Шевельова, видрукуваних 1971 р. в «Symbolae in honorem Georgii Y. Shevelov» («Український Вільний Університет, Науковий Збірник», т.7, Мюнхен) і 1983 р. в «Studies in Ukrainian Linguistics in Honor of George Y. Shevelov» («The Annals of the Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S.», Vol. XV 1981–1983, Нью-Йорк). Зрозуміло, що укладачі третьої бібліографії намагалися враховувати досвід Якова Гурського – упорядника двох попередніх. З другого боку, tempus fugit, а тому ми не могли не помітити деяких, хоча й нечисленних, вад у бібліографіях за 1934–1968 рр. та за 1969–1983 рр. (поодинокі випадки неточних назв, помилки в датах тощо), які, щоправда, аж ніяк не залежали від хисту або сумлінности їхнього упорядника, адже левова частка ранніх праць Ю. Шевельова друкувалася через певні причини у майже не приступних згодом виданнях.

Отож, автори цих рядків вирішили упорядкувати бібліографію так, щоб вона становила чергову ланку у своєрідному бібліографічному циклі, присвяченому Ю. Шевельову. Причому, з огляду на змінені обставини (наприклад, з'явилась можливість перевірити деякі, хоч і не всі, бібліографічні позиції в книгозбірнях України), ми поставили собі за мету, по-перше, усунути за змогою хиби, виявлені в бібліографіях Я. Гурського, і, по-друге, скласти якомога повніший список праць Ю. Шевельова, друкованих до 1998 р. Одначе, свідомі всіх складнощів на шляху здійснення нашого задуму, – а нам так і не поталанило відшукати деякі публікації, оприлюднені, наприклад, в українських виданнях як до, так і під

час другої світової війни (наприклад, в «Новій Україні») та в німецьких (наприклад, в «Die Neue Zeitung») і шведських виданнях (наприклад, в «Dagens Nyheter») повоєнної доби; не знайшли ми в Україні і тексту дисертації Ю. Шевельова, – ми не наважилися назвати цю бібліогрфію повною, а відтак зробити її анотованою.

Виходячи з цих міркувань, а також беручи до уваги побажання самого Ю. Шевельова, ми вирішили внести незначні зміни у структуру бібліографії. Бібліографічні позиції згруповані в чотирьох розділах: 1. *Мовознавство. Філологія*, 2. *Література. Театр. Кіно. Публіцистика. Інше*, 3. *Редакторська праця*, *4. Varia*. У межах кожного розділу позиції подаються в хронологічному порядку появи друком праць Ю. Шевельова. У межах кожного року спочатку зазначаються книжки, потім менші за обсягом розвідки і нарешті рецензії тощо, незалежно від того, якою мовою написана та чи інша праця. Одна зірочка (*) перед бібліографічною позицією означає, що праця підписана: *Ю. Ш., Юр. Ш., Юр. Шер., Ю. Шерех, Юрій Шерех, Jury Scherech, Jury Šerech, Yury Cherekh, Yu. Sherekh, Yury Sherekh, Yury Šerech*, а дві зірочки (**) позначають, що праця підписана: *Гр. Ш., Г. Шевчук, Гр. Шевчук, Григорій Шевчук*. В усіх інших випадках подається відповідний підпис. Опис бібліографічних позицій ґрунтуєтьсґ у цілому на українському бібліографічному стандарті, але з певними змінами – для зручності читачів поза межами України.

Бібліографія має також *Покажчик назв серійних і періодичних видань*, в яких друкувався Ю. Шевельов, *Покажчик назв* його *праць*, поданих за кирилицею і за латиницею з відповідним номером бібліографічної позиції, *Покажчик імен та прізвищ*, що трапляються в назвах його праць, а також *Покажчик прізвищ та криптонімів співавторів* Ю. Шевельова.

Коли бібліографія була упорядкована, ми отримали від Ю. Шевельова відбитки його останніх статтей, оприлюднених уже 1998 р. Опис цієї роботи ми помістили в *Додатку* до основних розділів бібліографії. До цього ж *Додатку* вміщено деякі інші праці автора, які з тих чи тих причин не потрапили до основних розділів бібліографії.

* * *

Упорядникі бібліографії висловлюють щиру подяку Юрію Володимировичу Шевельову за численні поради і надану можливість скористатися з його особистих архівних та бібліографічних матеріалів. Ми вдячні Управі Української Вільної Академії Наук у США, зосібна Голові Видавничої Комісії проф. Л. Винару, за оприлюднення цієї книжки. Ми так само вдячні співробітникам Наукового Товариства ім. Шевченка у США, які сприяли в розшуку використаних матеріалів. Особлива подяка аспірантці Харківського державного університету п. Ользі Волосовій, яка склала для цього видання *Покажчик імен та прізвищ* і *Покажчик прізвищ і криптонімів співавторів*, архіваріусу-бібліотекарці Українського Наукового Інституту Гарвардського університету п. Ксенії Кебузінській та іншим добродійкам і добродім як у США, так і в Україні, які радо відгукувалися на наші прохання про допомогу.

Андрій Даниленко
Лев Чабан

Харків – Нью-Йорк, вересень 1998 р.

Андрій Даниленко
Елеонора Соловей

Юрій Шевельов (Шерех): штрихи до портрета науковця

Юрій Володимирович Шевельов народився 17 грудня 1908 р. Більша частина дитинства й роки навчання пройшли в Харкові. Після закінчення 13-ої трудової школи, а далі Першої торговельно-промислової школи він став студентом навчального закладу, що звався ХІНО – Харківський Інститут Народної Освіти, який був утворений на основі передреволюційного історико-філологічного факультету Харківського державного університету. У двадцяті й на початку тридцятих років на Україні університети вважалися за застарілі інституції й були розформовані в поодинокі окремі фахові інституції; ХІНО був одним з таких інститутів. Однак на межі двадцятих і тридцятих років ХІНО зазнав дальшої професіоналізації і був перетворений на Харківський педагогічний інститут професійної освіти, і Шевельов закінчив своє навчання вже з дипломом ХПІПО. Цей випуск був дотерміновий, у лютому 1931 р. замість нормального червня, бо країна гостро потребувала кадрів. Після випуску Шевельов був сім місяців безробітним, аж поки в вересні 1931 р. не влаштувався сам викладачем української літератури в Харківському комуністичному газетному технікумі. Рік пізніше він перейшов з викладання української літератури на викладання української мови. Причиною цього переходу було те, що викладання літератури було гостро політизоване, тоді як у ті роки викладання мови ще не було...

(Юрій Шевельов, серпень 1997 р.)[1]

Так розпочиналося творче життя Юрія Володимировича Шевельова (Юрія Шереха) – одного з найвидатніших славістів сучасности, автора численних праць з мовознавства, історії літератури, літературної, театральної та мистецької критики. За скупими рядками наведених спогадів ховаються часи "здибленої і м'ятежної України", часи "Харкова Хвильового і ВАПЛІТЕ,

[1] З автобіографічних спогадів Ю. Шевельова, що зберігаються в архіві А. Даниленка.

Курбасового "Березоля", виставок АРМУ в залях колишнього манастиря, непримиренно-палких диспутів у Будинку літератури ім. Блакитного на Каплунівській, Курсів сходознавства, українського студенства,.. поволі українізованих заводів і установ, неповторний, невідтворний, сповнений життя і безумудерзання. Третій Харків, Харків нашої молодої молоді" («Друга черга», 1978, с. 207).

Один із "покоління запальнооких романтиків", Ю.Шевельов торував свій життєвий шлях, за його власним висловом, у "третьому Харкові"[2]. Тут він навчався в аспірантурі під керівництвом Леоніда Булаховського, якого, поруч із Василем Сімовичем, і досі вважає своїм учителем. Тут же після захисту дисертації «Із спостережень над мовою сучасної поезії», що її видрукувано частинами в «Учених записках Харківського державного університету» (№ 20, 1940) та в «Наукових записках Українського Комуністичного Інституту Журналістики» (Кн. 1, 1940), Ю.Шевельов викладав у різних навчальних закладах міста. Щоправда, до того, як посісти посаду викладача у місцевому газетному технікумі, а згодом і доцента у Харківському університеті (1939-1943 рр.), він певний час працював "розносником бібліотеки", учителював на курсах українознавства.

Опинившися на еміграції, без ретельно дібраної до війни бібліотеки і рукописів, що залишилися у напівзруйнованому війною Харкові, Ю. Шевельов змушений був на деякий час зрезигнувати із серйозної наукової діяльности в галузі мовознавства. Натомість повоєнні роки – 1945–1949 рр. – дали українській літературознавчій науці "національно-органічний стиль", а мистецькому життю – об'єднання українських еміграційних письменників МУР (Мистецький український рух), одним із фундаторів якого був Ю. Шевельов, а також з'їзди, збірники та альманах МУР-у, журнал «Арка» (співредактором першого числа і головним редактором усіх наступних був Ю. Шевельов) та багато чого іншого. Одночасно з літературно-критичною та науково-публіцистичною діяльністю, що ніколи не зводилась до краєзнавства ("приземних верств науки", за виразом Д. Кислиці[3]), Ю. Шевельов продовжував шліфувати мовознавчу ерудицію

[2] Див. його «Четвертий Харків», 1948 р. (передруковано 1978 р.).
[3] «Нові дні», груд. 1968, ч. 227, с. 1.

і, оприлюднюючи наслідки своїх попередніх досліджень («До генези називного речення», 1947; «Галичина в формуванні нової української літературної мови», 1949 та ін.), наполегливо, крок за кроком, осягав західньоевропейську лінгвістичну традицію. Так, від 1946 р. Юрій Володимирович – професор Українського Вільного Університету в Мюнхені, де 1949р. здобуває докторат. У 1950–1952 рр. він – лектор російської та української мов університету в Люнді (Швеція), а в 1952–1954 рр. в Гарвардському університеті (Кембрідж, США), де на той час неперевершеним і, як виявилося пізніше (див. спогади Ю. Шевельова «Мої зустрічі з Р. Якобсоном», надруковані 1994 р. у «Сучасності»), всевладним авторитетом був Р. Якобсон. Від 1954 р. до самого виходу на емеритуру Ю. Шевельов обіймав посаду професора слов'янської філології в Колумбійському університеті (Нью-Йорк, США).

Здобувши визнання у світовій славістиці, ставши неперевершеним авторитетом в україністиці, Ю. Шевельов не поривав з науковими і громадськими організаціями та установами українців у США. Так, 1959–1961 рр. і 1981–1986 рр. (дві каденції) він був президентом Української Вільної Академії Наук у США, а від 1989 р. він почесний президент цієї інституції. Заслуги Ю. Шевельова як науковця визнали і в Україні, обравши його 11 квітня 1991 р. іноземним членом Національної Академії наук України (відділення мови та літературознавства). З відомих причин це визнання прийшло до нашого краянина набагато пізніше, ніж на Заході. Досить згадати, що Ю. Шевельова запрошували з викладами до п'ятнадцяти університетів США, серед яких Гарвардський, Єльський, Каліфорнійський. Як лектор-гість він виступав з доповідями у Канаді (Торонто), Фінляндії (Гельсінкі), Швеції (Стокгольм, Упсала, Ґетеборґ, Люнд), Австрії (Відень), Німеччині (Берлін, Кельн, Мюнхен), Франції (Париж), Великій Британії (Лондон) та інших країнах. Ю. Шевельов був нагороджений кількома стипендіями, як-от стипендією Ґуґґенгайма (1959 р.) для написання «A Prehistory of Slavic: The Historical Phonology of Common Slavic», стипендіями Американської Ради Наукових Товариств 1964 р. для її публікації і 1967 р. для збирання матеріалу для монументальної монографії – «A Historical Phonology of the Ukrainian Language»,

що вийшла друком 1979 р., та ін.

1971 р. з нагоди 60-річчя Ю. Шевельова його друзі та учні видрукували збірку статтей і розвідок, що містила також першу бібліографію вченого, укладену Я. Гурським, – «Symbolae in honorem Georgii Y. Shevelov» («Український Вільний Університет, Науковий Збірник», т. 7, Мюнхен). Другий Festschrift – «Studies in Ukrainian Linguistics in Honor of George Y. Shevelov», видрукуваний як 15-й том Анналів УВАН за 1981–1983 рр., – також містить, окрім статтей та розвідок на честь ювіляра, повну на той час бібліографію праць ученого, укладену так само Я.Гурським.

Наведених фактів з творчого життя Ю. Шевельова подостатньо, щоб упевнитися в неперечісності цієї постаті не тільки в україністиці, але й у світовій славістиці, а відтак і в нагальній потребі укласти й оприлюднити повнішу бібліографію цього вченого.

1

Поєднання в особі Юрія Володимировича Шевельова (Юрія Шереха) видатного мовознавця-славіста і яскравого, темпераментного літературного критика далебі не є лишень наслідком його біографії, складного життєвого шляху, суми незвичайних обставин, хоч усе це, певна річ, також відіграло свою ролю. Ю. Шевельов-Шерех репрезентує свій індивідуальний варіянт того класичного типу філолога у неподільності лінґвістичних та літературних зацікавлень, який у XX ст. вже майже нездійсненний, а проте, всупереч цьому, виразно існує, за словами С. Аверінцева, принаймні як потреба й тенденція і час від часу таки вивершується у постатях на кшталт Я. Мукаржовського, Ю. Лотмана, самого С. Аверінцева та інших. При цьому можливе переважання котроїсь із двох основних гілок філології або виразна своєрідність їхнього сполучання.

Мовознавчий доробок Ю. Шевельова є чи не найвагоміший у творчості вченого. Зрештою, і сам він уважає мовознавство найголовнішою справою свого життя. Дійсно, розмах його зацікавлень вражає будь-кого з фахівців-філологів. Так, окрім статтей із стилістики, видрукуваних у кількох підсовєтських

академічних виданнях після захисту кандидатської дисертації 1939 р. у Харківському університеті, Ю. Шевельов є автор праць, присвячених розмежуванню української і білоруської мов, історичній фонології праслов'янської мови, історичній морфології, синтаксі й лексикології української та інших слов'янських мов, вже не кажучи про антропологічні та етнологічні студії, низку розвідок про окремі пам'ятки та велику кількість рецензій, що регулярно з'являлися в різних періодичних виданнях.

Впадає в око певна хронологічна послідовність у скалі мовознавчих зацікавлень ученого. На початку своєї наукової діяльности він зосереджував зусилля головно на аспектах функціонування української мови, а також на проблемах її викладання. Досить сказати у цьому зв'язку, що він є автор кількох підручників, видрукуваних як в Україні, так і поза її межами. З-поміж останніх слід відзначити «A Reader in the History of the Eastern Slavic Languages: Russian, Belorussian, Ukrainian» (співавтор – Ф. Голлінґ), що вперше вийшла друком у Нью-Йорку 1958 р., але ще й досі використовується як навчальний посібник в деяких університетах США, наприклад, у славістичних курсах Гарвардського університету.

У повоєнні роки, особливо після переїзду до США, Ю. Шевельов заходився активно працювати в історичних ділянках мовознавства, передовсім дотичних до розвою української (див., наприклад, розвідку 1950 р. «Phonema Errans: A Contribution to the Solution of the Problem based on the Material of the Eastern-Slavonic») та інших слов'янських мов (див., наприклад, огляд 1953 р. «On Slavic Linguistic Interrelations: Ukrainian Influence on the Polish Language in the 16th and 17th Centuries», спершу виголошену як доповідь на засіданні УВАН), зокрема білоруської в «Problems in the Formation of Belorussian», виданих у додатку до журналу «Word» 1953 р., або в статті 1953 р. «Zur Frage der Ukrainisch-Weißruthenischen Sprachgrenze». Сходинкою на шляху до фундаментальної «A Historical Phonology of the Ukrainian Language», в якій українську мову було чи не вперше поставлено у контекст світової славістики, стала «A Prehistory of Slavic: The Historical Phonology of Common Slavic» (1964; друге видання 1965). У цій книзі автор оприлюднив підсумки багаторічної праці у галузі історичної фонології слов'янських мов, досліджуваних із застосуванням структурно-

функціональних методів, що їх Ю. Шевельов учився свого часу ще у В. Сімовича в окупованому німцями Львові.

А втім, у доробку вченого трапляються такі теми, з яких він не спускав ока протягом усього свого життя і повертався до них озброєний новим знанням, новими фактами та узагальненнями, але залишався вірний ідеям, висловленим ще на початку своєї творчої діяльности. Сюди належать, приміром, проблема формування української літературної мови, розглядуваної у ширшому діялектному та історичному вимірі, ніж це робилося у совєтському мовознавстві, а також "псевдопроблема" "общерусского языка", яка у його розвідках постає то у контексті глотогенези та історичної діялектології, то совєтської національної мовної політики, якщо під такою розуміти "накинення російської шкали соціальних вартостей в мові" (див., наприклад, статтю «Українська мова в себе вдома сьогодні й завтра» 1986 р. або ґрунтовну монографію «The Ukrainian Language in the First Half of the Twentieth Century (1900–1941): Its State and Status» 1989 р., яка вийшла в українському перекладі 1987 р.).

Можливо, звідси випливає намагання Ю. Шевельова донести до сучасників уроки минулого в українському мовознавстві, але не просто розповісти про видатних попередників, які працювали в Україні за часів Російської імперії або совєтської влади, а спроєктувати на "здобутки білодідівської школи" з її "відсталістю у методології, недостатньою обізнаністю із світовим мовознавством, браком самостійности в підході, побоюванням узагальнень і в чималій частині компілятивністю" («Мовознавство в Україні», 1966) наукові й громадські поривання таких учених, як О. Потебня, К. Михальчук, В. Ганцов, О. Курило, В. Сімович, які за несприятливих умов докладали чимало зусиль для ствердження гідного стану і статусу української мови на українських землях.

Проблеми формування нової української літературної мови. Ю. Шевельов завжди відданий істині, радше – це більше відповідає його науковому motto – пошукам істини. Особливо це помітно, коли вчений займає науково виважену позицію у принципових питаннях, – підперту, зрештою, майже універсальною обізнаністю з фактами і готовністю їх

синтезувати, – зокрема і в питанні формування нової української літературної мови.

Відомо, що совєтське мовознавство в Україні активно обстоювало думку про "полтавсько-київську основу української національної мови" (див. однойменну колективну монографію, видану АН УРСР 1954 р.), що у той чи той спосіб відповідало політичним настановам на піднесення усього Наддніпрянського. Таке першенство аж ніяк не вмальовувалося у складну картину формування нової літературної мови українців, а відтак суперечило історичній правді, зокрема історично різношаровій і багатоговірковій базі національної мови. Ю. Шевельов зайняв у цьому питанні щонайгнучкішу позицію, яка, залишаючись у своїх засадничих моментах сталою від 1946 р. (див. «Галичина в формуванні нової української літературної мови», 1946), шліфувалася десятиліттями у численних статтях, що охоплювали різні аспекти цієї проблеми (наприклад, «Галицькі впливи на українську літературну мову в лексиці й синтаксі», 1947; «Галицькі впливи на українську літературну мову в ділянці наголосу», 1948), а також у книжках, які містили синтетичне висвітлення розвитку української національної мови за новітніх часів (наприклад, «Галичина в формуванні нової української літературної мови», видана циклостилем 1949 р., «Die ukrainische Schriftsprache 1798–1965: Ihre Entwicklung unter dem Einfluß der Dialekte» 1966 р. або «Внесок Галичини у формування української літературної мови», що вийшла друком 1996 р. в Українознавчій бібліотеці НТШ).

Одначе і в окремих працях з конкретних аспектів зазначеної проблеми, наприклад, у згадуваних уже розвідках 1947 і 1948 р., численних статтях для «Енциклопедії Українознавства», і нарешті в книжках про нову літературну мову автор поборював народницьке потрактування її розвитку, що остаточно запанувало в совєтському українському мовознавстві, й обстоював незаанґажований і науково обґрунтований підхід до "мови від часів Котляревського". До речі, останній у системі поглядів Ю. Шевельова на історію української мови "був більше продовжувач попередньої традиції, ніж новатор, тим менше – революціонер" («Чернігівщина в формуванні нової української літературної мови», 1962, с. 256) –

думка, що й сьогодні може сприйматися як "крамольна" у сучасному українському мовознавстві, для якого Котляревський залишається "піонером нового підходу, нової орієнтації – на селянина й його мову", бо він немовбито зачинає "літературну мову заново, на мало не порожньому місці", тимчасом як уся українська літературна мова перед Котляревським постає у висліді як "штучна, схоластична, протинародна" (ib.).

Погодьмося з Ю. Шевельовим, – а нас переконує в цьому ретельний аналіз величезного історично-мовного матеріялу, здійснений ученим, – що "все фальшиве в цій народницькій концепції" (ib.). Теорія Ю. Шевельова натомість простіша у своїй складності, а сам він щиріший у своїх умовиводах, оскільки дослідника обходить не мітологізація історії, зокрема історії новітньої української літературної мови у вигляді загальноприйнятого симбіозу Котляревського як вихідця з Полтавщини та Шевченка як звенигородчанина, але реконструкція синтетичного характеру літературної мови, історія якої постає в інтерпретації Ю. Шевельова набагато складнішим і динамічнішим процесом взаємодії українських говірок:

> "Часто повторювані формули легко втрачають свій зміст і стають порожнім загальником, відірваним від фактів. Якщо під говірковою основою літературної мови розуміти певну суму найтиповіших фонетичних, морфологічних і словникових прикмет, то твердження про південно-східну говіркову основу української літературної мови слушне. Але коли приймається, що літературна мова в усьому тому, що робить її системою, збігається з системою говірки, то це – принаймні в випадку української мови, ані трохи не відповідає дійсності. Українська літературна мова як система збудована на різноговірковій синтезі. Кількісно, мабуть, серед цеглин цієї будови переважають полтавсько-київські, хоч і цього не можна твердити категорично, бо ніхто такої статистики не зробив, якщо взагалі її зробити можливо. Але вирішує тут не кількість." («Чернігівщина в формуванні нової української літературної мови», 1962, с. 255)

Стрункість і логічність наведених думок переконує більше, ніж будь-які офіційні теоретичні побудови, зосібна ті, що створюються на догоду тій чи іншій "школі", а відтак можуть відповідати далеко не науковим настановам. Спрощені інтерпретації, що надаються до швидкого опанування і легко

Нью-Йорк (США), січень 1955.

вкладаються у заздалегідь заготовлені чарунки, – надто хисткий шлях у науці. Саме такого шляху й уникає Ю. Шевельов у своїх міркуваннях про долю новітньої української літературної мови, які на відміну від чи то народницьких, чи то совєтсько-догматичних гасел, відірваних від фактів, змушують читача мислити, а не повторювати, за словами самого автора, завчені "порожні загальники".

Питання давньоруської мови.

Проблема, радше "псевдопроблема", єдиної давньоруської мови є одна з центральних у багатьох розправах Ю. Шевельова. Якщо не брати під увагу окремих розвідок, присвячених зазначеній проблемі (наприклад, «Между праславянским и русским» 1982 р. або «Чому общерусский язык, а не вібчоруська мова?: З проблем східнослов'янської глотогонії: Дві статті про постання української мови» 1994 р.), то ця тематика заторкується майже в усіх його фундаментальних працях, насамперед в «Problems in the Formation of Belorussian» (1953), «A Prehistory of Slavic: The Historical Phonology of Common Slavic» (1964, 1965) та в «A Historical Phonology of the Ukrainian Language» (1979). Проте в оцінці офіційної і цілком догматичної концепції походження сучасних східнослов'янських мов з "единого, нераздельного русского языка" (А. Шахматов), яка, ніде правди діти, ще й досі посідає чільне місце у світовій славістиці, Ю. Шевельов займає цілком врівноважену, а не галасливу позицію, що ґрунтується не на методологічно безпорадній концепції С. Смаль-Стоцького, але на ретельному обстеженні мовних фактів в діяхронічній та функціональній площинах з урахуванням зовнішніх чинників.

Синтез великої кількости відомостей про розвій фонологічної системи української мови у контексті споріднених слов'янських та суміжних неслов'янських мов, новий погляд на "часто повторювані формули" (наприклад, на теорію компенсаційного подовження *о*, *е*, що бере свій початок у працях Ф. Міклошіча), підпертий вдумливою аналізою попередніх теорій (наприклад, теорії О. Курило стосовно асимілятивного звуження *о*, *е* в нових закритих складах у південній групі українських діялектів та теорії В. Ганцова про природу пів-

нічноукраїнських дифтонгів[4]) дозволив Ю. Шевельову заперечити існування спільноруської мови як джерела формування "живих" східнослов'янських мов. Засновуючися на діалектних даних і неосяжному матеріялі з історії східнослов'янських мов, він наполегливо обстоював і обстоює думку про те, що

> "жива" українська мова ніколи не була "давньоруська", ніколи не була "спільноруська", ніколи не була тотожна з російською, не була предком або нащадком або відгалуженням російської мови. Вона поставала й постала з праслов'янської, формуючися від 6 до 16 ст." («Чому общерусский язык, а не вібчоруська мова?..», 1994, с. 16)

Ця теза не є ні арбітрарною, ані, на відміну від концепції С. Смаль-Стоцького, методологічно вразливою, бо ґрунтується вона на цілком виваженій засаді "територіяльної послідовности та переємности" («Между праславянским...», 1982, с. 375) у дусі І. Срезневського та А. Мейє, а отже дозволяє вибудувати чіткий ланцюжок причиново-наслідкових змін у мовній системі. Укупі з урахуванням зовнішньоісторичних Einflüße на українських теренах (в галицько-подільській та київсько-поліській діялектних зонах), розглядуваних, наскільки сприяє цьому фактичний матеріял і базована на ньому реконструкція, avant la lettre, пропоноване Ю. Шевельовим розмежування "давньоруського" як церковнослов'янського мовно-культурного спадку, спільного для всіх східних слов'ян, і "живомовного" (протоукраїнського, проторосійського, протобілоруського) як невід'ємного складника відповідних культур майже не викликає заперечень. Принаймні рівень сучасної філологічної та лінґвістичної думки не може захитати ані позиції Ю. Шевельова у питанні спільноруського спадку, ані його періодизації "живої" української мови («A Historical Phonology...», 1979, с. 40 і далі).

---

[4] Щодо місця цих теорій у загальній концепції Ю. Шевельова див. праці А. Даниленка: «A Harmonic Prehistory of Ukrainian Ikavism: Kurylo's & Shevelov's Theory Reinterpreted» в «Третій міжнародний конгрес україністів, 26–29 серпня 1996 р. Мовознавство» (Харків, 1996, с. 61–67); «Спроба пояснити процес зміни *о, е* в нових закритих складах у південній групі українських діялектів» (До спадковості ідей в українському мовознавстві)» в «Збірнику Харківського історико-філологічного товариства. Нова серія» (Харків, 1995, т. 5, с. 135–154).

У цілому підтримуючи теорію диглосії / білінгвізму в мовній ситуації Київської Русі (див., наприклад, «Несколько замечаний о грамоте 1130 года», 1987), Ю. Шевельов писав (а не вигадував!) справжню історію живої української мови, розглядувану у світлі перегрупування п'ятьох первісних східнослов'янських говіркових районів починаючи від VI–VII ст.

Є всі підстави стверджувати, що багаторічна праця вченого у галузі східнослов'янської етно- і глотогенези може, за своїми наслідками і їхньою вагомістю для розвитку *світової славістичної думки*, з успіхом конкурувати з діяльністю цілого науково-дослідного інституту академічного ґатунку. Шкода тільки, що – чи то за інерцією совєтських часів, чи то за "традицією" – здобутки Ю. Шевельова у спектрі *вітчизняної лінґвістичної думки* ще не посідають належного їм місця. Так, в хрестоматії «Історія української мови» (Київ, 1996), в якій вміщено текст доповіді Ю. Шевельова на II Міжнародному конґресі україністів 1993 р. «Чому общерусский язык, а не вібчоруська мова?: З проблем східнослов'янської глотогонії», у передмові до видання згадується близько 20 вчених, які зробили значний внесок "у наукове висвітлення" історії української мови, що "неодноразово фальсифікувалася" за совєтських часів. За кількістю рядків, присвячених внескові того чи того науковця, Ю. Шевельов (хоча дивуватися у цьому разі не випадає) посів передостаннє місце (аж 4 рядки!), випередивши, щоправда, Ф. Філіна (1 рядок), але поступившися Н. Марру (5 рядків), П. Житецькому (15 рядків), О. Мельничуку (19 рядків), В. Німчуку (37 рядків) та іншим науковцям.

Олександер Потебня і Олена Курило: Sic itur ad astra.

З "незручними" постатями в науці, особливо гуманітарній, в підсовєтській Україні поводилися просто – їх знищували. Подеколи застосовували "рафінованіших засобів" – або цькували як буржуазного націоналіста, або ж робили боввана, прижиттєвого класика, чиї думки цитували як спадок, уламок "несправжньої" історії, перейдений етап, що аж ніяк не вмальовується в обрії модерної думки. Тож недарма одним зі складників наукової діяльности Ю. Шевельова було руйнування бовванів, створених, як то часто бувало, руками самих українців, а відтак повернення сучасникам дійсних вартостей і надбань.

1952 р. – у журналі «Україна» (Париж) друковано кілька невеликих розвідок, присвячених К. Михальчуку, М. Максимовичу, В. Ганцову. 1992 р. – накладом Української Вільної Академії Наук у США виходить ретельно упорядкована Ю. Шевельовим збірка (фрагментів) творів О. Потебні, що містить розлогу статтю про творчий і життєвий шлях цього харківського вченого – «Олександер Потебня і українське питання: Спроба реконструкції цілісного образу науковця». Між цими датами – 40 років. Проміжок часу, що позначений роздумами про творчість цілого гурту філологів, які працювали в Україні або поза її межами, але на користь української науки, – Б. Грінченко, Я. Головацький, П. Бузук, Л. Булаховський, О. Синявський, І. Зілинський, О. Горбач. Додаймо сюди також прізвища В. Сімовича, якому Ю. Шевельов присвятив чи не найбільшу розправу, видрукувану як передмова до двотомника праць цього вченого (1981), О. Курило, про яку Ю. Шевельов написав окрему розвідку, вміщену 1954 р. у числі 5 серії «Українські вчені», та росіянина Л. Васильєва, чий внесок в українське і російське мовознавство Ю. Шевельов пошанував 1972 р. томом вибраних праць цього призабутого дослідника – «Leonid Vasil'ev. Studies in the History of the Russian and Ukrainian Languages».

А втім, постаті всіх учених, що про них писав або згадував Ю. Шевельов у різних за жанром і обсягом розвідках, немов шикуються за уявною віссю Потебня – Курило. Недарма 1956 р. у статті «Alexander Potebnja as a Linguist» Ю. Шевельов запропонував читачам несподіваний висновок, вільний від патетики і намагань увібгати творчий доробок Потебні у систему прийнятих координат – "шкіл", "напрямів", "методів" абощо[5]:

> "Школа Потебні"... не виплодила жадної видатної постаті і, замість того, щоб розвивати або популяризувати найкраще з теорії Потебні, вона відхилилася від неї. Коли б мене просили назвати удумливих і послідовних учнів Потебні, я не шукав би їх ані поміж його наслідувачів у російських символістів, ані поміж представників "Харківської школи", але радше серед

[5] Див., наприклад, одну з останніх праць такого гатунку Г. Бірнбаума «Potebnja's Conception of East Slavic Morphosyntax Viewed in its Historical Context», що вийшла друком 1994 р. в «Harvard Ukrainian Studies. Special Issue: Ukrainian Philology and Linguistics» (Vol. 18 (1/2), pp. 117–124).

українських мовознавців 20-х років, які не були пов'язані з Потебнею ні організаційно, ані програмово. Першенство я б надав Олені Курило."

Що ж може поєднувати Олександра Потебню, професора провінційного (у межах Російської імперії) Харківського університету, і Олену Курило, яка, коли не зважати на її праці з проблем нормалізації української літературної мови, особливо у стилістиці й термінології[6], активно працювала в академічних мовознавчих ділянках (діялектології, історії української мови, загальній фонетиці і фонології) менше 10 років (остання праця Курило, видрукувана в Україні, з'явилася 1931 р. на сторінках «Збірника комісії для дослідження історії української мови», тимчасом як її перша (і, з веління долі, остання) чужомовна розвідка вийшла друком 1932 р. в «Revue des Études Slaves», коли авторка вже не працювала в установах Академії наук України)?

Дійсно, "вклад Потебні у загальну й слов'янську лінґвістику – внесок світового масштабу" («Олександер Потебня...», 1992, с. 44). Натомість праці Курило, за винятком, можливо, вже згаданої публікації у французькому журналі, залишаються поза увагою не тільки світової, але й вітчизняної славістики. Проте і Потебні, і Курило, яка свого часу "підхопила прапор", що випав був з рук Ганцова («Всеволод Ганцов. Олена Курило», 1954, с. 74), були властиві прецизійність, багатство використаного матеріялу та, за словами самого Ю. Шевельова, дивовижна здатність в'язати розрізнені факти в цілість. Як "уява Потебні могла злітати і ширяти високо, але сам він завжди стояв на ґрунті реальности" («Олександер Потебня...», 1992, с. 43), так і думка Курило була спрямована на розв'язання "проблем генетичного характеру", а не на опис окремих мовно-територіяльних одиниць, хоч авторка й мала у своєму доробку "зразковий своєю точністю й спостережливістю" опис білоруської говірки з крайньої півночі України – села Хоробричів («Всеволод Ганцов. Олена Курило», 1954, с.55).

Зрештою, здатність цих учених до синтези, узагальнень, заснованих на фактичному матеріялові, ексцерпованому чи то з

---

[6] Див. бібліографію О. Курило, укладену Ю. Шевельовим, в його книжці «Всеволод Ганцов. Олена Курило» (1954, с. 41–43).

писемних пам'яток, чи то з діялектологічних записів, має в інтерпретації Ю. Шевельова ще один цікавий аспект – аспект спадкоємности. Адже духовий і творчий зв'язок між цими вченими полягає не в тім, що Курило, яка у цілому сповідувала романтично-народницькі погляди у питаннях нормалізації української мови, найчастіше цитувала у своїх «Увагах до сучасної української літературної мови» (1-е видання 1920 р.) Потебню або Гумбольдта. Курило у своїх «Увагах» спирається на глибоко опрацьований Потебнею історичний ґрунт, а тому, як пише Ю. Шевельов,

> "...в Курило зв'язок з Потебнею глибший і живіший, ніж у його харківських учнів, об'єднаних навколо видання "Вопросы теории и психологии творчества". Тоді як вони спиралися більше на "Мысль и язык", ранній і ще мало самостійний твір Потебні , і на його психологічно обґрунтовану теорію літератури, Курило продовжувала головний напрям його геніяльних синтаксичних студій і продовжувала також те, що завжди було скритою пружиною всієї діяльности Потебні - його українство." («Всеволод Ганцов. Олена Курило», 1954, с. 48–49)

* * *

Отож, огляд творчости цих учених завершується у Ю. Шевельова темою українства. Однак українства не як "етнографічного матеріялу" (за Потебнею), навіть не як "національного романтизму", який, хоча й конечний для національного відродження, неминуче спричиняє неузгодженість у лінґвофілософському мисленні філолога, як то сталося, наприклад, в поглядах самого Потебні на питання мови / народности, з одного боку, і на питання синтаксичної еволюції мови, з другого. Українство для Ю. Шевельова, як і для тих, про кого він писав, – поняття складніше і, можливо, у цьому контексті не надається до формулювання expressis verbis. А втім, чи варто формулювати "скриту пружину" діяльности науковця, якщо вона скерована на ствердження правди і пошуки істини?

Гельсінки (Фінляндія), жовтень 1970 р.

2

Ще на "планеті Ді-Пі" (У. Самчук) Ю. Шевельов доволі успішно випробував можливість одночасного діяння як в лінґвістичній, так і в літературознавчій ділянках (хоч із мовознавства, як уже зазначалося, переважно друкував написане раніше); після переїзду до Америки знову ревізував свої пріоритети: "Вирішальними для мене були, одначе, не нариси і не літературна критика,а мовознавство, бо своє майбутнє в Америці я бачив як мовознавець"[7]

Проте саме бібліографія (а вона, за висловом Ю. Шереха, "доки до неї не втручається політика, – не бреше") може засвідчити, що література виразно "пробивається" крізь мовознавчі студії ще до війни: дисертація Шевельова досліджувала мову сучасної поезії; тоді ж таки побачили світ наступні праці, що в них поєднано літературу як матеріал – і мову, стиль, стилістику як предмет дослідження («Традиція й новаторство в лексиці й стилістиці І. П. Котляревського», 1940, «Стиль політичної лірики П. Г. Тичини», 1941). Варто також відзначити, що вже тоді автор полюбляв здійснювати "вилазки" в театральне мистецтво.

Отже, чи самі тільки обставини на початку еміґраційного періоду спричинили активізацію літературно-критичної діяльности? Чи було б це можливо, якби не виразна схильність і здатність? Обставини можна розцінити як вимушені, якби не той факт, що в літературне життя Ю. Шевельов (відтепер – ще й Юрій Шерех, а також, іноді, Гр. Шевчук[8]) поринув з ентузіязмом . У таборах для переміщених осіб американської,

---

[7] Із «Повісті про двох Юрків», вміщеній в «Третій сторожі» (Київ,1993, с. 573–574). Між іншим, у цих спогадах згадуються також поетичні спроби автора на початку еміґрації, – з подякою Ю. Лавріненкові, що "вилікував" від таких замірів – хоч вірші "для себе" ще деякий час "відлунювали"; окремі з них цитуються у статтях мемуарного характеру.

[8] Історію цього "допоміжного" псевдоніма див. в статті Ю. Шевельова «Юрій Шерех (1941–1956) (Матеріали для біографії)», вміщеній в його-таки книжці «Не для дітей. Літературно-критичні статті й есеї» (1964, с. 6–13), а також передрукованій 1992 р. у скороченому вигляді в журналі «Слово і час» (№ 5, с. 32–44).

переважно, окупаційної зони в Німеччині це була визначальна форма духовного й культурного життя українства. Саме тут випростувалася пружина того ідеологічного тиску, що й погнав багатьох мистців на Захід. І тут вирішувалося не тільки "бути чи не бути" українській літературі, а й "бути – як саме?". На новому ґрунті відродилися всі старі суперечки, проблеми, протиборства, як естетичні, так і політичні. В цих без перебільшення екстремальних умовах формувався і сам критик, і ті ідеї, авторство яких і провід у здійсненні іноді частково, а здебільшого повністю належали йому, особливо в межах МУР-у.

Засновники МУР-у прагнули зробити домінантою творчість, гідну світового визнання. Окрім цього надзавдання, їм ішлося також про відродження літературного процесу, про *згуртування* мистців. Проте на практиці виходило радше бурхливе нуртування, полеміки й дискусії, зокрема запальні атаки з боку Д. Донцова та інших вісників, з боку В. Державина; існували розбіжності поглядів і в самому проводі – це був неминучий наслідок того, що МУР приймав різних, а ті "різні" являли дуже строкатий конгломерат: "пражани", новачки-"східняки", "галичани", напівписьменники і зовсім не письменники... Однак творчий досвід цього відносно короткого етапу (1945–1949 рр.) після його завершення не міг ні забутись, ні залягти на архівній полиці. Діставши таку неймовірну ще недавно можливість наблизитись до світового контексту сучасної культури, Ю. Шерех ніяк не зміг би залишити це тільки для "власного вжитку" – надто багато було думано й говорено про добу, про трагічну аж до химерности долю українства по обидва боки "кордону на замку", про посталі з цього нові варіянти давньої антитези Сходу і Заходу. Все це мусило бути артикульоване, явлене в слові – може не загалові, радше тим, хто також міркував над цими питаннями, не міг відсторонитися від них. Зрештою, хто й коли справді мав надію, що апелює до загалу?.. Як виявилося згодом, Ю. Шерех таку утопічну надію таки мав і це ледь не скінчилося непорушним зароком мовчання. Втрата була б невідшкодовна, навіть і зважаючи, що це не "персона", а лише alter ego мовознавця Ю. Шевельова. Але про це – далі. Змістовність і посутність Шерехових літературних обсервацій і блискуча манера викладу привернули увагу всіх, для кого ця проблематика також мала екзистенційне значення. Ще від часів

того піднесення, яким відзначилося постання МУР-у, читачі почали звикати, що є цей речник, цей своєрідний і очевидно найбільш адекватний об'єктові своїх нотаток літописець культурного, передовсім літературного життя української еміграції.

Сумарно статті Ю. Шереха охоплюють дуже широке коло українських письменників: від давніх (Л. Баранович, Ф. Прокопович, С. Яворський) та XIX ст. (Т. Шевченко, М. Петренко, М. Шашкевич, Є. Гребінка, В. Мова (Лиманський), І. Франко, Леся Українка) до сучасности обабоки "залізної запони". При цьому до явищ класичної літератури підхід більш академічний, дослідницький, натомість XX ст. постає переважно у критичному першопрочитанні. Звичайно, нотатки «З критичного щоденника» (назва досить регулярних оглядів у журналі «Нові дні»), річні огляди та й інші літературно-критичні праці повоєнних років насамперед стосуються українських письменників "в екзилі". Отже, це Ю. Клен, В. Барка, В. Домонтович, Т. Осьмачка, Олена Теліга, О. Ольжич, Докія Гуменна, Л. Полтава, У. Самчук, О. Зуєвський, Є. Маланюк, В. Лесич, Б. Кравців, О. Веретенченко, Л. Лиман, І. Багряний, Яр Славутич, О. Смотрич, Б. Олександрів, Оксана Лятуринська, Галина Журба, Л. Мосендз... Годі всіх і перелічити. Бо є ще численні відгуки на твори еміграційних авторів, чиї імена нині вже нічого не говорять. Але тоді невдячну справу "поточного" рецензування таких творів автор офірував потребі тримати гідний рівень цілої літератури, культивувати такі критерії, що забезпечили б їй входження в літературу світову.

Рівночасно зберігається й зацікавлення критика літературою підсовєтською, інтерес до таких письменників, як М. Хвильовий, М. Зеров і решта неоклясиків, В. Підмогильний, М. Куліш, Л. Первомайський; він пише про «Таврію», «Щоб світився вогник», «Голубий Дунай» О. Гончара, про п'єсу О. Корнійчука «Крила», про памфлети, знову ж таки, Хвильового. Деякі з цих статтей інспіровані надто слабкою обізнаністю представників старшої еміграції з українською літературою 20–30-х років, інші – переконаністю, що принаймні Ренесанс 20-х років не тільки мав свої здобутки, а й засвідчив европейськість української нації, треті – остаточним усвідомленням, якого розгрому зазнала література від совєтської репресивної машини. Протягом січня–

лютого 1947 р. в «Часі» кількома подачами друкувався огляд Ю. Шереха «У задушному повітрі» – «Нотатки про українську підсовєтську літературу», а наступного року в «The Ukrainian Quarterly» – «Trends in Ukrainian Literature under Soviets». Але характерно, що тоді ж таки в «Нових днях» він оприлюднив «Нотатки про новітню західну драматургію»: обрані критерії залишилися незахитаними, ідея "світової літератури", тієї Weltliteratur Ґете й Франка – вабила й надихала.

Про свої театрознавчі зацікавлення Ю. Шерех неодноразово висловлювався дещо скептично – тим часом його рецензії на вистави студії Й. Гірняка та театру В. Блавацького, глибокий дослідницький підхід до драматургії М. Куліша, до творчої співдружности Куліша й Курбаса, нарешті його розвідка-спогад 1993 р. «Лесь Курбас і Харків» і стаття 1979 р. «Зустріч з «Березолем»: Едінбурґ, 1979» про грузинський театр Ахметелі – Стуруа мають для українського театрознавства виняткову цінність не лише тим, що зберігали тяглість авангардного театру і саму пам'ять про нього в часи, коли в Україні цю пам'ять було "стерто": окрім того вони позначені безпомильним "чуттям театру" – його природи, його специфіки. Ю. Шереха засмучувала й непокоїла відсутність поміж письменників МУР-у яскравого драматургічного обдарування. І є підстави гадати, що пізніше звернення до драми І. Костецького, надзвичайно цікаве та плідне, відбулося не без цього впливу. Тим часом, ніби в чеканні такої з'яви, критик відгукувався практично на кожну спробу в цьому жанрі. Утім, відгукувався він майже на все, що потрапляло в поле його зору. Серед рецензованих ним книжок є і збірки білоруських поетів М. Сядньова та М. Кавиля, і німецькомовна «Історія давньоруської літератури» Д. Чижевського; в цей самий час розпочинається і його багаторічна співучасть у створенні першої «Енциклопедії українознавства». Розширюється і мовний репертуар його літературно-критичних публікацій: вони з'являються у німецьких, польських, англомовних виданнях.

«З історії однієї літературної містифікації».

Як літературний критик Ю. Шерех виявляє суто журналістську майстерність у жвавому, гострому викладі, у вмінні вже заголовком "упіймати", заінтригувати читача. Ось кілька

прикладів, узятих навмання і мало не поспіль: «Париж треба закрити», «Про дві українські літератури і про одну книжку поезій», «Так було чи так мало бути?», «Між минулим і нічим»... Було цілком очевидно, що значна частина цих статей становить самостійний інтерес, далеко триваліший, ніж ті часописи, на шпальтах яких вони вперше з'явилися. Утім, схоже, що авторові це спало на думку тільки через добре десятиліття після того, як він позбавив слова Ю. Шереха. Збірка статтей на літературні теми «Не для дітей» вийшла друком 1964 р. В ній проголошувалося, що автора її, Юрія Шереха, більше нема, вінбо "скінчився" ще року 1956. Збірка «Друга черга», що вийшла через 14 років після першої, формально не суперечила цьому, оскільки складалася із статтей, датованих тим же періодом – до 1956 р. Проте вихід книжки «Третя сторожа» (перше видання – Балтимор–Торонто, 1991, друге (з незначними змінами) – Київ, 1993) під іменем Юрія Шереха вимагав уже досить докладних пояснень щодо цієї загалом нормальної літературної містифікації, але тепер уже й з елементом містики: адже статті тут датовані 70–80 рр. Покепкувавши з усього цього у властивій йому іронічній та самоіронічній манері ("...Літературна діяльність із позасвіття? Чи чудо воскресіння?"), автор у передмові констатував, що "відродження Юрія Шереха не виключає й поважніших причин та обставин" (с. 23 київського видання).

З відстані значного часу від 1956 р. "вирок мовчання", "літературне самогубство" Ю. Шереха пояснено його "конфліктом із своєю читацькою публікою" – процесами складного духовно-культурного розшарування еміграції і гірким розчаруванням щодо можливости за цих умов промовляти до серця й розуму *кожного*.

Детальніше окреслення цієї доволі драматичної ситуації можна дістати хіба що з усіх трьох збірок літературної критики автора, якщо їх не просто читати, а уважно студіювати. Кажучи сумарно – з плином років і десятиліть активної творчої праці Ю.Шереха прийшло тверезе розуміння необхідности "попри все, далі сприяти накопиченню культури, у міру спроможности творити". І нова стратегія: "виступати треба не проти некультурности (картання не приносить користи), а *незалежно* від неї. Суверенно". Отже, таке нове розуміння сенсу своєї

діяльности ("зберігати тривалість діяння в незалежності" – с. 26) відродило Юрія Шереха, уможливило проголошення факту, що "Він живий, він ще не вмер!". Щоправда, багато в чому змінився, і його витончена творча саморефлексія фіксує так само суть цих змін. "Молодим Шерех вірив у остаточні істини,... переконано й пристрасно проповідував національно-органічний стиль,... намагався накидати свої погляди" іншим. Тепер він оцінює це як зухвальство і ладен вдовольнитися тим, щоби "стимулювати думку і додавати свою краплину до резервуару національного або й людського культурного надбання". Понад усе він тепер цінує толерантність і визнання неминучої суб'єктивности будь-якого критичного твердження. Інші зміни надиктовані ще й посиленням моемівського, сказати б, кута зору – the summing up. Статті тепер природно групуються в цикли, межа між критикою й спогадом неухильно розмивається, автор щедріше відкривається читачеві як особа, як особистість.

«МУР і я в МУР-і».

У «Матеріалах до біографії» Ю. Шереха, у статтях про МУР неодноразово наголошується, що роки МУР-у були для критика найпліднішими і найщасливішими. Лише ця оцінка залишилася незмінною, інші зазнали суттєвих коригувань. "Якби Шерех жив ще багато років і кожного п'ятого писав нову історію МУРу, вони всі були б відмінні, хоч усі щирі і всі правда, але правда, – питаймо, – котрого року?" (з «Матеріялів до біографії»). Це потверджують спогади «МУР і я в МУР-і» з «Третьої сторожі» – спогади й роздуми про явище МУР-у вже з нової часової віддалі.

Завдання, що його ставив МУР, звучало переконливо для всіх: "У високомистецькій, досконалій формі служити своєму народові і тим самим завоювати собі голос та авторитет у світовому мистецтві", – відкинувши все "мистецьки недолуге та ідейно-вороже українському народові". Шерехова доповідь на І з'їзді МУР-у «Стилі сучасної української літератури на еміґрації» (надрукована у І збірнику "МУР", Мюнхен–Карлсфельд, 1946, а згодом у збірці «Не для дітей», 1964) захопила слухачів. Такими ж безсумнівними видавалися попервах і підвалини "національно-органічного стилю": художні здобутки українських символістів, футуристів, неоклясиків – саме ті, що довели европейськість і модерність нації,– тепер

логічно передбачають "повернення до національних джерел на основі синтези всього попереднього досвіду". Початки такого процесу доповідач убачав уже в творчости членів ВАПЛІТЕ кінця 20-х років... За критерії цього нового стилю бралися "ступінь національної органічності" і "ступінь подолання раціоналізму". Це мала бути література, яка "тому претендує на місце в Европі, що має що свого Европі сказати"...

Ідеї Ю. Шереха відігравали ролю потужного каталізатора, активізували творчу думку, спричиняли дискусії настільки бурхливі, що в них могла й загубитися питома істина, – проте лише так у наявній ситуації міг відбуватися пошук її, апробація думок та концепцій. При цьому Ю. Шерех свідомо викликав вогонь на себе: що тільки не закидали йому в ході цих дебатів, від "плужанства" (В. Державин) до наміру взагалі "радянізувати" літературу еміграції (Т. Осьмачка та ін.). Дискусії в МУР-і і довкола нього позначені теоретичною хисткістю та невизначеністю засадничих понять. Ті, хто краще володів цим інструментарієм і мав належну ерудицію, як Віктор Петров, якраз воліли ухилитися від безпосередньої участи, а письменники, від У. Самчука та І. Багряного до І. Костецького та Ю. Косача, не були літературознавцями, поготів теоретиками і до того ж сприймали все крізь призму характеристик їхньої власної творчости – тобто вкрай суб'єктивно. Більш-менш усіх і лякала, і безмежно вабила Европа, всі або майже всі розуміли критичність історичного моменту, відповідальну ролю літератури еміграційної в ситуації неможливости нормального літературного процесу в Україні. Проте слід відзначити, що всі дещо недооцінювали небезпеку для мистців еміграції стати "культурним ґетто" у своєму новому оточенні, надто відмінному і, ніде правди діти, незацікавленому. Дебати тривали, суперечності загострювалися. Шерехова ідея "національно-органічного стилю", за його власним значно пізнішим визначенням із «Третьої сторожі», являла "досить туманне поняття, що включало до себе використання фолкльорних мотивів, як у поезії Осьмачки й Барки тих років або – по той бік політичного кордону – як у «Вершниках» Яновського, а далі могло розчинятися в відповідно оформленому синтезі історичної стилізації з національною ідеєю...". Уявлялося, що нову поетику також творитимуть незаперечні в самій повоєнній реальности "психічний хаос,

розчахненість змісту і форми, зміщення планів", як і "втрата душевної рівноваги"... Тобто фактично тут справді стверджувалася естетика модернізму, хоч самий термін не вживався.

Об'єктивне значення цих заходів та ідей, їхня "структуруюча" функція полягали в доланні еміґраційних поділів, у культивуванні творчої атмосфери взаєморозуміння різних традицій та спрямувань, у прагненні творити "загальноукраїнську, понадрегіональну літературу", відповідну своїй добі, у декларованій від початку "елітарности" на противагу "низькочолості", "енківщині". Ще в ті роки, у нотатках про «Щоденник» Аркадія Любченка, Ю. Шерех діягностував негативну рису, яка, на його переконання, становить чи не найбільшу небезпеку як для української культури, так і для визвольного руху і є причиною всіх минулих і майбутніх негараздів та поразок. Це *провінціялізм* – саме він "зводить нанівець усі зусилля українського народу і його діячів", заважає засвоювати надбання світової культури, знецінює найвищі поривання, сіє наївність, меншовартість,"психологічну донцовщину".

«Неповна правда – це й неправда».

Взагалі найпривабливіша риса Ю. Шереха-критика (декого, втім, саме вона безмежно дратувала) – це якась дивовижна, абсолютно непідвладна рокам здатність і потреба додумувати до кінця свої думки, а все передумане висловлювати доказово,одверто і прямо, без евфемізмів. Він завжди уникає обтічности, приблизности як думки, так і висловлювання і, якщо чогось боїться, то тільки неправди. Прагнучи, наприклад, визначити природу "моралізаторства" В. Курилика в малярстві («Василь Курилик і двадцяте сторіччя», 1987), він пише: "Усе це великою мірою правда, але далеко не повна правда, а неповна правда – це й неправда".

У своїй відданости правді, від фактичної достовірности до наукової істини, Ю. Шерех незмінно і якось зворушливо у цій послідовності поєднує критичність, скепсис – і високий ідеалізм "донкіхотства". Знаючи, що стислі формули часом "спрощують і тим брешуть" – Ю. Шерех, можливо під впливом мовознавця Ю. Шевельова (у мовознавстві натомість стислі формули – не спрощують, а отже не брешуть), таки полюбляє узагальнити або

принаймні ефектно стисло підсумувати спостережене у творі, мистецькому явищі, духовному й суспільному житті. При цьому уникнувши і неповної правди, і напівправди, висвітливши в такий спосіб суть. Приклад із "Триптиха про мову" «Так нас навчали правильних проізношеній» (1971): "Власне, трагедія української культури в сімдесятих роках в УРСР корениться в тому, що в проводі культурних закладів стоять недоуки тридцятих років". Це достоту так і було, хоча "зсередини", з самої України, чомусь не виглядало настільки очевидним, але, прочитавши ці рядки, раптом розумієш, що всі репресії початку 70-х, гоніння на шістдесятників, на українську інтелігенцію – в певному сенсі були конфліктом освітніх цензів.

Одну із головних засад своєї власної "рецептивної естетики" Ю. Шерех сформулював у статті про поему І.Франка «Мойсей» з концептуальною назвою «Другий «Заповіт» української літератури»: "...вчитатися в твір більше, аніж вчитати себе в нього" («Третя сторожа», Київ, 1993, с.195). Тобто метою студій критика є самі обрані явища в їхньому власному значенні й сенсі. Критика "імпресіоністична", самовираження поціновувача в багатій творчій палітрі Шереха-критика також є, але тільки в підрядній ролі.

Виваженість, стрункa логіка думки й викладу особливо відчутні у статтях про класику, зокрема в шевченкознавчих працях. Навіть та з них, що початково була "передмовою" до поважного наукового зібрання і зберегла характерні "усні" інтонації, – містить великий заряд оригінальних ідей та спостережень, осердям яких є винятково чітке в молодого Шевченка усвідомлення своєї місії, своєї переємности щодо попередників – Котляревського, Квітки-Основ'яненка – і своєї відмінности від них, інакшости. За браком в тогочасній українській літературі сформованої критики, це творче самовизначення й оцінка попередників відбулися у віршах-присвятах «На вічну пам'ять Котляревському» та «До Основ'яненка». Запроваджене Ю. Шерехом перечитання цих творів під таким кутом зору – продуктивне, переконливе і надзвичайно цікаве. Принагідно тут оцінюється наукова вартість як окремих видань Шевченка, так і праць про нього. Десь глибоко за розважливістю міркувань і твердістю присудів може криється і погамоване хвилювання. Адже це вперше відкрилися

можливості неупереджено й відкрито, *спільно* обговорювати такі проблеми, як "білі плями" в шевченкознавстві, – відкинувши всі табу і безплідну практику "перелаювання через тин" (на додачу до цього вислову І. Костецького автор ще атестує сумнозвісну боротьбу довкола Шевченка як "модернізовану версію баби Палажки й баби Параски"). А проте вже тоді Ю. Шерех підсумовував, що Шевченко, звичайно ж, "не еміґраційний, він і не радянський... Шевченко – Шевченко, всіх і нічий зокрема" («Критика поетичним словом. Молодий Шевченко визначає своє місце в історії літератури та дещо про «білі плями»).

Стаття «The Year 1860 in Shevchenko's Work» була надрукована уперше 1962 р., а 1980 р. передрукована в антології «Shevchenko and the Critics. 1861–1980», укладеній Ю. Луцьким і виданій Канадським інститутом українознавчих студій (дуже цінне видання; можна лише пошкодувати, що немає аналогічного українською; згадана стаття Ю. Шевельова друкувалася в перекладі українською мовою 1992 р.). Авторська ідея про творчу етапність останнього року поетового життя у процесі її доведення дає нове насвітлення багатьом темам та образам. Але й статті, що стосуються позірно маргінальних питань, як-от «Микола Ґе і Тарас Шевченко: Мистець у відмінному контексті», надрукована вперше українською мовою 1990 р. у часописі «Сучасність», – виводять в кінцевому підсумку до найпосутніших, центральних і далеких від остаточного розв'язання проблем. У щойно згаданій статті поєднано цікаві евристичні гіпотези, введення в обіг цілої низки невідомих та маловідомих фактів, полемічний перегляд багатьох усталених уявлень, що, врешті, дає змогу показати виняткову близькість поетичних світів Шевченка й Ґе, особливо у сфері духовно-релігійній, у теодицеї обох митців.

Але ніколи Ю. Шерех не прибирає виразу безпомильного всевідання, тон його ніколи не буває менторським. Є дуже характерний пасаж у статті про В. Мову (Лиманського), названій рядком з письменника «Душа убога встала рано» (1968) – каскад суцільних запитань:

> "Чому так високо цінив Василь Мова поезію? Було це наслідком тих жахливих умов, коли всяка інша, зокрема політична діяльність, спрямована на відродження України, була практично вилучена? Чи було це виявом загальних переконань поета, ор-

ганічною частиною всього його світогляду? Чи була така висока оцінка поезії, так би мовити вимушена тактично, чи це була широко закроєна стратегія?"(«Третя сторожа», Київ, 1993, с. 104)

Можна сказати, що це рушій роздумів, розвідок, пошуків Ю. Шереха – нез'ясовані питання літератури та її історії, які конче треба розв'язати, а для початку принаймні поставити. Він також володіє майстерністю промовистих масштабних окреслень, водночас і широких змістовно, і лаконічно висловлених, як-от порівняння того ж В. Мови з іншими поетами: П. Кулішем, Я. Щоголевим, М. Старицьким, стисло і влучно для того схарактеризованими.

* * *

Колишні "українотеренні" опоненти Ю. Шевельова-Шереха, заклопотані його невгамовністю та черговими завданнями контрпропаґанди, навряд чи й підозрювали, що гострота й дошкульність і стилю, і самої думки його – своєрідний, достоту "авторський" вияв ностальґії. Здобувши визнання й шану у світовій лінґвістичній науці, він міг би з олімпійським спокоєм продовжувати свої студії і не ятрити давнє і не викликати знову, як у часи МУРу, тільки ще набагато дужче, вогонь на себе. Якби міг... Тому й писав свій «Триптих про мову», що залишиться може найяскравішим свідченням того, як нас навчали "правильних проізношеній", тому й відгукувався на сакраментальну статтю В. Скуратівського у «Всесвіті» (1978, № 3) про Шевченка в контексті світової літератури. Тому й писав передмову до «Палімпсестів» Василя Стуса (1986). Але поза тим зберігав глибоке переконання, що насправді в літератури, культури, мистецтва немає іншої мети, як самоздійснення на власній основі.

Харків–Київ, грудень 1997–лютий 1998 р.

George Y. Shevelov

The Ukrainian Language in the First Half of the Twentieth Century (1900–1941)

Its State and Status

Distributed by Harvard University Press
for the
Harvard Ukrainian Research Institute

HISTORICAL PHONOLOGY
OF THE SLAVIC LANGUAGES

EDITED BY
GEORGE Y. SHEVELOV

IV

Ukrainian

HEIDELBERG 1979
CARL WINTER · UNIVERSITÄTSVERLAG

A HISTORICAL PHONOLOGY OF
THE UKRAINIAN LANGUAGE

BY

GEORGE Y. SHEVELOV

Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies by
CARL WINTER · UNIVERSITÄTSVERLAG
HEIDELBERG 1979

ЮРІЙ ШЕРЕХ
ДУМКИ
ПРОТИ ТЕЧІЇ
публіцистика
1948

ЮРІЙ ШЕРЕХ
ТРЕТЯ СТОРОЖА
ЛІТЕРАТУРА. МИСТЕЦТВО. ІДЕОЛОГІЇ.
Українське незалежне видавництво
«Смолоскип» ім. В. Симоненка
Балтимор — Торонто
1991

Матеріяли до бібліографії

1. Мовознавство. Філологія

1934

1. Проблеми мови соціальної драми // За якість художньої мови / Академія наук Української РСР. Наук. Ін-т мовознавства. – Харків, 1934 [?]. – С. [?].
2. Граматика української мови для середньої школи. – Харків, 1934. – Част. 1: Морфологія. – С. [?]. – Співавт.: Н. Каганович. – [Передруковано 1935 р. і 1936 р. – див. 5, 7].
3. Граматика української мови для середньої школи. – Харків. 1934. – Част. 2: Синтакса. – С. [?]. – Співавт.: Н. Каганович.– [Передруковано 1935 р. і 1936 р. – див. 6, 8].

1935

4. Лекції української мови для журналістів: Лекції 2, 3, 4, 7. – Харків, 1935. – С. [?] – Співавт.: Л. Догадько.
5. Граматика української мови для середньої школи. Вид. 2. – Харків, 1935. – Част. 1: Морфологія. – С. [?]. – Співавт: Н. Каганович. – [Перевидання книжки 1934 р. – див. 2].
6. Граматика української мови для середньої школи. Вид. 2. – Харків, 1935. – Част. 2: Синтакса. – С. [?]. – Співавт.: Н. Каганович. – [Перевидання книжки 1934 р. – див. 3].

1936

7. Граматика української мови для середньої школи. Вид. 3. – Харків, 1936. – Част. 1: Морфологія. – С. [?]. – Співавт.: Н. Каганович. – [Перевидання книжки 1934 р. – див. 2].
8. Граматика української мови для середньої школи. Вид. 3. – Харків, 1936. – Част. 2: Синтакса. – С. [?]. – Співавт.: Н. Каганович. – [Перевидання книжки 1934 р. – див. 3].

1939

9. Із спостережень над мовою сучасної поезії: (Дисертація на здобуття ученого ступеня кандидата філологічних наук) / Харк. держ. ун-т. – Харків, 1939 [?]. – С. [?]. – [На правах рукопису].

1940

10. Із спостережень над мовою сучасної поезії: Про мову поезій П.Г.Тичини // Уч. зап. Харк. держ. ун-ту ім. О.М.Горького. № 20: Зб. праць кафедри укр. мовознавства. № 1 / Редкол.: Л.А.Булаховський (відп. ред.), П.Г.Стрєлков, Ю.В.Шевельов. – 1940. – С. 41-99.
11. Традиція і новаторство в лексиці і стилістиці І.П.Котляревського // Уч. зап. Харк. держ. ун-ту ім. О.М.Горького. № 20: Зб. праць кафедри укр. мовознавства. № 1 / Редкол.: Л.А.Булаховський (відп. ред.), П.Г.Стрєлков, Ю.В.Шевельов. – 1940. – С. 131-170.
12. Із спостережень над мовою сучасної поезії: Ораторський жанр у політичній ліриці П.Г.Тичини // Наук. зап. Укр. Ком. Ін-ту Ж-ки. Кн. 1 / Редкол.: О.М.Грінберг (відп. ред.), Ю.В.Шевельов, О.І.Полторацький. – 1940. – С. 127-142.

1941

13. Стиль політичної лірики П.Г.Тичини // Наук. зап. Ін-ту мовознавства. Т. 1 / Редкол.: Л.А.Булаховський (відп. ред.), В.С.Ільїн, М.Я.Калинович, М.С.Пилинський. – Київ, 1941. – С. 3-51.
14. **Уярмлена мова // Нова Україна. – 1941. – 11 груд. – Ч. 3. – С. 2-3. – Співавт.: В. Нетай.

1942

15. Нотатки про етимологію // Укр. засів. – 1942. – Ч. 3. – С. 96-104.
16. [Рец.] Німецько-український кишеньковий словник. З доруки Українського Наукового Інституту в Берліні опрацювала Ганна Наконечна. Третій наклад. Ляйпціг: Отто Гаррассовіц, 1942, XXVI + 175 с.; Українсько-німецький кишеньковий словник. З доруки Українського Наукового Інституту в Берліні опрацював Др. Ярослав Рудницький. Третій наклад. Ляйпціг: Отто Гаррассовіц, 1942, XIV + 171 с. // Укр. засів. – 1942. – Ч. 1. – С. 68-71.

1943

17. За українську літературну мову // Краківські вісті. – 1943. – 10 лип. – Ч. 147. – С. 3-5; 11 лип. – Ч. 148. – С. 4-5.
18. Три профілі: До перевидання праць наддніпрянських мовознавців у Львові // Наші дні. – 1943. – Ч. 4. – С. 6-7.

1944

19. Незаступна втрата: Василь Сімович – мовознавець // Наші дні. – 1944. – Ч. 4-5. – С. 2-3.

1945

20. Неповажна спроба. [Рец.] Українсько-англійський словник. Уложив В.Захарків. Реґенсбурґ, 1945 // Час. – 1945. – 16 груд. – Ч. 12. – С. 9-10.

1946

21. *Галичина в формуванні нової української літературної мови: (розділ з розвідки): Світлій пам'яті Василя Сімовича // Літ.-наук. зб. – Ганновер [s.n.], 1946. – [Ч. 1]. – С. 17-44. – [Передруковано з незначними змінами у книжці «Внесок Галичини у формування української літературної мови» 1975 р. – див. 207; див. так само 173, 403].
22. *Головні правила українського правопису. – [s.l.] Прометей, 1946. – 59 + 2 [ненумеровані] с.
23. *Одна чи дві літературні мови? // Рідне слово. – 1946. – Ч. 3-4. – С. 78-85.
24. *Мовна дискусія 1891-1893 років і участь у ній Івана Франка // Рідне слово. – Ч. 6. – С. 73-79.
25. *[Рец.] Проф. П.Ковалів. Як правильно будувати фразу? *Котрий, який, що*. Мюнхен, 1946. 16 с.; Проф. П.Ковалів. Українська літературна вимова і правопис. Мюнхен, 1946 // Час. – 1946. – 6 квіт. – Ч. 13. – С. 4.
26. *Спроба цікавої граматики. [Рец.] Д-р Ярослав Рудницький. Як говорити по-літературному? Другий наклад. Місце і рік видання не зазначені // Час. – 1946. – 1 груд. – Ч. 47. - С. 8.
27. *Праця про український наголос. [Рец.] Ярослав Рудницький. Український наголос як функційна проблема.

2-й наклад. Місце і рік видання не зазначені // Час. – 1946. – 19 груд. – Ч. 50. – с. 6.

1947

28. *До генези назывного речення. – Мюнхен, 1947. – 50 + 16 с. – [На правах рукопису].
29. *Галицькі впливи на українську літературну мову в лексиці й синтаксі // Культурно-мистецький календар альманах на 1947 рік. – Регенсбург: Українське слово, 1947. – С. 40-47. – [Передруковано як окремі розділи в книжці «Внесок Галичини у формування української літературної мови» 1975 р. – див. 207; див. так само 173, 403].
30. *Граматика української мови: Посібник для гімназії. – Мюнхен: Українська трибуна, 1947. – Част. II: Синтаксса. – 86 с. – Співавт.: Д.Кислиця.
31. *Принципи і етапи большевицької політики щодо слов'янських мов в СССР (крім російської) // Свобода. – 1947. – 19 лист. – Ч. 270. – С. 3; 20 лист. – Ч. 271. – С. 3; 21 лист. – Ч. 272. – С. 3; 22 лист. – Ч. 273. – С. 3; 25 лист. – Ч. 275. – С. 3; 28 лист. – Ч. 277. – С. 3, 4; 29 лист. – Ч. 278. – С. 3. – [Окремі частини передруковано 1982 р. – див. 242].

1948

32. *Галицькі впливи на українську літературну мову в ділянці наголосу // Наук. зб. УВУ. – Мюнхен: Ukrainian Free University Press, 1948. – Ч. 5. – С. 208-212. – [У примітці зазначено: "Уривок з розділу «Галицькі мовні елементи, інкорпоровані в систему сучасної української літературної мови» з праці «Галичина в формуванні нової української літературної мови»"; див. 173, 207, 403].
33. *Крок вперед // Час. – 1948. – 8 лют. – Ч. 6. – С. 6. – [Про англійсько-український словник В.Захаркова. Регенсбург, 1946].

1949

34. *Галичина в формуванні нової української літературної мови. – Мюнхен: Ukrainian Free University Press, 1949. – 93 с. – [Передруковано у поширеному варіанті 1975 р. і 1996

р. – див. 207, 403; передруковано так само у поширеному варінті німецькою мовою 1966 р. – див. 173].

35. *Польська мова на Україні в XVI-XVII ст.: (Пам'яті Антуана Мартеля) // Україна. – 1949. – Ч. 2. – С. 99-107.
36. *Сучасна українська літературна мова: (Зшитки 1-10) / Ін-т заочного навчання при Українському Вільному Ун-ті. – Мюнхен: Ukrainian Free University Press, 1949. – 306 с.
37. *Мова української еміграції в Німеччині (1945-1948) // Сьогочасне й минуле. – 1949. – Ч 1-2. – С. 38-45.
38. *Назва "Русь" // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович і З.Кузеля. – Мюнхен; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1949. – Т. 1. – С. 13-14. – [Передруковано 1995 р. – див. 398, а також в перекладі англійською мовою 1963 р. – див. 158]
39. *Синтаксична система // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович і З.Кузеля. – Мюнхен; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1949. – Т. 1. – С. 338-339. – [Передруковано 1995 р. – див. 399].
40. *Історія української мови: Давня доба (XI–XIV ст.) // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович і З.Кузеля. – Мюнхен; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1949. – Т. 1. – С. 345-348. – [Передруковано 1995 р. – див. 400, а також у поширеному варіанті в перекладі англійською мовою 1963 р. – див. 161].
41. *Розвиток літературної мови в XIX-XX ст. // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович і З.Кузеля. – Мюнхен; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1949. – Т. 1. – С. 354-356. – Співавт: В. Чапленко [Передруковано 1995 р. – див. 401].
42. *Принципи сучасного українського письма й правопису // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович і З.Кузеля. – Мюнхен; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1949. – Т. 1. – С. 364-366. – [Передруковано 1995 р. – див. 402, а також в перекладі англійською мовою 1963 р. – див. 162].

1950

43. *Невіддільна спадщина: Кілька слів про українські церковнослов'янизми // Україна. – 1950. – Ч. 3. – С. 155-157.

44. *Phonema Errans: A Contribution to the Solution of the Problem Based on the Material of the Eastern-Slavonic Languages // Lingua. – 1950. – Vol. II (4). – P. 399-418. – [Передруковано 1971 р. – див. 196].
45. *[Рец.] A.Vaillant. Professeur à l'École des Langues orientales, Directeur d'études à l'École des Hautes Études. Les traits communs des langues slaves (Extrait des Conférences de l'Institut de linguistique de l'Université de Paris, VII, années 1940-1948). Paris, 1949. P. 17-31 // Україна. – 1950. – Ч. 3. – С. 224.
46. *[Рец.] A.Vaillant. Manuel du vieux slave. Paris, 1948. T. 1: Grammaire. 375 p.; T. 2: Textes et glossaire. 125 p. (= Collection de manuels publiés par l'Institut d'Études Slaves; VI) // Україна. – 1950. – Ч. 4. – С. 298-299.

1951

47. *Нарис сучасної української літературної мови. – Мюнхен: Молоде Життя, 1951. – 402 с. (= Б-ка Українозн.; Ч. 3).
48. Синтаксис простого речення // Курс сучасної української літературної мови. Т. 2: Синтаксис / Ред. Л.А.Булаховського. – Київ: Радянська школа, 1951.– С. 5-141. – [Видрукувано без зазначення автора розділу з приміткою "Опрацював за матеріалами Інституту мовознавства Академії наук УРСР Л.А.Булаховський"].
49. *Спроба відтворення української мови X сторіччя: (Нова праця шведського славіста) // Україна. –1951. – Ч. 5. – С. 324-330.
50. *Над Дніпром 950 року // Нові Дні. – 1951. – Ч. 17-18. – С. 28-31.
51. *[Рец.] Jar. Rudnyćkyj. Die Lemberger Ukrainische Stadtmundart (Znesinnia). Unter Benutzung von Schallplatten bearbeitet. Berlin, 1943. 139 S. (= Arbeiten aus dem Institut für Lautforschung an der Universität Berlin / Hrsg. von D.Westermann; Nr. 2) // Z. für slav. Phil. – 1951. – Bd. XXI, Hf. 1. – S. 216-221.
52. *[Рец.] Birger Calleman. Zu den Haupttendenzen der urslavischen und altrussischen Lautentwicklung. Uppsala, 1950. 174 S. (= Publications de l'Institut Slave d'Upsal) // Україна. – 1951. – Ч. 5. – С. 399-400.

53. *A New Comparative Grammar of Slavic Languages. [Рец.] A.Vaillant. Grammaïre comparée des langues slaves. Lyon; Paris: IAC, 1950. T. 1: Phonétique. 320 p. // The Annals of the Ukr. Academy of Arts and Sciences. – 1951. – Vol. I, No. 2. – P. 157-163.
54. *Микола Грунський (1879–1951) // Україна. – 1951. – Ч. 6. – С. 476.

1952

55. *Probleme der Bildung des Zahlwortes als Redeteil in den Slavischen Sprachen. – Lund: C.W.K.Gleerup [1952]. – 171 S. (= Lunds Universitets Årsskrift. N.F.; 1 Avd. – 1952. – Bd. 48, Nr. 2).
56. The Problem of Ukrainian-Polish Linguistic Relations from the Tenth to the Fourteenth Century // Word. – 1952. – Vol. 8, No. 4. – P. 329-349. (= Slavic Word. – 1952. – No. 1. – P. 25-45).
57. *Über die Besonderheiten der Sprache der Frauen // Orbis. – 1952. – T. 1, No 1. – P. 74-81.
58. *Кость Михальчук: 21.XII.1840–7.IV.1914. – Вінніпег: Накладом Укр. Народнього Дому в Торонті. – 39 с. (= УВАН: Укр. вчені; Ч. 3).
59. *Kost' Mychal'čuk (1840-1914) als Dialektologe // Orbis. – 1952. – T. 1, No 1. – P. 261-272.
60. *З листів М.Максимовича до М.Погодіна // Україна. – 1952. – Ч. 7. – С. 572-574.
61. *Українські мовознавці: 1 – Кость Михальчук (1840-1914) // Україна. – 1952. – Ч. 7. – С. 502-507.
62. *Українські мовознавці: 2 – Всеволод Ганцов (1892-?) // Україна. – 1952. – Ч. 8. – С. 600-604.
63. *Минуле, що лишається живим: (Про діяльність київських мовознавців 20-тих років) // Свобода. – 1952. – 11 груд. – Ч. 330. – С. 3; 12 груд. – Ч. 331. – С. 3.
64. *Принципи і етапи большевицької мовної політики на Україні // Сучасна Україна. – 1952. – 29 черв. – Ч. 14. – С. 9-10; 13 лип. – Ч. 15. – С. 5-6; 27 лип. – Ч. 16. – С. 8.
65. *Zum Problem der Satzgliederung und Aussonderung der Redeteile: (Die Bücher von. I.Meščaninov) // Lingua. – 1952. – Vol. III(2). – P. 193-218.
66. *An Important Work in Ukrainian Onomastics. [Рец.]

J.B.Rudnyćkyj. The Term and Name 'Ukraine'. Winnipeg, 1951. 131 + 1 pp. (= Ukrainian Free Academy of Sciences. Onomastica; No. 1) // The Annals of the Ukr. Academy of Arts and Sciences. – 1952. – Vol. II, No. 4(6). – P. 435-443. – [Скорочений варіант надруковано українською мовою того ж року – див. 67; передруковано 1971 р. – див. 196, а також 1995 р. в перекладі українською мовою – див. 397].

67. *[Рец.] Ярослав Б.Рудницький. Слово й назва "Україна". Вінніпеґ, 1951. – 131 + 1 с. (= УВАН: Серія: Назвознавство; Ч. 1) // Україна. – 1952. – Ч. 7. – С. 591-592. – [Передрук у скороченому варіанті рецензії того ж року – див. 66].
68. *[Рец.] Г.Голоскевич. Правописний словник. Видання восьме. Нью-Йорк, 1952. VIII + 451 с. // Україна. – 1952. – Ч. 8. – С. 698-699.
69. *[Рец.] V.Vinogradov. Russkij jazyk. Grammatičeskoe učenie o slove. Moskau; Leningrad, 1947. 783 S. // Z. für slav. Phil. – 1952. – Bd. XXI, Hf. 2. – S. 408-441.
70. *[Рец.] Revue des Études Slaves. Index des tomes I-XXI (1921-1944) par Tatiana Bakounina, Docteur de l'Université de Paris. Paris, 1949. 151 p. // Україна. – 1952. – Ч. 7. – С. 588-589.
71. *Глибока провінція. [Рец.] Львовский государственный университет им. Ив.Франко. Вопросы славянского языкознания. Кн. 2. Львов, 1949. 253 с. // Літ.-наук. зб.: 1. – 1952. – С. 269-277.

1953

72. *Problems in the Formation of Belorussian: (To the Memory of My Mother Barbara Shevelov: Dec. 13, 1867–Dec. 8, 1953). – New York: Linguistic Circle of New York, 1953. – VI + 109 pp. (= Suppl. to "Word". – 1953. – Vol. 9. – Monograph series; No. 2).
73. *Zur Frage der Ukrainisch-Weißruthenischen Sprachgrenze // Orbis. – 1953. – 1953. – T. II, No 1. – P. 40-48.
74. *Participium Universale im Slavischen. – Winnipeg: Verlag der Ukrainischen Freien Akademie der Wissenschaften, 1953. – 44 S. (= Slavistica; 16).
75. *Ще про назви Дніпрових порогів у Костянтина Багрянородного: (Відповідь К.У.Фалькові) // Україна. –

1953. – Ч. 10. – С. 807-821.

76. *On Slavic Linguistic Interrelations: Ukrainian Influence on the Polish Language in the 16th and 17th Centuries: (Dedicated to Professor D.Čiževsky on His Sixtieth Birthday Anniversary). [Рец.] Stefan Hrabec. Elementy kresowe w języku niektórych pisarzy polskich XVI-XVII w. Toruń, 1949. 159 s. (= Towarzystwo Naukowe w Toruniu. Prace Wydziału filologiczno-filozoficznego; III, 2) // The Annals of the Ukr. Academy of Arts and Sciences. –1953. – Vol. III, No. 2(8). – P. 697-730.

77. *[Рец.] Cecilia Borelius. Safonovičs Chronik in Codex AD 10 der Västerråser Gymnasialbibliothek. Eine sprachliche Untersuchung. Uppsala, 1952. 124 S. (= Publications de l'Institut Slave d'Upsal) // Word. – 1953. – Vol. 9, No. 4. – P. 409-412. (= Slavic Word. – 1953. – No. 2. – P. 85-88).

78. *[Рец.] Л.П.Якубинский. История древнерусского языка. С предисловием и под редакцией акад. В.В.Виноградова. Примечания проф. И.С.Кузнецова. Москва: Гос. учебно-педагогичекое изд-во, 1953. 368 с. // Україна. – 1953. – Ч. 9. – С. 791-792.

79. *[Рец.] Академія наук Української РСР. Інститут Мовознавства ім. О.О.Потебні. І.П.Їжакевич. Питання російсько-українських мовних зв'язків. Київ, 1954. 104 с. // Україна. – 1953. – Ч. 10 – С. 902-904. – [Ініціали авторки зазначені невірно: мусить бути Г.П.Їжакевич – Галина Прокопіївна Їжакевич].

1954

80. *Всеволод Ганцов; Олена Курило. – Вінніпег: Накладом Українського Народнього Дому в Торонті, 1954. – 79 с. (= УВАН: Укр. вчені; Ч. 5).

81. *Ukrainische *vantaž* 'Ladung, Frachtgut, Last' und das Problem der "Argo-Suffixe" // Z. für slav. Phil. – 1954. – Bd. XXIII, Hf. 1. – S. 146-167. – [Передруковано 1971 р. – див. 196, а також 1995 р. в перекладі українською мовою – див. 396].

82. *Toward a Historical Dialectology: Its Delimitation of the History of Literary Language: (In Connection with Some Recent Publications in Slavistics) // Orbis. – 1954. – T. III, No 1. – P. 43-57. – [Передруковано 1971 р. – див. 196].

83. [Рец.] Ad. Stender-Petersen. Varangica. Aarhus, 1953. 262 S. // Word. – 1954. – Vol. 10, No. 4. – P. 482-488.

1955

84. On the Slavic Names for the Falls of the Dnepr in the «De Administrando Imperio» of Constantine Porhyrogenitus // Word. – Vol. 11, No. 4. – P. 503-530. (= Slavic Word. – 1955. – No. 4. – P. 503-530). – [Передруковано 1971 р. – див. 196].
85. *Абревіятури // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 12. – [Передруковано 1993 р. – див. 347, а також в перекладі англійською мовою 1985 р. – див. 277].
86. *Аорист // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 53. – [Передруковано 1993 р – див. 348].
87. *Асиміляція в мові // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 73. – [Передруковано 1993 р – див. 349, а також в перекладі англійською мовою 1985 р. – див. 279].
88. *Африкати // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 77. – [Передруковано 1993 р – див. 350].
89. *Безособові речення // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 107. – Передруковано 1993 р – див. 351].
90. *Беринда Памво // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 119. – [Передруковано 1993 р – див. 352, а також в перекладі англійською мовою 1985 р. – див. 281].
91. *Біблеїзми // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 124. – [Передруковано 1993 р – див. 353].

92. *Білорусизми // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 132. – [Передруковано 1993 р – див. 354].
93. *Брюкнер (Brükner) Александер // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 179. – [Передруковано 1993 р – див. 355].
94. *Бузук Петро // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 186. – [Передруковано 1993 р – див. 356, а також в перекладі англійською мовою 1985 р. – див. 284].
95. *Булаховський Леонід // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 192. – [Передруковано 1993 р – див. 357, а також в перекладі англійською мовою 1985 р. – див. 283].
96. *Вагилевич Іван // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 203. – Співавт.: В.Л. [Василь Лев] – [Передруковано 1993 р – див. 358].
97. *Вейк (van Wijk) Ніколай ван // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 220. – [Передруковано 1993 р – див. 359].
98. *Великі літери // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 222. – [Передруковано 1993 р – див. 360].
99. *Вигуки // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 244. – [Передруковано 1993 р – див. 361].
100. *Вид // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж;

Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 244-245. – [Передруковано 1993 р – див. 362].

101. *Відміна // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 269. – [Передруковано 1993 р – див. 363].
102. *Відмінок // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 269. – [Передруковано 1993 р – див. 364].
103. *Вокатив // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 302-303. – [Передруковано 1993 р – див. 365].
104. *Вульгаризми // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 329. – [Передруковано 1993 р – див. 366].
105. *Ганцов Всеволод // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 354-355. – [Передруковано 1993 р – див. 367, а також в перекладі англійською мовою 1988 р. – див. 306].
106. *Гармонія голосних // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 357. – [Передруковано 1993 р – див. 368].
107. *Германізми // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 375. – [Передруковано 1993 р – див. 369, а також в перекладі англійською мовою 1988 р. – див. 304].
108. *Головацький Яків // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955. – Т. II(1). – С. 394. – Співавт.: В.Л. [Василь Лев] –[Передруковано 1993 р – див. 370, а також в перекладі англійською мовою 1988 р. – див. 309].

109. [Рец.] H.Paszkiewicz. The Origin of Russia. New York: Philosophical Library, 1954. XII + 556 pp. // Historical Bulletin. – 1955. – Vol. 34, No. 1. – P. 42-44.
110. [Рец.] Anthology of Old Russian Literature / Ed. Ad. Stender-Petersen in collaboration with Stefan Congrat-Butlar. New York: Columbia University Press, 1954. XXIII + 542 pp. // ASEER. – 1955. – Vol. XIV, No. 4. – P. 562-564.

1956

111. Konsonanten vor *e, i* in den protoukrainischen Dialekten // Festschrift für Max Vasmer zum 70. Geburtstag am 28. Feb. 1956 / Hrsg. von Margaret Woltner und Herbert Brauer. – Wiesbaden: In Kommission bei O.Harrassowitz, 1956. – S. 482-494. (= Veröffentlichungen der Abteilung für slav. Sprachen und Literaturen / Hrsg. von Max Vasmer; Bd. 9).
112. Alexander Potebnja as a Linguist // The Annals of the Ukr. Academy of Arts and Sciences. – 1956. – Vol. V, Nos. 2-3(16-17). – P. 1112-1127.
113. L'ukrainien littéraire // RES. – 1956. – T. 33, F. 1-4. – P. 68-83. – [Передруковано 1971 р. – див. 196, а також 1980 р. в перекладі англійською мовою – див. 233].
114. On Truncated Compounds in Slavic: Type Pol. *Ptakoryb,* Rus. *Kosogor* // For Roman Jakobson: Essays on the Occasion of His Sixtieth Birthday, 11 October 1956 / Comp. Morris Halle et al. – The Hague: Mouton, 1956. – P. 458-466.
115. [Рец.] Horace G.Lunt. Old Church Slavonic Grammar. 's-Gravenhage: Mouton, 1955. XIV + 141 pp. (= Slav. Print. and Reprint. / Ed. Cornelius H. van Schooneveld; 3); L.Sadnik und R.Aitzetmüller. Handwörterbuch zu den altkirchenslawischen Texten. 's-Gravenhage: Mouton; Heidelberg: Carl Winter, 1955. XX + 341 S. (= Slav. Print. and Reprint. / Ed. Cornelius H. van Schooneveld; 6) // ASEER. – 1956. – Vol. XV, No. 4. – P. 569-570.
116. [Рец.] Horace G.Lunt. Old Church Slavonic Grammar. The Hague: Mouton, 1955. XIV + 141 pp. // Word. – 1956. – Vol. 12, No. 2. – P. 334-343.

1957

117. The Structure of the Root in Modern Russian // SEEJ. – 1957. –

Vol. XV, No. 2. – P. 106-124. – [Передруковано 1971 р. – див. 196].

118. 'Trьt'-type Group and the Problem of Moravian Components in Old Chuch Slavonic // SEER. – London, 1957. – Vol. 35, No. 85. – P. 379-398. – [Передруковано 1971 р. – див. 196].
119. A Latent Phoneme in Making: The Affricate *ž* in Slavic // Miscelánea homenaje à André Martinet: 'Estructuralismo e historia': 1 / Ed. por D.Catalán. – [La Laguna] Canarias: Biblioteca filologica, 1957. – P. 251-276. (= Biblioteca filologica de la Universidad de la Laguna. Miscelánea homenaje: 1). – [Передруковано 1971 р. – див. 196].
120. *Голосні // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955-1957. – Т. II(2). – С. 407-408. – [Передруковано 1993р. – див. 371].
121. Граматика // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955-1957. – Т. II(2). – С. 422-424. – [Передруковано 1993 р. – див. 372, а також в перекладі англійською мовою 1988 р. – див. 305].
122. Грамоти // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955-1957. – Т. II(2). – С. 424-425. – [У списку статей тому зазначений співавтор – Р.М.; передруковано 1993 р. – див. 373, а також в перекладі англійською мовою 1988 р. – див. 308].
123. Грецизми // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955-1957. – Т. II(2). – С. 433. – [Передруковано 1993 р. – див. 374, а також в перекладі англійською мовою 1988 р. – див. 307].
124. *Грінченко Борис // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955-1957. – Т. II(2). – С. 440-441. – [У списку статей зазначений співавтор – М.Глобенко; передруковано 1993 р. – див. 375].
125. *Ґалліцизми // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955-1957. – Т. II(2). – С. 472. –

[Передруковано 1993 р. – див. 376, а також в перекладі англійською мовою 1988 р. – див. 302].

126. *Дурново Микола // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955-1957. – Т. II(2). – С. 606-607. – [Передруковано 1993 р. – див. 377, а також в перекладі англійською мовою 1985 р. – див. 289].
127. *Етимологія // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955-1957. – Т. II(2). – С. 644-645. – Співавт.: О.Г. [Олекса Горбач].– [Передруковано 1993 р. – див. 378, а також в перекладі англійською мовою 1985 р. – див. 291].
128. [Рец.] S.Westfal. A Study in Polish Morphology: The Genitive Singular Masculine. The Hague: Mouton, 1956. XIX + 399 pp. (= Slav. Print. and Reprint. / Ed. Cornelius H. van Schooneveld; 8) // Archivum Linguisticum. – 1957. – Vol. 15(2). – P. 171-176.
129. [Рец.] Stanisław Bąk. Gwary ludowe na Dolnym Śląsku. Poznań, 1956. Cz. 1: Głosownia. 129 s. (= Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Wydział Filologiczno-Filozoficzny. Prace Komisji Filologicznej; T. 15, z. 1) // Word. – 1957. – Vol. 13, No. 1. – P. 189-192.
130. [Рец.] Justinia Beszarov. Imagery of the Igor' Tale in the Light of Byzantino-Slavic Poetic Theory. Leiden: E. J.Brill, 1956. 114 pp. (= Studies in Russian Epic Tradition; 2nd issue) // SEEJ. – 1957. – Vol. XV, No. 1. – P. 67-68.
131. [Рец.] Gunnar Herne. Die slawischen Farbenbenennungen: eine semasiologisch-etymologische Untersuchung. Uppsala, 1954. 147 S. (= Publications de l'Institut Slave d'Upsal; IX) // Word. – 1957. – Vol. 13, No. 1. – P. 179-188.
132. [Рец.] Mikołaj Rudnicki. Językoznawstwo polskie w dobie oświecenia. Poznań, 1956. 33 s. (= Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Wydział Filologiczno-Filozoficzny. Prace Komisji Filologicznej; T. 17, z. 2) // Word. – 1957. – Vol. 13, No. 1. – P. 192-193.
133. [Рец.] Ján Stanislav. Dejiny slovenského jazyka. Bratislava: Vydavatelstvo Slovenskej Akadémie Vied, 1956. I Úvod a

hláskoslovie. 590 s. // ASEER. – 1957. – Vol. XVI, No. 4. – P. 580-582.

134. [Рец.] Československá Akademie Věd. Ústav pro jazyk český. Slovník staročeský, pracovní zásady a ukázky hesel. Prague, 1956. 73 pp. (mimeographed) // ASEER. – 1957. – Vol. XVI, No. 4. – P. 578-579.

1958

135. Die «Grammatik der kleinrussischen Mundart» von Pavlovskij und ihr Autor // Z. für slav. Phil. – 1958. – Bd. XXVII, Hf. 1. – S. 49-89. – [Передруковано 1971 р. – див. 196; скорочений і частково перероблений варіант українською мовою надруковано 1964 р. – див. 167].

136. A Reader in the History of the Eastern Slavic Languages: Russian, Belorussian, Ukrainian. – New York: Columbia University Press, 1958. – VIII + 81 pp. (= Columbia Slav. Studies). – Co-auth.: Fred Holling. – [Передруковано 1968 р. – див. 184].

137. [Рец.] O.P.Bezpal'ko, M.K.Bojčuk, M.A.Žovtobrjux, S.P.Samijlenko, I.J.Taranenko. Istoryčna hramatyka ukrajins'koji movy. Kiev, 1957. 474 pp. // The Annals of the Ukr. Academy of Arts and Sciences. – 1958. – Vol. VI, Nos. 3-4(21-22). – P. 1429-1433.

1959

138. *Зубні приголосні // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1959. – Т. II(3). – С.849. – Співавт.: О.Г. [Олекса Горбач]. – [Передруковано 1994 р. – див. 386].

139. *Іменник // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1959. – Т. II(3). – С. 865-866. – [Передруковано 1994 р. – див. 387].

140. *Кирилиця // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1959. – Т. II(3). – С. 1029-1030. – [Передруковано 1994 р. – див. 388, а також в перекладі англійською мовою 1985 р. – див. 288].

141. *Кирило // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1959. – Т. II(3). – С. 1030-1031. – [Передруковано 1994 р. – див. 389, а також в перекладі англійською мовою 1993 р. – див. 338].
142. [Рец.] Slavistična Revija: Časopis za literarno zgodovino in jezik. Ljubljana, 1957. X. letnik, 1-4: Rajku Nahtigalu za osemdesetletnico. 334 pp. // SEEJ. – 1959. – Vol. XVII (New Series: Vol. III), No. 1. – P. 75-77.
143. [Рец.] Friedrich Lorentz. Pomoranisches Wörterbuch. Berlin: Akademie-Verlag, 1958. Bd. I: A-P. 692 S. (= Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Veröffentlichungen des Instituts für Slawistik / Hrsg. von H.H.Bielfeldt. Sonderreihe: Wörterbücher) // ASEER. – 1959. – Vol. XVIII, No. 4. – P. 613-615.

1960

144. Die kirchenslavischen Elemente in der russischen Literatursprache und die Rolle A.Šaxmatovs bei ihrer Erforschung // A.Šaxmatov – G.Y.Shevelov. Die kirchenslavischen Elemente in der modernen russischen Literatursprache. – Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1960. – P. 43-106. (= Slav. Studienbücher / Hrsg. von Dmitrij Tschižewskij, Reinold Olesch u. Dietrich Gerhardt).
145. [Рец.] Rosemarie Richhardt. Polnische Lehnwörter im Ukrainischen. Berlin, 1957. XII + 122 pp. (= Veröffentlichungen der Abteilung für slav. Sprachen u. Literaturen des Osteuropa-Instituts (Slavisches Seminar) an der Freien Universität Berlin / Hrsg. von Max Vasmer; Bd. 15) // The Annals of the Ukr. Academy of Arts and Sciences. – 1960. – Vol. VIII, Nos. 1-2(25-26). – P. 210-215.
146. [Рец.] Grigore Nandriş. Old Church Slavonic Grammar (Handbook of Old Church Slavonic: I). Fair Lawn, N.J.: Essential Books, 1959. XVI + 233 + 63 pp.; R.Auty. Text and Glossary (Handbook of Old Church Slavonic: II). Fair Lawn, N.J.: Essential Books, 1960. X + 148 + 42 pp. // SEEJ. – 1961. – New Series: Vol. V (XIX), No. 1. – P. 64-67.

147. [Рец.] Bohuslav Havránek, Alois Jedlička. Česká mluvnice. Prague: Státní Pedagogické Nakladatelství, 1960. 488 pp. // Slavic Review. – 1961. – Vol. 20, No. 4. – P. 727-728.

1962

148. Die Wechselwirkung von zwei Akzentuierungstypen der Partizipien Präteriti Passivi von Verben der 3. Klasse mit Infinitiv auf *-at'* in den slavischen Sprachen: (Paul Diels zum 80. Geburtstag) // Die Welt der Slaven. – 1962. – Jahr. VII, Hf. 4. – S. 359-371. – [Передруковано 1971 р. – див. 196].
149. Чернігівщина в формуванні нової української літературної мови: До постави питання // Зап. НТШ. Пр. філол. та істор.-філос. секцій. Т. CLXIX: Збірник на пошану Зенона Кузелі / Ред. Володимир Янев. – Париж; Нью-Йорк; Мюнхен; Торонто; Сидней, 1962. – С. 252-264. – [Передруковано 1996 р. – див. 403].
150. *Курило Олена // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1962. – Т. II(4). – С. 1240. – [Передруковано 1994 р. – див. 390, а також в перекладі англійською мовою 1988 р. – див. 313].
151. *Лексикологія // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1962. – Т. II(4). – С. 1240. – [Передруковано 1994 р. – див. 391, а також в перекладі англійською мовою 1993 р. – див. 335].
152. Літературна мова // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1962. – Т. II(4). – С. 1361-1363. – [Передруковано 1994 р. – див. 392, а також в перекладі англійською мовою 1993 р. – див. 344].
153. Покоління двадцятих років в українському мовознавстві // Зап. НТШ. Пр. істор.-філос. секції. Т. CLXXIII: Зб. на пошану українських учених, знищених большевицькою Москвою / Ред. Марія Овчаренко. – Париж; Чікаго, 1962. – С. 309-332. – [Передруковано 1993 р. – див. 333].
154. [Рец.] Hans H.Bielfeldt. Altslawische Grammatik: Einführung in die slawischen Sprachen. Halle (Saale): VEB Max Niemeyer,

1961. VI + 297 pp. (= Slawistische Bibliothek; Nr. 7) // SEEJ. – Vol. VI, No. 1. – P. 71-73.

1963

155. The Syntax of Modern Literary Ukrainian: The Simple Sentence. – The Hague: Mouton, 1963. – 319 pp. (= Slav. Print. and Reprint.; 38).
156. Prothetic Consonants in Common Slavic: An Historical Approach // American Contributions to the Fifth International Congress of Slavists, Sofia, September 1963. – The Hague: Mouton, 1963. – Vol. I: Linguistic Contributions. – P. 243-262. (= Slav. Print. and Reprint.; 46). – [Передруковано 1971 р. – див. 196].
157. Belorussian and Ukrainian // Current Trends in Linguistics / Ed. Thomas A.Sebeok. – The Hague: Mouton, 1963. – Vol. I: Soviet and East European Linguistics. – P. 217-264.
158. The Name 'Rus'' // Ukraine. A Concise Encyclopaedia / Prep. Schevchenko Scientific Society / Ed. Volodymyr Kubijovič; Foreward by Ernest J.Simmons. – Toronto: University of Toronto Press, 1963. – Vol. I. – P. 3-5. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1949 р. – див. 38; передруковано так само 1982 р. – див. 243].
159. History of the Study of Language and the Present State of Research // Ukraine. A Concise Encyclopaedia / Prep. Schevchenko Scientific Society / Ed. Volodymyr Kubijovič; Foreward by Ernest J.Simmons. – Toronto: University of Toronto Press, 1963. – Vol. I. – P. 430-441. – Co-auth.: V.Simovyč, J.Rudnyc'kyj. – [Передруковано так само 1982 р. – див. 244].
160. The Modern Ukrainian Literary Language // Ukraine. A Concise Encyclopaedia / Prep. Schevchenko Scientific Society / Ed. Volodymyr Kubijovič; Foreward by Ernest J.Simmons. – Toronto: University of Toronto Press, 1963. – Vol. I. – P. 448-470. – Co-auth.: D.Čiževsky. – [Передруковано так само 1982 р. – див. 245].
161. History of the Ukrainian Language // Ukraine. A Concise Encyclopaedia / Prep. Schevchenko Scientific Society / Ed. Volodymyr Kubijovič; Foreward by Ernest J.Simmons. – Toronto: University of Toronto Press, 1963. – Vol. I. – P. 481-

504, 509-511. – [Передрук у поширеному варіанті англійською мовою статті 1949 р. – див. 40; передруковано так само 1982 р. – див. 246].

162. The Principles of Modern Ukrainian Writing and Orthography // Ukraine. A Concise Encyclopaedia / Prep. Schevchenko Scientific Society / Ed. Volodymyr Kubijovič; Foreward by Ernest J.Simmons. – Toronto: University of Toronto Press, 1963. – Vol. I. – P. 518-520. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1949 р. – див. 42; передруковано так само 1982 р. – див. 247].

163. Speaking of Russian Stress. [Рец.] Valentin Kiparsky. Der Wortakzent der russischen Schriftsprache. Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag. 396 pp. // Word. – 1963. – Vol. 19, No. 1. – P. 67-82.

1964

164 A Prehistory of Slavic: The Historical Phonology of Common Slavic. – Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag, 1964. – XX + 662 pp. (= Columbia Slav. Studies). – [Передруковано 1965 р. – див. 169].

165 *e* > *'o* ou *'o* > *e* dans les langues slaves de l'est? // RES. – 1964. – T. 40: Mélanges André Vaillant. – P. 183-190. – [Передруковано 1971 – див. 196].

166 Weak Jers in Serbo-Croatian and South Slavic: Developments in the Word Initial Syllable // Зб. за филологију и лингвистику. – 1964. – Т. VII. – С. 23-43. – [Передруковано 1971 – див. 196].

167 «Граматика», що належить до історії літератури: («Граматика малоросійського наріччя» Павловського та її автор) // Слово: Зб. 2. – 1964. – С. 177-197. – [Передрук у скороченому і частково переробленому варіанті статті 1958 р., писаної по-німецьки, – див. 135].

168 [Рец.] А.А.Шахматов. Синтаксис русского языка. The Hague. 1963. 622 pp. (= Slav. Print. and Reprint.; 41) // SEEJ. – 1964. – Vol. VIII, No. 2. – P. 216-217.

1965

169. A Prehistory of Slavic: The Historical Phonology of Common

Slavic. – New York: Columbia University Press, 1965. – XX + 662 pp. – [Перевидання монографії 1964 р. – див. 164].

170. On Endings with Nasal Consonants after Palatal and Palatalized Consonants: An Inquiry into the Allophonic Structure of Common Slavic // Die Welt der Slaven. – 1965. – Jahr. X, Hf. 3-4: Festgabe für Erwin Koschmieder. – S. 233-244. – [Передруковано 1971 – див. 196].

171. Dwie uwagi o słowiańskim *ě* // Studia z filologii polskiej i słowiańskiej. T. 7: Profesorowi Doktorowi Zdisławowi Stieberowi w 35-lecie Jego pracy naukowej tom ten składają jako wyraz głębokiego uznania i serdecznych uczuć przyjaciele, koledzy, uczniowe. – 1965. – S. 93-100. – [Передруковано 1971 – див. 196].

172. [Рец.] Rudolf Zimek. Problematika spony v ruštině v porovnání z češtinou. Praha: Státní Pedagogické Nakladatelství 1963. 166 pp. // Word. – 1965. – Vol. 21, No. 1. – P. 137-140.

1966

173. Die Ukrainische Schriftsprache 1798-1965: Ihre Entwicklung unter dem Einfluß der Dialekte. – Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1966. – VIII + 179 S. – [Передруковано так само в перекладі українською мовою 1975 р. і 1996 р. – див. 207, 403].

174. Мовознавство на Україні // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1966. – Т. II(5). – С. 1626-1631. – [Передруковано 1996 р. – див. 408, а також в перекладі англійською мовою 1993 р. – див. 336].

175. Наголос (або акцент) // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1966. – Т. II(5). – С. 1674-1675. – [Передруковано 1996 р. – див. 409, а також в перекладі англійською мовою 1985 р. – див. 278].

176. Називництво (ономастика) // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1966. – Т. II(5). С. 1679. – [Передруковано 1996 р. – див. 410].

177. *Наросток (або суфікс) // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійо-

вич. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1966. – Т. II(5). – С. 1705. – [Передруковано 1996 р. – див. 411].

178. Пуризм в українській мові // Укр. вісті. – 1966. – 5 черв. – Ч. 23. – С. 2-3.

1967

179. On Predicaments, Predictability and Futurism in Phonology: Ten Theses for a Conference // Phonologie der Gegenwart. Vorträge und Diskussionen anläßlich der Internationalen Phonologie-Tagung in Wien, 30.VIII.-3.IX.1966 / Hrsg. von Josef Hamm. – Graz; Wien; Köln: H. Böhlaus Nachf., 1967. – S. 367-373. (= Wiener slav. Jahrbuch; Ergänzungsband VI). – [Передруковано 1971 р. – див. 196].

180. [Рец.] Edward Stankiewicz and Dean S.Worth. A Selected Bibliography of Slavic Linguistics, I. The Hague: Mouton, 1966. 315 pp. (= Slav. Print. and Reprint.; 49) // SEEJ. – Vol. XI, No. 3. – P. 339-345.

1968

181. On the Lexical Make-Up of the Galician-Volhynian Chronicle// Studies in Slavic Linguistics and Poetics in Honor of Boris O.Unbegaun / Ed. Robert Dagidoff, George Y.Shevelov, John S.G.Simmons, and Kiril Taranovsky. – New York: New York University Press; London: University of London Press, 1968. – P. 195-207.

182. Orzeczenia bezpodmiotowe odimiesłowowe na *-no, -to* w języku polskim przed rokiem 1459 // Slavia Orientalis. – 1968. – R. XVII, Nr. 3. – S. 387-393. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].

183. Nazwiska słowiańskie na *-kevič*: (De Slavorum nominibus in-*kevič* exeuntibus) // Symbolae Philologicae in honorem Vitoldi Taszycki / Komitet redakcyjny: Stefan Hrabec, Stanisław Jodłowski et al. — Wrocław; Warszawa; Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich; Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1968. – S. 303-314. (= Pr. komisji językoznawstwa; Nr. 17). – [Передруковано 1971 р. в перекладі англійською мовою – див. 196].

184. A Reader in the History of the Eastern Slavic Languages: Russian, Belorussian, Ukrainian. – New York: Columbia

University Press, 1968. – VIII + 81 pp. (= Columbia Slav. Studies). – 2nd ed. – Co-auth.: Fred Holling. – [Перевидання книжки 1958 р. – див. 136].

185. [Рец.] J.B.Rudnyc'kyj. An Etymological Dictionary of the Ukrainian Language. 2nd revised ed. Winnipeg: Ukrainian Free Academy of Sciences-UVAN, Inc., 1966. Parts 1-5. 480 pp.; 1967. Part 6. P. 481-576 // Language. – 1968. – P. 856-857.
186. [Рец.] Ласло Дэже. Очерки по истории закарпатских говоров. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1967. 306 pp. // SEEJ. – 1968. – Vol. XII, No. 3. – P. 379-381.

1969

187. Open Syllable Languages and Their Evolution: Common Slavic and Japanese // Word. – 1969. – Vol. 25, Nos. 1-2-3. – P. 252-274. – Co-auth.: John J.Chew, Jr. – [Передруковано 1971 р. – див. 196].
188. *Почести и что он...* Un gallicisme syntaxique dans littérature ukrainienne de la fin du XVIIIe, début du XIXe siècle // RES. – 1969. – T. 48. – P. 156-158. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
189. The Vicissitudes of a Syntactic Construction in Eastern Slavic: (Impersonal Sentences in *-no, -to* with the acc sg of Object) // Scando-Slavica. – 1969. – T. 15. – P. 171-186. – [Передруковано 1991 р. – див. 320, а також в перекладі українською мовою 1993 р. – див. 332].
190. "Рік видання другий". [Рец.] Мовознавство. Орган відділу літератури, мови і мистецтвознавства Академії наук Української РСР. Головний редактор І.К.Білодід (Київ, 1968), № 1-6 // Сучасність. – 1969. – Ч. 8. – С. 58-70.

1970

191. Zum Problem des ukrainischen Anteils an der Bildung der russischen Schriftsprache Ende des 18. Jahrhunderts // Wiener slav. Jahrbuch. – 1970. – Bd. 16. – S. 5-33. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
192. Потебня Олександер // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1970. – Т. II(6). –

С.2279-2280. – [Передруковано 1996 р. – див. 412, а також в перекладі англійською мовою 1993 р. – див. 337].

193. Праруська мова // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1970. – Т. II(6). – С. 2311-2312. – [Передруковано 1996 р. – див. 413, а також в перекладі англійською мовою 1985 р. – див. 286].

194. Праслов'янська мова // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1970. – Т. II(6). – С. 2312. – [Передруковано 1996 р. – див. 414, а також в перекладі англійською мовою 1985 р. – див. 287].

195. [Рец.] Rosiis'ko-ukraïns'kyj slovnyk / Akademiia Nauk Ukraïns'koji RSR; Instytut movoznavstva im. O.O.Potebni. 3 vols. Kiev: Naukova dumka, 1968. *A-M*: XXIII + 700 pp.; *N-Pryiat'*: VII + 756 pp.; *Pro-Ia*: VIII + 727 pp. // Slavic Review. – 1970. – Vol. 29, No. 2. – P. 360-362.

1971

196. Teasers and Appeasers: Essays and Studies on Themes of Slavic Philology. – München: Wilhelm Fink Verlag, 1971. – 336 pp. (= Forum Slavicum / Hrsg. von Dmitrij Tschižewskij; Bd. 32).

Зміст:

1. On Predicaments, Predictability and Futurism in Phonology: Ten Theses for a Conference. – [Див. 179].
2. Open Syllable Languages and Their Evolution: Common Slavic and Japanese. – Co-auth.: John J.Chew, Jr. – [Див. 187].
3. Prothetic Consonants in Common Slavic : A Historical Approach. – [Див. 156].
4. On Endings with Nasal Consonants after Palatal and Palatalized Consonants: An Inquiry into the Allophonic Structure of Common Slavic. – [Див. 170].
5. Die Weckselwirkung von zwei Akzentuierungstypen der Partizipien Präteriti Passivi von Verben der 3. Klasse mit Infinitiv auf *-at'* in den slavischen Sprachen. – [Див. 148].
6. Dwie uwagi o słowiańskim *ě:* 1. *ě* po spółgłoskach szumiących; 2. *Dadosesani, Cirzipani.* – [Див. 171].
7. A Latent Phoneme in Making: The Affricate ž in Slavic. – [Див. 119].

8. 'СгъС'-type Group and the Problem of Moravian Components in Old Church Slavonic: I; II. Moravian Elements in OCS: Linguistica Evidence; III. Moravian Elements in OCS: Historical Evidence. – [Див. 118].
9. *e* > *'o* ou *'u* > *e* dans les langues slaves de l'est? – [Див. 165].
10. Weak Jers in Serbo-Croatian and South Slavic: Developments in the Word Initial Syllable. – [Див. 166].
11. On the Slavic Names for the Falls of the Dnepr in the «De Administrando Imperio» of Constantine Porphyrogenitus. – [Див. 84].
12. Phonema Errans. – [Див. 44].
13. Ukrainische *vantaž* 'Ladung, Frachtgut, Last' und das Problem der "Argo-Suffixe". – [Див. 81; передруковано так само в перекладі українською мовою 1995 р. – див. 396].
14. The Name *Ukrajina* 'Ukraine'. – [Див. 66; передруковано 1995 р. в перекладі українською мовою – див. 397].
15. The Structure of the Root in Modern Russian. – [Див. 117].
16. On the History of Literary Language, Historical Dialectology and Historical Grammar. – [Див. 82].
17. Slavic Family Names in *-kevič* and the Palatalization of Velars in Belorussian. – [Переклад розвідки 1968 р., писаної польською мовою, – див. 183].
18. L'ukrainien littéraire. – [Див. 113; передруковано так само в перекладі англійською мовою 1980 р. – див. 233].
19. Die «Grammatik der kleinrussischen Mundart» von Pavlovskij und ihr Autor. – [Див. 135; скорочений і частково перероблений варіант українською мовою надруковано 1964 р. – див. 167].
20. Issues and Non-Issues. Five Years after *A Prehistory of Slavic.*

197. [Рец.] Vasyl Niniovs'kyj. Ukrainian Reverse Dictionary / Ukrainian Institute of Technology and Economics. Munich; Edmonton: Ukrainian Book Store. 482 pp. // SEEJ. – 1971. – Vol. XV, No. 3. – P. 356-358.
198. Кірова, 4: Кілька уваг про мову, мовознавство і «Мовознавство», про перерубану навпіл дитину, про грачів на флейті і лицарів єрижки, про себе і своїх колег і "колег" та інші речі // Сучасність. – 1971. – Ч. 6. – С. 38-55. – [Див. так само 298 і 863].

1972

199. Моравізми в Ізборнику 1076 року? // Укр. історик. – 1972. –

Ч. 3-4(35-36). – С. 85-91. – [Передруковано у поширеному варіанті німецькою мовою 1986 р. – див. 294].

200. Leonid Vasil'ev and His Work // Леонид Васильев. Труды по истории русского и украинского языков. Leonid Vasil'ev. Studies in the History of the Russian and Ukrainian Languages / Ed. and with introduction by George Y.Shevelov. – München: Wilhelm Fink Verlag, 1972. – P. VII-XXXIV. (= Slav. Propyläen / Hrsg. von Dmitrij Tschižewskij; Bd. 94). – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
201. [Рец.] Akty sela Odrexovy / Central'nyj deržavnyj istoryčnyj arxiv URSR u L'vovi. Kiev: Naukova Dumka, 1970. 260 pp. // Recenzija. – Vol. II, No. 2. – P. 44-57.

1973

202. *Семантика // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1973. – Т. II(7). – С.2746. – Співавт.: Олекса Горбач. – [Передруковано 1996 р. – див. 415, а також в перекладі англійською мовою 1993 р. – див. 339].
203. Boris O.Unbegaun, 1898-1973 // Slavic Review. – 1973. – Vol. 32, No. 2. – P. 446-448.

1974

204. Belorussian versus Ukrainian: Delimitation of Texts before A.D. 1569 // JBS. – 1974. – Vol. III, No. 2, Year X. – P. 145-156.
205. The Reflexes of **dj* in Ukrainian // Topics in Slavic Phonology / Ed. Demetrius J.Koubourlis. – Cambridge, Ma.: Slavica Publishers, 1974. – P. 223-234. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
206. Boris O.Unbegaun, September 4, 1898 – March 4, 1973 // Russian Linguistics. – 1974. – Vol. I. – P. 215-223.

1975

207. Галичина в формуванні нової української літературної мови. – Edmonton: Department of Slavic Languages; The University of Alberta. – 8 + 156 pp. – [Передруковано так само 1996 р. з додатком статті 1962 р. – див. 403, 149;

поширений варіант німецькою мовою надруковано 1966 – див. 173].

208. The Gospel of Reims and the History of the Serbo-Croatian Language // Xenia Slavica: (Papers Presented to Gojko Ružičić on the Occasion of His Seventy-Fifth Birthday) / Ed. Rado L.Lencek and Boris O.Unbegaun. – The Hague: Mouton, 1975. – P. 185-194. (= Slav. Print. and Reprint.; 279).
209. On Lexical Polonisms in Literary Ukrainian // For Wiktor Weintraub: Essays in Polish Literature, Language, and History. Presented on the Occasion of His Sixty-Fifth Birthday / Ed. Viktor Erlich, Roman Jakobson, Czeslaw Milosz, Riccardo Picchio, Alexander M.Schenker, and Edward Stankiewicz. – The Hague: Mouton, 1975. – P. 449-463. (= Slav. Print. and Reprint.; 312). – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
210. The Literary Languages of the Ukraine in the Fifteenth and Sixteenth Centuries and the Delimitation of Ukrainian and Belorussian Texts // Minutes of the Seminar in Ukr. Studies. – 1974-1975. – No. 5. – P. 74-76.

1976

211. On the Problem of the Participation of *y* and *i* in the Loss of Jers // Јужнословенски филолог. – Београд, 1976. – XXXII. – С. 121-141.
212. Some Remarks on Written Records as a Source of Evidence for the Historical Phonology of the Middle Ukrainian Language (1569-1720) // The Jubilee Collection of the Ukrainian Academy of Sciences in Canada. – Winnipeg, 1976. – P. 170-180.
213. Note // Lingua. – 1976. – Vol. XXXVIII(4). – P. 357-358.
214. Синявський Олекса // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1976. – Т. II(8). – С.2819-2820.
215. *Сімович Василь // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1976. – Т. II(8). – С. 2840-2841. – [Передруковано в перекладі англійською мовою 1993 р. – див. 342].

216. Слов'янські мови // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1976. – Т. II(8). – С. 2910. – [Передруковано в перекладі англійською мовою 1993 р. – див. 343].
217. Староцерковнослов'янська мова // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1976. – Т. II(8). – С. 3033-3034. – [Передруковано в перекладі англійською мовою 1985 р. – див. 285].
218. *Стягнення // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1976. – Т. II(8). – С. 3088.

1977

219. *Jesmi* 'I am' and Some Verbal Endings in Slavic // Papers in Slavic Philology. No. 1: In Honor of James Ferrell / Ed. Benjamin A.Stolz. – Ann Arbor [Department of Slavic Languages and Literatures; University of Michigan], 1977. – P. 249-257. (= Michigan Slav. Pubs.).
220. On the Chronoly of *h* and the New *g* in Ukrainian // HUS. – 1977. – Vol. I, No. 2. – P. 137-152.
221. On the History of a Sound That Has No History // Slovansko jezikoslovje: Nahtigalov Zbornik: Prispevki z mednarodnega simpozija v Ljubljani 30. Junija – 2. Julija 1977 / Ur. Franc Jakopin. – Ljubljana, 1977. – S. 419-432.
222. «История Русов» очима мовознавця // Наук. зб. УВАН III: Зб. на пошану проф. д-ра Олександра Оглоблина / Відп. ред. Василь Омельченко. – Нью-Йорк, 1977. – С. 465-482.
223. Language Planning and Unplanning in the Ukrainian S.S.R. // The Languages and Literatures of the Non-Russian Peoples of the Soviet Union / Ed. George Thomas. – Hamilton, Ont.: McMaster University Press, 1977. – P. 236-267.
224. [Рец.] Hans Rothe, ed. Die älteste ostslawische Kunstdichtung 1575-1647. Erster Halbband (Bausteine zur Geschichte der Literatur bei den Slawen 7, 1). Giessen: Wilhelm Schmitz, 1976. XVIII + 217 pp. // SEEJ. – 1977. – Vol. XXI, No. 3. – P. 427-429.

1978

225. Omega in the Codex Hankenstein. A Hitherto Unnoticed Episode in the Ukrainian Development *o* > *i* // Studia linguistica Alexandro Vasilii filio Issatschenko a collegis amicisque oblata / Ed. Henrik Birnbaum, Lubomír Ďurović, Gunnar Jacobsson et al. – Lisse: The Peter De Ridder Press, 1978. – P. 369-386. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
226. Zur Chronologie der Entstehung der ukrainischen Dialekte im Lichte der historischen Phonologie // Z. für slav. Phil. – 1978. – Bd. 40, Hf. 2. – S. 285-310.
227. On the So-Called Signature of Queen Ann of France (1063) // Linguistics and Literary Studies in Honor of Archibald A.Hill / Ed. Mohammad Ali Jazayery, Edgar C.Polomé, and Herner Winter. – The Hague: Mouton, 1978. – Vol. IV. – P. 249-256. (= Trends in Linguistics: Studies and Monographs; 10). – [Передруковано того ж року – див. 228, 1991 р. – див. 320, а також 1994 р. в перекладі українською мовою – див. 384].
228. On the So-Called Signature of Queen Ann of France (1063) // Studia Ukrainica. – Ottawa: University of Ottawa Press, 1978. – No. 1. – P. 57-63. (= University of Ottawa Ukr. Studies; No. 3). – [Передрук розвідки того ж року – див. 227; передруковано 1991 р –див. 320, а також в перекладі українською мовою 1994 р. – див. 384].

1979

229. A Historical Phonology of the Ukrainian Language. – Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag, 1979. – VI + 809 pp. (= Historical Phonology of the Slavic Languages. – Vol. IV: Ukrainian).
230. Why in Ukrainian *sl'ozy* 'Tears' but *zelenyj* 'Green', while in Russian *sljozy* and *zeljonyj*?: An Unresolved Problem of Ukrainian Historical Phonology // SEER. – 1979. – Vol. 57, No. 1. – P. 1-15.
231. Reflections of a Linguist on Ukrainian History // JUGS. – 1979. – Vol. 4, No. 1. – P. 62-69.
232. [Рец.] Slavica Hierosolymitana. Slavic Studies of the Hebrew University. Jerusalem: Magnes Press, Hebrew University. Vol. I-II. // Russian Review. – 1979. – Vol. 38, No. 2. – P. 266-268.

1980

233. Ukrainian // The Slavic Literary Languages: Formation and Development / Ed. Alexander M.Schenker and Edward Stankiewicz. – New Haven: Yale Concilium on International and Area Studies, 1980. – P. 143-160. (= Yale Russian and East European Pubs.: No. 1). – [Передрук в перекладі англійською мовою розвідки 1956 р. – див. 113].
234. *Веремія:* З історії українсько-білоруських мовних зв'язків // HUS. – 1980. – Vol. III/IV: Eucharisterion: Essays Presented to Omeljan Pritsak on His Sixtieth Birthday by His Colleagues and Students / Ed. Ihor Ševčenko and Frank E.Sysyn. – Part 2. – P. 760-767. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
235. Слова, яких не було // Сучасність. – 1980. – Ч. 2. – С. 65-66. – Підпис: РМт. [Редакційні матеріали].
236. [Рец.] Ivan Zilyns'kyj. A Phonetic Description of the Ukrainian Language / Trans. and rev. according to the author's emendation by Volodymyr T.Zyla and Wendell M.Aycock. Cambridge, Ma., 1979. 212 pp. // General Linguistics. – 1980. – Vol. 20, No. 3. – P. 164-166.

1981

237. Vasyl' Simovyč and His Work // Василь Сімович. Українське мовознавство. Розвідки й статті: 1-2 / Упоряд. Ю.Шевельов. – Ottawa: University of Ottawa Press, 1981. – 1. – P. 7-56. (= University of Ottawa Ukr. Studies; No. 6). – [Передруковано в перекладі українською мовою 1991 – див. 324].
238. A Remark of *Intermedia dwoie* Published with *Tragaedia albo wizerunok smierći Przeświętego Jana Chrzciciela Przesłanca Bożego* by Jakub Gawatowic (1619) // Studia z filologii polskiej i słowiańskiej. T. 20. – 1981. – S. 231-238. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
239. Evolution of the Ukrainian Literary Language // Rethinking Ukrainian History / Ed. Ivan L.Rudnytsky. – Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, 1981. – P. 216-231.
240. Problems of Terminology and Periodization in the Teaching of Ukrainian History // Rethinking Ukrainian History / Ed. Ivan L.Rudnytsky. – Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies, 1981. – P.265. – [Виступ у ході круглого столу

«Проблеми термінології та періодизації у викладанні історії України» під час Української історичної конференції в Лондоні (штат Онтаріо) 31 травня 1978 р.].

1982

241. Между праславянским и русским // Russian Linguistics. – 1982. – Vol. VI. – P. 353-376. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
242. До річниці розгрому "українізації" // Свобода. – 1982. – 20 жовт. – Ч. 199. – С. 3. – [Передрук окремих розділів статті 1947 р. – див. 31].
243. The Name 'Rus'' // Ukraine. A Concise Encyclopaedia / Prep. Schevchenko Scientific Society / Ed. Volodymyr Kubijovič; Foreward by Ernest J.Simmons. – Toronto: University of Toronto Press, 1982. – Vol. I. – 2nd ed. – P. 3-5. – [Передрук статті 1963 р. – див. 158].
244. History of the Study of Language and the Present State of Research // Ukraine. A Concise Encyclopaedia / Prep. Schevchenko Scientific Society / Ed. Volodymyr Kubijovič; Foreward by Ernest J.Simmons. – Toronto: University of Toronto Press, 1982. – Vol. I. – 2nd ed. – P. 430-441. – Co-auth.: V.Simovyč, J.Rudnyc'kyj. – [Передрук статті 1963 р. – див. 159].
245. The Modern Ukrainian Literary Language // Ukraine. A Concise Encyclopaedia / Prep. Schevchenko Scientific Society / Ed. Volodymyr Kubijovič; Foreward by Ernest J.Simmons. – Toronto: University of Toronto Press, 1982. – Vol. I. – 2nd ed. – P. 448-470. – Co-auth.: D.Čiževsky. – [Передрук статті 1963 р. – див. 160].
246. History of the Ukrainian Language // Ukraine. A Concise Encyclopaedia / Prep. Schevchenko Scientific Society / Ed. Volodymyr Kubijovič; Foreward by Ernest J.Simmons. – Toronto: University of Toronto Press, 1982. – Vol. I. – 2nd ed. – P. 481-504, 509-511. – [Передрук статті 1963 р. – див. 161].
247. The Principles of Modern Ukrainian Writing and Orthography // Ukraine. A Concise Encyclopaedia / Prep. Schevchenko Scientific Society / Ed. Volodymyr Kubijovič; Foreward by Ernest J.Simmons. – Toronto: University of Toronto Press, 1982. –

Vol. I. – 2nd ed. – P. 518-520. – [Передрук статті 1963 р. – див. 162].

248. [Рец.] Mytropolyt Ilarion (Ivan Ohijenko). Etymolohično-semantyčnyj slovnyk ukrajins'koji movy / Ed. Jurij Mulyk-Lucyk. Winnipeg: Volyn', 1979.Vol. 1: *A-D*. 365 pp. (= Instytut doslidiv Volyni; 39) // HUS. – 1982. – Vol. VI, No. 1. – P. 96-99.
249. Zdisław Stieber, *In memoriam* (7 June 1903–12 October 1980) // HUS. – 1982. – Vol. VI, No. 1. – P. 79-92.

1983

250. Двомовність і вульгаризми: Дисиміляція плинних в українській літературній мові // Studia Slavica in honorem viri doctissimi Olexa Horbatsch: Festgabe zum 65. Geburtstag / Hrsg. von G.Freidhof, P.Kosta u. M.Schutrumpf. – München: Otto Sagner, 1983. – Bd. 1. – S. 213-221. – [Передруковано 1991 р. і 1996 р. – див. 320, 405].
251. A Tendency in Language Development: A Remark on the Erosion of the Feminine *i*-stem Substantives in the Ukrainian Language // HUS. – 1983. – Vol. VII: Okeanos: Essays Presented to Ihor Ševčenko on His Sixtieth Birthday by His Colleagues and Students / Ed. Cyril Mango and Omeljan Pritsak. – P. 587-603. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
252. Епізод з історії українського словництва // Наук. зб. УВУ. Т. X: Зб. на пошану проф. д-ра Володимира Янева: (Symbolae in honorem Volodymyri Janiw). – 1983. – С. 885-889.
253. Olexa Horbatsch zum 65. Geburtstag (5. Februar 1918) // Jahrbuch der Ukrainekunde. – 1983. – S. 243-253. – [Передруковано 1984 р. в перекладі українською мовою – див. 272].
254. Українізація: Радянська політика 1925-1932 рр. // Сучасність. – 1983. – Ч. 5(265). – С. 36-57. – [Передрук одного з розділів монографії 1987 р. – див. 300].
255. До річниці розгрому "українізації" // Свобода. – 1983. – 25 лют. – Ч. 36. – С. 3-4. [Передрук окремих розділів статті 1947 р. – див. 31; див. так само 242].
256. [Рец.] Michael Bruchis. One Step Back, Two Steps Forward: On the Language Policy of the Communist Party of the Soviet

Union in the National Republics (Moldavian: A Look Back, a Survey, and Perspectives, 1924-1980). Boulder, Col.: Columbia University Press, 1982. 371 pp. (= East European Monographs, 1982; IV) // Canadian Slavonic Papers. – Vol. XXV, No. 2. – P. 321-322.

1984

257. An Alternative Analysis of Some Language Features of «Měrilo Pravednoje» // Wiener slaw. Almanach. – 1984. – Bd. 13: Festschrift für Gerta Hüttl-Folter zum sechzigsten Geburtstag. – S. 295-305. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
258. Three Ukrainian Etymologies // Intrepido pastori. Наук. зб. на честь блаженнійшого патріярха Йосифа в 40-ліття вступлення на галицький престіл 1.11.1944. – Rome: Universitas Catholica Ucrainorum s. Clementis Papae, 1984. – С. 691-694. (= Наук. зб. УКУ; Т. 62).
259. Цілуйко Кирило // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. – Т. II(10). – С.3685. – [Передруковано в перекладі англійською мовою 1993 р. – див. 346].
260. Часи дієслів // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. – Т. II(10). – С. 3696-3697.
261. *Числівник // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. – Т. II(10). – С. 3750-3751.
262. Чопей Василь // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. – Т. II(10). – С. 3754.
263. Шахматов Алексей // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. – Т. II(10). – С. 3794-3795. – [Передруковано в перекладі англійською мовою 1993 р. – див. 340].
264. *Шейковський Каленик // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. – Т. II(10). – С.

3836-3837. – [Передруковано в перекладі англійською мовою 1993 р. – див. 341].
265. Штібер (Stieber) Здзіслав // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. – Т. II(10). – С. 3897. – [Передруковано в перекладі англійською мовою 1993 р. – див. 345].
266. *Юси // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. – Т. II(10). – С. 3948.
267. Ягіч Ватрослав // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. – Т. II(10). – С. 3961. – [Передруковано в перекладі англійською мовою 1988 р. – див. 310].
268. Якобсон Роман // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. – Т. II(10). – С. 3965. – [Передруковано в перекладі англійською мовою 1988 р. – див. 311].
269. *Янув (Janów) Ян // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. – Т. II(10). – С. 3977. – [Передруковано в перекладі англійською мовою 1988 р. – див. 312].
270. Ять // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. – Т. II(10). – С. 3999. – [Без підпису].
271. Яфетична теорія // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. – Т. II(10). – С. 3999-3400.
272. Олекса Горбач. У шістдесят п'ятий рік народження // Сучасність. – 1984. – Ч. 1-2. – С. 273-274. – [Передрук в перекладі українською мовою статті 1983 р. – див. 253].
273. [Рец.] Aspects of the Slavic Language Question / Ed. Riccardo Picchio and Harvey Goldblatt. New Haven: Yale Concilium on International and Areal Studies; Columbus, Ohio: Distributed by Slavic Publishers, 1984. Vol. 1: Church Salvonic-South

Slavic-West Slavic. 416 pp.; Vol. 2: East Slavic. 367 pp. // IJSLP. – 1984. – Vol. XXX. – P. 173-180.

1985

274. *Олег.* Проблематика восточнославянского антропонима: (А.А.Зализняку к пятидесятилетию) // Russian Linguistics. – 1985. – Vol. 9, Nos. 2-3. – P. 351-360. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
275. A Remark on Extra-systemic Vowel Length in Slavic: The Cases of Ukrainian and Macedonian // IJSLP. – 1985. – Vol. XXXI-XXXII. – P. 385-398. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
276. Номис – Даль – Адальберґ. З проблем української пареміології середини 19 сторіччя // Фолкльорний збірник Матвія Номиса: (До стодвадцятиріччя першого видання 1864-1984) / Ред. Петра Одарченка et al. – Саут-Бавнд-Брук; Оселя ап. Андрія Первозванного: Вид-во і фонд Владики Мстислава, Митрополита Української Автокефальної православної церкви в діяспорі, 1985. – С. 41-59.
277. Abbreviations // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F. – P. 1. – [Без підпису; передрук в перекладі англійською мовою статті 1955 р. – див. 85].
278. Accent // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F. – P. 8. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1966 р. – див. 175].
279. Assimilation in language // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto

Press, 1985. – Vol. I: A-F. – P. 129. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1955 р. – див. 87].
280. Belorussian–Ukrainian linguistic contacts // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F. – P. 200.
281. Berynda, Pamva // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F. – 211-212. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1955 р. – див. 90].
282. Bilodid, Ivan // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F. – P. 227.
283. Bulakhovsky, Leonid // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F. – P. 322. [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1955 р. – див. 95].
284. Buzuk, Petro // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F. – P. 335. – [Без підпису; передрук в перекладі англійською мовою статті 1955 р. – див. 94].
285. Church Slavonic // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto;

Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F. – P. 488-489. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1976 р. – див. 217]

286. Common Russian // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F. – P. 543-544. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1970 р. – див. 193]
287. Common Slavic // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F. – P. 544-545. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1970 р. – див. 194]
288. Cyrillic alphabet // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F. – P. 636. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1959 р. – див. 140]
289. Durnovo, Nikolaj // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F. – P. 772. – [Без підпису; передрук в перекладі англійською мовою статті 1957 р. – див. 126].
290. Etymological spelling // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F. – P. 842-843.
291. Etymology // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian

Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F. – P. 843. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1957 р. – див. 127]

1986

292. Ukrainian Diphthongs in Publications of the 1980s and in Reality (and Some Adjacent Problems Imaginary and Real) // IJSLP. – 1986. – Vol. XXXIV. – P. 61-98. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
293. Язык надписей на кресте Евфросинии Полоцкой 1161 года и некоторые соображения о языке Руси XII века // Festschrift für Herbert Bräuer zum 65. Geburtstag am 14. April 1986 / Hrsg. von Reinhold Olesch u. Hans Rothe. – Köln; Wien: Böhlan, 1986. – S. 527-549. (= Slav. Forschungen; Bd. 53). – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
294. Moravismen im Izbornik von 1076? // Z. für slav. Philol. – 1986. – Bd. XLVI, Hf. 4. – S. 361-371. – [Передруковано 1991 р. – див. 320; поширений варіант оригінальної розвідки 1972 р. – див. 199].
295. Das Ukrainische // Einführung in die slavischen Sprachen / Hrsg. von Peter Rehder. – Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1986. – S. 123-133 + 181-182.
296. The Language Question in the Ukraine in the Twentieth Century (1900-1941) // HUS. – 1986. – Vol. X, No.1/2. – P. 71-170. – [Перша частина розвідки; другу частину видрукувано 1987 р. – див. 299; окреме видання 1989 р. – див. 315; окреме видання українською мовою 1987 р. – див. 300].
297. L'Ukrainisation: une politique soviétique // La Renaissance nationale et culturelle en Ukraine de 1917 aux années 1930: Actes du colloque, Paris, 25 et 26 novembre 1982. – Paris: Institut national des langues et civilizations orientales, 1986. – P. 39-66.
298. Українська мова в себе вдома сьогодні й завтра // Сучасність. – 1986. – Ч. 10. – С. 28-46. – [Передруковано 1998 р. – див. 863].

1987

299. The Language Question in the Ukraine in the Twentieth Century (1900-1941) // HUS. – 1987. – Vol. XI, No.1/2. – P. 118-224. – [Друга частина розвідки; перша частина видрукувано 1986 р. – див. 296; окреме видання 1989 р. – див. 315; окреме видання в перекладі українською мовою 1987 р. – див. 300].
300. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900-1941): Стан і статус / Перекл. з англійської О.Соловей. – [s. l.] Сучасність, 1987. – 295 с. (= Б-ка Прологу і Сучасности; Ч. 173). – [Друковано так само частинами англійською мовою 1986 р. і 1987 р. – див. 296, 299, а також окремим виданням 1989 р. – див. 315; розділи 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 передруковано так само 1998 р. – див. 863].
301. Несколько замечаний о грамоте 1130 года и несколько суждений о языковой ситуации Киевской Руси: (Б.А.Успенскому к пятидесятилетию unbekannterweise) // Russian Linguistics. – 1987. – Vol. 11, No. 2/3. – P. 161-178. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].

1988

302. Gallicisms // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1988. – Vol. II: G-K. – P. 16-17. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1957 р. – див. 125].
303. Gender // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1988. – Vol. II: G-K. – P. 20-21.
304. Germanisms // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1988. – Vol. II:

G-K. – P. 43. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1955 р. – див. 107].

305. Grammar // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1988. – Vol. II: G-K. – P. 80-81. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1957 р. – див. 121].
306. Hantsov, Vsevolod // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1988. – Vol. II: G-K. – P. 123. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1955 р. – див. 105].
307. Hellenisms // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1988. – Vol. II: G-K. – P. 137-138. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1957 р. – див. 123].
308. Holovatsky, Yakiv // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1988. – Vol. II: G-K. – P. 208-209. – Co-auth.: V.Lev. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1955 р. – див. 108].
309. Hramota // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1988. – Vol. II: G-K. – P. 238-239. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1957 р. – див. 122].
310. Jagić, Vatroslav // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian

Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1988. – Vol. II: G-K. – P. 377. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1984 р. – див. 267].

311. Jakobson, Roman // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1988. – Vol. II: G-K. – P. 378. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1984 р. – див. 268].
312. Janów, Jan // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1988. – Vol. II: G-K. – P. 379. – [Без підпису; передрук в перекладі англійською мовою статті 1984 р. – див. 269].
313. Kurylo, Olena // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1988. – Vol. II: G-K. – P. 721. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1962 р. – див. 150].

1989

314. *Prosta Čadь* and *Prostaja Mova* // HUS. – 1988-1989. – Vol. XII/XIII: Proceedings of the International Congress Commemorating the Millennium of Christianity in Rus'-Ukraine / Ed. Omeljan Pritsak and Ihor Ševčenko. – P. 593-624.
315. The Ukrainian Language in the First Half of the Twentieth Century (1900-1941): Its State and Status. – Cambridge, Ma.: Harvard Ukrainian Research Institute, 1989. – 242 pp. – [Окреме видання розвідки, друкованої 1986 р. і 1987 р. – див. 296, 299; в перекладі української мовою надруковано 1987 р. – див. 300].

316. *Як скло*: On and around a Simile in Ševčenko's poetry // JUS. – 1989. – Vol. 14, Nos. 1-2: In Working Order: Essays Presented to G.S.N.Luckyj / Ed. E.N.Burstynsky and R.Lindheim. – P. 9-20. – [Передруковано 1990 р.– див. 319].

1990

317. У довгій черзі: проблеми реабілітацій: (Виступ на І конґресі Міжнародної Асоціяції україністів у Києві 27 серпня 1990 року) // Сучасність. – 1990 р. – Ч. 12. – С. 69-79. – [Передруковано 1990 і 1991 р. – див. 318, 321, 322, 323, 861].
318. У довгій черзі: проблеми реабілітації // Слово. – 1990. – Ч. 17. – С. 6-7. – [Передрук тексту доповіді, виголошеної на І конґресі Міжнародної Асоціяції україністів у Києві 27 серпня 1990 р., – див. 317; передруковано так само 1991 р. – див. 321, 322, 323, 861].
319. *Як скло*: On and around a Simile in Ševčenko's poetry // In working Order:: Essays Presented to G.S.N.Luckyj / Ed. E.N.Burtynsky and R.Lindheim. – Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1990. – P. 9-20. – [Передрук статті 1990 р. – див. 316].

1991

320. In and around Kiev: Twenty-two Studies and Essays in Eastern Slavic and Polish Linguistics and Philology. – Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag, 1991. – VI + 412 pp.

    Зміст:

    1. Между праславянским и русским. – [Див. 241].
    2. The Reflexes of **dj* in Ukrainian. – [Див. 205].
    3. On the So-called Signature of Queen Ann of France (1963). – [Див. 227, 228; передруковано 1994 р. в перекладі українською мовою – див. 384].
    4. Moravismen im Izbornik von 1076? – [Див. 294; оригінальна розвідка друкована українською мовою 1972 р. – див. 199].
    5. Несколько замечаний о грамоте 1130 года и несколько суждений о языковой ситуации Киевской Руси: (Б.А.Успенскому). – [Див. 301].
    6. A Remark on Extra-systemic Vowel Length in Slavic. – [Див. 275].
    7. Язык надписей на кресте Евфросинии Полоцкой 1161 года и некоторые соображения о языке Руси XII века. – [Див. 293].

8. Omega in the Codex Hankenstein. A Hitherto Unnoticed Episode in the Ukrainian Development *o* > *i*. – [Див. 225].
9. Ukrainian Diphthongs in Publications of the 1980s and in Reality. – [Див. 292].
10. An Alternative Analysis of Some Language Features of «Měrilo Pravednoje». – [Див. 257].
11. A Remark on *Intermedia dwoie* Published with *Tragaedia albo wizerunok smierći Przeświętego Jana Chrzciciela Przesłanca Bożego* by Jakub Gawatowic (1619). – [Див. 238].
12. Orzeczenia bezpodmiotowe odimiesłowowe na *-no, -to* w języku polskim przed rokiem 1450. – [Див. 182].
13. The Vicissitudes of a Syntactic Construction in Eastern Slavic. – [Див. 189; передруковано 1993 р. в перекладі українською мовою – див. 332].
14. On Lexical Polonisms in Literary Ukrainian. – [Див. 209].
15. *Веремія*: З історії українсько-білоруських мовних зв'язків. – [Див. 234].
16. Prolegomena to Studies of Skovoroda's Language and Style. – [Див. 379].
17. Zum Problem des ukrainischen Anteils an der Bildung der russischen Schriftsprache Ende des 18. Jahrhunderts. – [Див. 191].
18. *Почести и что он...* Un gallicisme syntaxique dans la littérature ukrainienne de la fin du XVIIIe, début du XIXe siècle. – [Див. 188].
19. A Tendency in Language Development: A Remark on the Erosion of the Feminine i-stem Substantives in Slavic, especially in the Ukrainian language. – [Див. 251].
20. Двомовність і вульгаризми. Дисиміляція плинних в українській літературній мові: (Олексі Горбачеві). – [Див. 250; передруковано так само 1996 р. – див. 405].
21. *Олег.* Проблематика восточнославянского антропонима: (А.А.Зализняку к пятидесятилетию). – [Див. 274].
22. Leonid Vasil'ev and His Work: a Forgotten Page in the History of Russian Linguistics. – [Див. 200].

321. У довгій черзі: проблеми реабілітації // Україна. Наука і Культура. Вип. 25. – 1991. – С. 60-66. – [Передрук тексту доповіді, виголошеної на І Конгресі Міжнародної Асоціяції україністів у Києві 27 серпня 1990 р. – див. 317, 318, 322, 323, 861].
322. У довгій черзі: проблеми реабілітації // Київ. – 1991. – № 12. – С. 72-76. – [Передрук тексту доповіді, виголошеної на

І Конґресі Міжнародної Асоціяції україністів у Києві 27 серпня 1990 р., – див. 317, 318, 321, 323, 861].

323. У довгій черзі: проблеми реабілітації // Вісник МАУ. – 1991. – Ч. 2. – 12-23. – [Передрук тексту доповіді, виголошеної на І Конґресі Міжнародної Асоціяції україністів у Києві 27 серпня 1990 р., – див. 317, 318, 321, 322, 861].
324. Життя і праця Василя Сімовича / Перекл. з англійської Р.Дяченко // Слово. – 1991 – Ч. 23. – С. 6-7; 1992. – Ч. 1. – С. 6-7; Ч. 2. – С. 6-7. – [Передрук у перекладі українською мовою розвідки 1981 р. – див. 237].

1992

325. О.О.Потебня і українське питання. Спроба реконструкції цілісного образу науковця / Перекл. з англійської О.Соловей // Олександер Потебня. Мова – Національність – Денаціоналізація. Статті і фрагменти / Українська Вільна Академія Наук у США; Упорядк і вступна стаття Юрія Шевельова. – Нью-Йорк, 1992. – С.7-46. – [Поширений варіант тексту доповіді, виголошеної англійською мовою 3 жовтня 1991 р. в Лондонському університеті і українською мовою 24 жовтня 1991 р. у Харківському державному університеті, – див. 326].
326. Олександр Потебня: Спроба реконструкції цілісного образу / Перекл. з англійської О.Соловей // Українська мова: історія і стилі: Зб. наук. праць / Мін-во освіти України. Харк. держ. ун-т / Упоряд. І.В.Муромцев. – Харків: Основа, 1992. – С. 5-44. – [Поширений варіант тексту доповіді, виголошеної українською мовою в Харківському державному університеті 24 жовтня 1991 р., – див. так само 325].
327. О.О.Потебня і стандарт української літературної мови // Мовознавство. – 1992. – Ч. 2. – С. 67-74; Ч. 3. – С. 57-68.
328. Українське мовне барокко: від Г.С.Сковороди до Т.Г.Шевченка // Одесский ун-т. –1992. – Ч. 14. – С. 2; Ч. 15. – С. 2.

329. Ukrainian // The Slavonic Languages / Ed. Bernard Comrie and Greville G.Corbett. – London; New York: Routledge, 1993. – P. 947-998.
330. Two Specifically Ukrainian Words: *skelja* 'cliff' and *ščelepa* 'jaw' // Munera linguistica Ladislao Kuraszkiewicz dedicata / Pod. red. Mieczysława Basaja i Zygmunta Zagorskiego. – Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1993. – S. 301-306.
331. Чому общерусский язык, а не вібчоруська мова?: З проблем східнослов'янської глотогонії // Другий Міжнародний конгрес україністів, Львів, 22-28 серпня 1993 р.: Доповіді і повідомлення: Мовознавство. – Львів [s.n.], 1993. – С. 54-65. – [Передруковано 1996 р. – див. 407, а також у поширеному варіанті 1994 р. – див. 382].
332. Історичні перипетії однієї синтаксичної конструкції у східнослов'янських мовах: Безособові речення на *-но/-то* із знахідним відмінком додатка / Перекл. з англійської А.Даниленко // Зб. ХІФТ. Нова серія: Т. 1. – 1993. – С. 139-152. – [Передрук в українському перекладі розвідки 1969 р. – див. 189; передруковано так само в мові оригіналу 1991 р. – див. 320].
333. Покоління двадцятих років в українському мовознавстві // Слово. – 1993. – Ч. 6. – С. 6-7; Ч. 7. – С. 2-3; Ч. 8-9. – С. 5-6. – [Передрук розвідки 1962 р. – див. 153].
334. Language, Ukrainian // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. III: L-Pf. – P. 36-44.
335. Lexicology // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. III: L-Pf. – P. 110. – [Без підпису; передрук в перекладі англійською мовою статті 1962 р. – див. 151].

336. Linguistics // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. III: L-Pf. – P. 125-128. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1966 р. – див. 174].
337. Potebnia, Oleksander // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. IV: Ph-Sr. – P. 368-369. [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1970 р. – див. 192].
338. Saint Cyril // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. IV: Ph-Sr. – P. 499. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1959 р. – див. 141].
339. Semantics // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk/ Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. IV: Ph-Sr. – P. 582. – [Без підпису; передрук в перекладі англійською мовою статті 1973 р. – див. 202].
340. Shakhmatov, Aleksei // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. IV: Ph-Sr. – P. 610-611. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1984 р. – див. 263]
341. Sheikovsky, Kalenyk // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto;

Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. IV: Ph-Sr. – P. 633. – [Без підпису; передрук в перекладі англійською мовою статті 1984 р. – див. 264].

342. Simovych, Vasyl // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. IV: Ph-Sr. – P. 716-717. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1976 р. – див. 215]
343. Slavic languages // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. IV: Ph-Sr. – P. 742. – [Без підпису; передрук в перекладі англійською мовою статті 1976 р. – див. 216].
344. Standard Ukrainian // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. V: St-Z. – P. 7-9. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1962 р. – див. 152].
345. Stieber, Zdisław // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. V: St-Z. – P. 55. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1984 р. – див. 265].
346. Tsiluiko, Kyrylo // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. V: St-Z. – P. 304-305. – [Передрук в перекладі анлійською мовою статті 1984 р. – див. 259].

347. *Абревіятури // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 12. – [Передрук статті 1955 р. – див. 85].
348. *Аорист // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 53. – [Передрук статті 1955 р. – див. 86].
349. *Асиміляція в мові // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 73. – [Передрук статті 1955 р. – див. 87].
350. *Африкати // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 77. – [Передрук статті 1955 р – див. 88].
351. *Безособові речення // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 107. – Передрук статті 1955 р – див. 89].
352. *Беринда Памво // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 119. – [Передрук статті 1955 р – див. 90].
353. *Біблеїзми // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 124. – [Передрук статті 1955 р – див. 91].
354. *Білорусизми // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 132. – [Передрук статті 1955 р. – див. 92].
355. *Брюкнер (Brükner) Александер // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне

відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 179. – [Передрук статті 1955 р. – див. 93].

356. *Бузук Петро // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 186. – [Передрук статті 1955 р. – див. 94].
357. *Булаховський Леонід // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 192. – [Передрук статті 1955 р. – див. 95].
358. *Вагилевич Іван // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 203. – Співавт.: В.Л. [Василь Лев] – [Передрук статті 1955 р. – див. 96].
359. *Вейк (van Wijk) Ніколай ван // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 220. – [Передрук статті 1955 р. – див. 97].
360. *Великі літери // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 222. – [Передрук статті 1955 р. – див. 98].
361. *Вигуки // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 244. – [Передрук статті 1955 р. – див. 99].
362. *Вид // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 244-245. – [Передрук статті 1955 р. – див. 100].
363. *Відміна // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] /

Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 269. – [Передрук статті 1955 р. – див. 101].

364. *Відмінок // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 269. – [Передрук статті 1955 р. – див. 102].

365. *Вокатив // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 302-303. – [Передрук статті 1955 р. – див. 103].

366. *Вульґаризми // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 329. – [Передрук статті 1955 р – див. 104].

367. *Ганцов Всеволод // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 354-355. – [Передрук статті 1955 р – див. 105].

368. *Гармонія голосних // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 357. – [Передрук статті 1955 р. – див. 106].

369. *Германізми // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 375. – [Передрук статті 1955 р. – див. 107].

370. *Головацький Яків // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 394. – Співавт.: В.Л. [Василь Лев] –[Передрук статті 1955 р. – див. 108].

371. Голосні // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів,

1993. – Т.2. – С. 407-408. – [Передрук статті 1957 р. – див. 120].

372. Граматика // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т.2. – С. 422-424. – [Передрук статті 1957 р. – див. 121].

373. Грамоти // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т.2. – С. 424-425. – [У списку статей тому зазначений співавтор – Р.М.; передрук статті 1957 р. – див. 122].

374. Грецизми // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т.2. – С. 433. – [Передрук статті 1957 р. – див. 123].

375. *Грінченко Борис // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т.2. – С. 440-441. – [У списку статей зазначений співавтор – М.Глобенко; передрук статті 1957 р. – див. 124].

376. *Ґалліцизми // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т.2. – С. 472. – [Передрук статті 1957 р. – див. 125].

377. *Дурново Микола // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т.2. – С. 606-607. – [Передрук статті 1957 р. – див. 126].

378. *Етимологія // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1993. – Т.2. – С. 644-645. – Співавт.: О.Г. [Олекса Горбач].– [Передрук статті 1957 р. – див. 127].

379. Prolegomena to Studies of Skovoroda's Language and Style // Hryhorij Savyč Skovoroda: An Anthology of Critical Articles / Ed. Richard H.Marshall, Jr. and Thomas E.Bird. – Edmonton; Toronto: Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1994. – P. 93-132. – [Передруковано 1991 р. – див. 320].
380. Homer's Arbitration in a Ukrainian Linguistic Controversy: Alexander Potebnja and Peter Niščyns'kyj // HUS. – 1994. – Vol. XVIII, No. 1/2: Special Issue: Ukrainian Philology and Linguistics / Ed. Michael S.Flier. – P. 104-116.
381. Про генетизм у діалектологічній концепції К.Михальчука // Проблеми сучасної ареології / НАН України. Ін-т української мови / Редкол.: П.Ю.Гриценко (відп. ред.), Н.П.Прилипко, О.А.Малахівська. – Київ: Наукова думка, 1994. – С. 11-19.
382. Чому общерусский язык, а не вібчоруська мова?: З проблем східнослов'янської глотогонії: Дві статті про постання української мови. – Київ: КМ Academia, 1994. – 30 с. – [Поширений варіант тексту доповіді, виголошеної на II Міжнародному конґресі україністів у Львові 1993 р., – див. 331 і 407].
383. Ювілейний збірник на пошану Івана Зілинського. Концепція 1989 року // Збірник пам'яті Івана Зілинського (1879-1952): Спроба реконструкції втраченого ювілейного збірника з 1939 р. / Наукове Товариство ім. Шевченка / Ред. Юрія Шевельова (гол. ред.), Олекси Горбача, Миколи Мушинки. – Нью-Йорк; Париж; Сидней; Львів, 1994. – С. 5-8.
384. Про так званий підпис королеви Франції Анни (1063) / Перекл. з англійської А.Даниленко // Зб. ХІФТ. Нова серія: Т. 2. – 1994. – С. 107-111. – [Передрук в українському перекладі розвідки 1978 р. – див. 227, 228; передруковано так само в мові оригіналу 1991 р. – див. 320].
385. Спірантизація *g / Перекл. з англійської С.С.Єрмоленко // Мовознавство. – 1994. – № 1. – С. 3-14. – [Передрук в перекладі українською мовою розділу 25 з монографії 1979 р. – див. 229].
386. *Зубні приголосні // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у

Львові. – Львів, 1994. – Т. 3. – С.849. – Співавт.: О.Г. [Олекса Горбач]. – [Передрук статті 1959 р. – див. 138].

387. *Іменник // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1994. – Т. 3. – С. 865-866. – [Передрук статті 1959 р. – див. 139].

388. *Кирилиця // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1994. – Т. 3. – С. 1029-1030. – [Передрук статті 1959 р. – див. 140].

389. *Кирило // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1994. – Т. 3. – С. 1030-1031. – [Передрук статті 1959 р. – див. 141].

390. *Курило Олена // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1994. – Т. 4. – С. 1240. – [Передрук статті 1962 р. – див. 150].

391. *Лексикологія // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1994. – Т. 4. – С. 1240. – [Передрук статті 1962 р. – див. 151].

392. Літературна мова // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1994. – Т. 4. – С. 1361-1363. – [Передрук статті 1962 р. – див. 152].

1995

393. Muscovite Clerks Face Another Country: The Rendition of Ukrainian Place Names in *Kniga Bol'šomu Čertežu* // The Language and Verse of Russia: In Honor of Dean S.Worth on His Sixty-fifth Birthday / Ed. Henrik Birnbaum and Michael

S.Flier. – Moscow: Vostočnaja Literatura RAN, 1994. – P. 235-242.

394. Про критерії в питаннях українського офіційного правопису // Мовознавство. – 1995. – № 2-3. – С. 3-9. – [Передруковано того ж року – див. 395, а також 1996 р. і 1997 р. – див. 406, 416].

395. Про критерії в питаннях українського офіційного правопису // Березіль. – 1995. – Ч. 9-10. – С. 160-168. – [Див. так само 394, 406, 416].

396. Українське слово *вантаж* і проблема "арґотичних суфіксів" / Перекл. з німецької А.Даниленко // Зб. ХІФТ. Нова серія: Т. 4. – 1995. – С. 131-146. – [Передрук в українському перекладі розвідки 1954 р. – див. 81; передруковано так само в мові оригіналу 1971 р. – див. 196].

397. Назва "Україна" / Перекл. з англійської С.Вакуленко // Зб. ХІФТ. Нова серія: Т. 5. – 1995. – С. 127-134. – [Передрук в українському перекладі рецензії 1952 р. – див. 66; передруковано у скороченому варіанті українською мовою 1952 р. – див. 67; передруковано так само в мові оригіналу 1971 р. – див. 196].

398. *Назва "Русь" // Енциклопедія Українознавства: Загальна частина. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1949 р.] / Національна Академія наук України. Ін-т Української археографії. – Київ, 1995. – Т. 1. – С. 13-14. – [Передрук статті 1949 р. – див. 38].

399. *Синтаксична система // Енциклопедія Українознавства: Загальна частина. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1949 р.] / Національна Академія наук України. Ін-т Української археографії – Київ, 1995. – Т. 1. – С. 338-339. – [Передрук статті 1949 р. – див. 39].

400. *Історія української мови: Давня доба (XI–XIV ст.) // Енциклопедія Українознавства: Загальна частина. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1949 р.] / Національна Академія наук України. Ін-т Української археографії – Київ, 1995. – Т. 1. – С. 345-348. – [Передрук статті 1949 р. – див. 40].

401. *Розвиток літературної мови в XIX-XX ст. // Енциклопедія Українознавства: Загальна частина. Перевидання в Україні

[Репринтне відтворення видання 1949 р.] / Національна Академія наук України. Ін-т Української археографії – Київ, 1995. – Т. 1. – С. 353-356. – Співавт.: В. Чапленко. – [Передрук статті 1949 р. – див. 41].

402. *Принципи сучасного українського письма й правопису // Енциклопедія Українознавства: Загальна частина. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1949 р.] / Національна Академія наук України. Ін-т Української археографії – Київ, 1995. – Т. 1. – С. 364-366. – [Передрук статті 1949 р. – див. 42].

1996

403. Внесок Галичини у формування української літературної мови. – Львів; Нью-Йорк, 1996. – 192 с. (= Українозн. б-ка НТШ; Ч. 7). – [Передрук книжки 1975 р. з додатком статті 1962 р. – див. 207, 149].

404. Up or Out?: З проблематики формування українського числівника як частини мови // III Міжнародний конгрес україністів, Харків, 26-29 серпня 1996 р.: Мовознавство: Тези та повідомлення / Відп. ред. А.Івченко і О.Тараненко; упорядн. С.Вакуленко і А.Даниленко. – Харків: Око, 1996. – С. 94-98.

405. Двомовність і вульгаризми: Дисиміляція плинних в українській літературній мові: (Олексі Горбачеві) // Видатний філолог сучасності: (Наукові виклади на честь 85-ліття Юрія Шевельова) / НАН України. Північно-східний науковий центр НАН України. Харк. держ. ун-т. – Харків: Око, 1996. – С. 5-12. – [Передрук розвідки 1983 р. – див. 250; передруковано так само 1991 р. – див. 320].

406. Про критерії в питаннях українського офіційного правопису // НТШ у Львові. Філол. секція. Пр. сесій, конференцій, симпозіумів, круглих столів НТШ. Т. VII: Український правопис і наукова термінологія: історія, концепції та реалії сьогодення. Матеріали засідань Мовознавчої комісії та Комісії всесвітньої літератури НТШ у Львові 1994-1995 р. – Львів, 1996 р. – С. 19-29. – [Передрук розвідки 1995 р. – див. 394, 395, а також 416].

407. Чому общерусский язык, а не вібчоруська мова?: З проблем східнослов'янської глотогонії // Історія української мови: Хрестоматія / Упорядн. С.Я.Єрмоленко, А.К.Мойсієнко. – Київ: Либідь, 1996. – С. 192-205. – [Передрук тексту доповіді, виголошеної на II Міжнародному конґресі україністів у Львові 1993 р. – див. 331; поширений варіант розвідки надруковано 1994 р. – див. 382].
408. Мовознавство на Україні // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1996. – Т. 5. – С. 1626-1631. – [Передрук статті 1966 р. – див. 174].
409. Наголос (або акцент) // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1996. – Т. 5. – С. 1674-1675. – [Передрук статті 1966 р. – див. 175].
410. Називництво (ономастика) // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1996. – Т. 5. С. 1679. – [Передрук статті 1966 р. – див. 176].
411. *Нарості (або суфікс) // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1996. – Т. 5. – С. 1705. – [Передрук статті 1966 р. – див. 177].
412. Потебня Олександер // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1996. – Т. 6. – С.2279-2280. – [Передрук статті 1969 р. – див. 192].
413. Праруська мова // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1996. – Т. 6. – С. 2311-2312. – [Передрук статті 1969 р. – див. 193].
414. Праслов'янська мова // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання

1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1996. – Т. 6. – С. 2312. – [Передрук статті 1969 р. – див. 194].

415. *Семантика // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів [s.a.]. – Т. 7. – С. 2746. – Співавт.: Олекса Горбач. – [Передрук статті 1973 р. – див. 202].

1997

416. Про критерії в питаннях українського офіційного правопису // Український правопис: так і ні: Обговорення нової редакції "Українського правопису" / Ред.-упоряд. О.О.Тараненко. – Київ: УНВЦ "Рідна Школа": Довіра, 1997. – С. 68-76. – [Передрук розвідки 1995 р. – див. 394, 395; передруковано так само 1996 р. – див. 406].

1931

417. Вистава діялектичної думки: "Диктатура" у Курбаса // Рад. театр. – 1931. – Ч. 1–2. – С. 61-66. – Підпис: Г. Шевльов.

1933

418. «Пурсоньяк» – Мольєра: Нова постава «Березоля» // Літ. газета. – 1933. – 27 черв. – Ч. 13. – С. 4. – Підпис: Г. Шевльов.
419. Гастролі театру під керівництвом Ю. О. Завадського: «Учень диявола» за Б. Шов // Вісті. – 1933. – 14 лип. – Ч.156. – С. 4. – Підпис: Г. Ш. [Г. Шевльов?].

1941

420. **Визначний український діяч: До роковин смерти О. Потебні (†11–XII 1891 р.) // Нова Україна. – 1941. – 25-26 груд. – Ч. 13. – С. 3-4.

1942

421. Брудні наміри большевиків // Нова Україна. – 1942. – 21 лют. – Ч. 34. – С. 3-4.
422. Високе завдання: Харків, 15 серпня 1942 // Нова Україна. – 1942. – 15 серп. – Ч. 181. – С. 1-2.
423. Поет Кубані: (Сто років з дня народження Василя Мови-Лиманського) // Нова Україна. – 1942. – 19 серп. – Ч. 184. – С. 2.
424. Спиридон Черкасенко // Нова Україна. – 1942. – 1 лист. – Ч.247. – С. 3.
425. **Замість рецензії: (Міркування в театральній залі) // Нова Україна. – 1942. – 15 лист. – Ч. 259. – С. 4.
426. Душа співає: (Лірика Олександра Олеся. До дня народження поета – 4–XII 1878) // Нова Україна. – 1942. – 3 груд. – Ч. 274. – С. 4.
427. **Перша ластівка // Нова Україна. – 1942. – 4 лют. – Ч. 20. – С. 3. – [Про альманах Євгена Гребінки «Ластівка»].
428. **[Рец.] Леонід Мосендз. Засів. Повість. Друге видання. Прага, 1941 // Укр. засів. – 1942. – Ч. 2. – С. 84-87.

1943

429. Ідучи з концерту // Нова Україна. – 1943. – 10 січ. – Ч. 6. – С. 2.
430. **Сила молодості: (Про київську драматичну студію) // Наші дні. – 1943. – Ч. 4. – С. 12.
431. Сувора школа: (Сто років з дня смерти Маркіяна Шашкевича) // Наші дні. – 1943. – Ч. 6. – С. 3-4.
432. Перед судом сторіччя: 1843–1943 // Наші дні. – 1943. – Ч. 8. – С. 4-5. – [Про Г.Квітку-Основ'яненка].
433. **Театр Лесі Українки чи Леся Українка в театрі // Наші дні – 1943. – Ч. 11. – С. 1-4. – [Передруковано 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864].
434. **В світі людських почуттів: Риси постсовєтського літературного стилю // Наші дні. – 1943. – Ч. 10. – С. 5-6.
435. Без поквапливости // Краківські вісті. – 1943. – 7 груд. – Ч. 275. – С. 5-6; 8 груд. – Ч. 276. – С. 3. – [З приводу статті С.Кокота «Доля українських письменників під більшевиками»].
436. Василь Мова // Краківські вісті. – 1943. – 3 лист. – Ч. 246. – С. 3-5; 4 лист. – Ч. 247. – С. 3-4; 5 лист. – Ч. 248. – С. 3.
437. З листів до редакції // Краківські вісті. – 1943. – 31 лип. – Ч. 165. – С. 5. – [Про появу в київській газеті рецензії на книжку Є.Пеленського «Шевченко – клясик. 1855–1861» в російському перекладі без дозволу Ю.Шевельова].
438. *Шевченко – клясик? // Укр. засів. – 1943. – Ч. 4. – С. 94-107. – [З приводу книжки Є.Пеленського «Шевченко – клясик. 1855–1861»; передруковано 1995 р. – див. 782].
439. *Як творив Шевченко-поет // Укр. засів. – 1943. – Ч. 4. – С. 107-109. – [Передруковано 1995 р. – див. 783].
440. [Рец.] Степан Риндик. Логос. Поезії. Прага, 1942 // Укр. засів. – 1943. – Ч. 4. – 150-154.

1944

441. Меч, труби, лютня // Наші дні. – 1944. – Ч. 1. – С. 7, 10. – [Про поезії Лазаря Барановича; передруковано 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864].

442. Поет: (Листки з записника) // Наші дні. – 1944. – Ч. 3. – С. 1-3. – [Про Т.Шевченка].
443. **Твір про мистецтво стріляти // Наші дні. – 1944. – Ч. 4-5. – С. 13-14. – [Про роман І.Багряного «Тигролови»; передруковано у скороченому варіанті 1947 р. – див. 494].
444. Тріюмф романтики // Студ. прапор. – 1944. – Ч. 6. – С. 20-26.
445. * Поезія Михайла Драй-Хмари // Укр. вісник. – 1944. – Ч. 31. – С. [?]; Ч. 32. С. [?]; Ч. 33. – С. [?]. – [Передруковано 1964 р. – див. 657, а також 1994 р. і 1998 р. – див. 773, 864].

1945

446. У річищі Гоголевої традиції // Укр. дійсність. – 1945. – 10 квіт. – Ч. 10. – С. 3-4. – [Про збірку оповідань С.Риндика «Смілянська хроніка»].

1946

447. *Стилі сучасної української літератури на еміграції // МУР: Зб. 1. – 1946 – С. 54-80. – [Передруковано 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].
448. Чого ми хочемо // МУР: Зб. 1. – 1946. – С. 3-6. – [Без підпису і зазначення можливого співавторства].
449. *Колір нестримних палахтінь: («Вертеп» Аркадія Любченка) // МУР: Альманах 1. – 1946. – С. 147-174. – [Передруковано 1978 р. – див. 676, а також 1992 р. і 1998 р. – див. 753, 864].
450. *Поезія Миколи Зерова // Хорс. – 1946. – Ч. 1. – С. 112-126. – [Передруковано 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].
451. **Поезія піднесених шабель: Ще про «Рубікон Хмельницького» Юрія Косача // Хорс. – 1946. – Ч. 1. – С. 180-186.
452. **Поезія втоми від життя: («Канітферштан» Леоніда Мосендза, видав Ів.Тиктор. Інсбрук, 1945) // Заграва. – 1946. – Ч. 1. – С. 46-47.
453. **Голос пропащого покоління // Заграва. – 1946. – Ч. 4. – С. 58-62.
454. **Ключі до скриньки з кипарису // Звено. – 1946. – Ч. 5. – С. 59-61.

455. *Дискусія в мистецькому салоні, якої і якого в нас нема . Проблема М.Кулішевої «Патетичної сонати» на сцені // Театр. – 1946. – Ч. 2. – С. 2-10.
456. *Гнилизна // Час. – 1946. – 17 серп. – Ч. 32. – С. 3-6. – [Передруковано так само того ж року – див. 457].
457. *Гнилизна // Укр. слово. – 1946. – 18 серп. – Ч. 8. – С. 4-6. – [Передруковано того ж року – див. 456].
458. *Гариць Шипшина // Укр. вісті. – 1946. – 4 жовт. – Ч. 38. – С. 4. – [Передруковано в перекладі білоруською мовою 1947 р. – див. 487].
459. **Косач Ю. Ноктюрн b-moll. – Авґсбурґ:Бібліотека МУР-у; Видання часопису «Наше життя», 1946. – С. 28-31. – [Післямова].
460. **Клен Ю. Попіл імперій. Частина 1. – Фюрт, 1946. – С. 19-23. – [Післямова].
461. *Свисток // Час. – 1946. – 27 січ. – Ч. 3. – С. 4.
462. *Традиції шевченківського стилю і сучасна поезія // Час. – 1946. – 10 бер. – Ч. 9. – С. 3-4.
463. **Байки Івана Манила //Час. – 1946.– 19 квіт. – Ч. 15. – С.5.
464. **Поезія пластичного образу // Час. – 1946. – 8 черв. – Ч. 22. – С. 3. – [Передруковано 1978 р. – див. 680].
465. *Імпреза пана Новака і її глибинний зміст // Час. – 1946. – 12 жовт. – Ч. 40 – С. 2-3.
466. *Старі "шляхи" // Госп.–кооп. життя. – 1946. – 16 берез. – Ч. 17. – С. 11-15; 23 берез. – Ч. 19. – С. 8-10.
467. *Переборення теми: (Вступне слово на літературному вечорі, присвяченому підсумкам літературного конкурсу видавництва «Час») // Час. – 1946. – 10 лист. – Ч. 44. – С. 5.
468. **Поезії без поезії: («Близьке й далеке» Юрія Балка. Авґсбурґ, 1945) // Час. – 1946. – 17 лют. – Ч. 6. – С. 3.
469. **У світі малих почуттів // Час. – 1946. – 6 січ. – Ч. 1. – С. 5-16. – [Про збірку оповідань В.Русальського «Місячні ночі»].
470. **Друга книжка оповідань Русальського: (Вол. Русальський. Соняшні дзвони. Оповідання. Авґсбурґ, 1946) // Час. – 1946. – 13 квіт. – Ч. 14. – С. 3.
471. **Книжка двох авторів: (Леонід Полтава. За мурами Берліну. Поезії 1942–1945 рр.) // Час. – 1946. – 11 трав. – Ч. 18. – С. 4.

472. **Срібні арії й золоті гімни: (Ніна Павловська. Арія Марґарити. Новелі. Б-ка «Нашого життя». Авґсбурґ, 1946) // Час. – 1946. – 14 верес. – Ч. 36. – С. 5-6.
473. **Наміри були добрі: (Петро Кізко. Навіки твій. Поезії. Гайденав, Кооперативне вид-во «Заграва», 1946) // Час. – 1946. – 19 жовт. – Ч. 41. – С. 5-6.
474. **Творча поразка Михайла Бажанського: (Михайло Бажанський. Мозаїка квадрів в'язничних. Ашаффенбурґ, 1946) // Наша пошта. – 1946. – 20 жовт. – Ч. 2. – С. 3-4.
475. **Ол.Запорізький. Швайцарський пашпорт. Драматичний етюд на одну дію. На чужині. 1946 // Час. – 1946. – 22 черв. – Ч. 24. – С. 4.

1947

476. *В обороні великих: Полеміка без осіб // МУР: Зб. 3. – 1947. – С. 11-26. – [Розділ 13 «Похвала діялектиці. Література і держава» та розділ 14 «Матеріялізм? Ідеалізм?» передруковані 1978 р. – див. 676; передруковані у скороченому варіанті так само 1993 р. – див. 761].
477. **Поезія Василя Барки // Барка В. Білий світ. Поезії. – Мюнхен: Українська Трибуна, 1947. – С. 163-175. – [Післямова].
478. **Без металевих слів і без зідхань даремних // Арка. – 1947. – Ч. 1. – С. 10-13. – [Про поезію О.Теліги].
479. **Театральна хроніка // Арка. – 1947. – Ч. 1. – С. 29-30. – Співавт.: з. т. [Зенон Тарнавський].
480. **[Публікація без назви в рубриці «Новини світової літератури»] // Арка. – 1947. – Ч. 1. – С. 28.
481. *Року Божого 1946: Замість огляду українського письменства 1946 р. // Арка. – 1947. – Ч. 2-3. – С. 1-8. – [Скорочена доповідь на II з'їзді МУР-у].
482. *Етюди про "незрозуміле" в літературі: (І. Поезія Василя Барки) // Арка. – 1947. – Ч. 4. – С. 1-6. –[Про вірш В.Барки «Батько й син»; передруковано 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].
483. **«Пошились у дурні» в студії Й.Гірняка // Арка. – 1947. – Ч. 4. – С. 43-44.

484. **Молодість, що вміє, старість, що може: (Театральна студія під проводом Йосипа Гірняка) // Час. – 1947. – 23 лют. – Ч. 8. – С. 5-6.
485. *Запізнені думки: (Замість рецензії на «Народнього Малахія» Миколи Куліша в театрі під мистецьким проводом В.Блавацького) // Час. – 1947. – 9 лют. – Ч. 6. – С. 6; 16 лют. – Ч. 7. – С. 7-8. – [Передруковано 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864].
486. **Історія Едварда Стріхи // Арка. – 1947. – Ч. 6. – С. 10-14.
487. *Гарыць Шыпшына // Шыпшына. – 1947. – Ч. 4. – С. 28-30. – [Передрук в перекладі білоруською мовою статті 1946 р. – див. 458].
488. *Собі чи світові? // Літ. зошит. – 1947. – Ч. 1. – С. 3.
489. *Нотатки про новітню західну літературу // Літ. зошит. – 1947. – Ч. 2. – С. 3-6; Ч. 3. – С. 3-6.
490. **«Матіс, маляр» // Час. – 1947. – 2 лют. – Ч. 5. – С. 7. – [Про виставу опери П.Гіндеміта «Матіс, маляр»].
491. *Мистецтво і доба: (З промови на Конґресі Об'єднаних мистецтв) // Пу-Гу. – 1947. – 3 серп. – Ч. 22. – С. 3.
492. *У задушному повітрі: (Нотатки про українську підсовєтську літературу) // Час. – 1947. – 7 січ. – Ч. 1-2. – С. 7; 19 січ. – Ч. 3. – С. 54; 26 січ. – Ч. 4. – С. 5; 2 лют. – Ч. 5. – С. 5-6. – [Передруковано у поширеному варіанті англійською мовою 1948 р. – див. 518; передруковано так само у поширеному варіанті іспанською мовою 1957 р. – див. 649].
493. **Улас Самчук // Укр. трибуна. – 1947. – 26 січ. – Ч. 5. – С. 44; 30 січ. – Ч. 6. – С. 4.
494. **Твір про мистецтво стріляти // Укр. вісті. – 1947 – 21 берез. – Ч. 14. – С. 5. – [Передрук у скороченому варіанті статті 1944 р. – див. 443].
495. **Поезія перевіреної романтики // Час. – 1947. – 7 січ. – Ч. 1-2. – С. 10.; 19 січ. – Ч. 3. – С. 6.– [Про поетичну збірку І.Багряного «Золотий бумеранґ»].
496. **Привид минулого // Час. – 1947. – 16 лют. – Ч. 7. – С. 6. – [Про книжку І.Артим «Як щастя зближається». Авґсбурґ, 1946].

497. *Чи криза людини визвольного руху? // Час. – 1947. – 20 лип. – Ч. 29. – С. 5; 27 лип. – Ч. 30. – С. 5-6. – [Уривок зі статті про повість Ю.Косача «Еней і життя інших»].
498. **Анекдота набуває прав на життя // Час. – 1947. – 13 квіт. – Ч. 15-16. – С. 6. [Про збірку оповідань В.Чапленка «Муза». Авгсбург, 1946].
499. *А все таки Шевченко був Шевченко! // Час. – 1947. – 11 трав. – Ч. 19. – С. 5-6. – [Про книжку В.Петрова «Провідні етапи шевченкознавства». УВАН, 1946].
500. **Чужинцям про Шевченка: «Taras Shevchenko: the National Poet of Ukraine» by D.Doroshenko, Professor at the University of Prague and of Warsaw, with Preface by Professor R.W.Seton-Watson D. Litt., F.B.A. Published by M.Stawnicki, Augsburg, 1946 // Час. – 1947. – 9 берез. – Ч. 10.
501. **Право на експеримент і його межі: (І.Костецький «Оповідання про переможців») // Укр. трибуна. – 1947. – 16 лют. – Ч. 11. – С. 4.
502. **Передчасна збірка // Час. – 1947. – 16 берез. – Ч. 11. – С. 8. – [Про збірку В.Скуратівського «Весняний Гомін». Зальцбург, 1946].
503. **В безмежжі світлотемнім корабля, що з курсу збився // Час. – 1947. – 23 берез. – Ч. 12. – С. 5-6. – [Про книжку Ю.Буряківця «Слово про Україну». Авгсбург, 1946].
504. *«Голубий Дунай» // Час. – 1947. – 2 лист. – Ч. 44. – С. 7-8. – [Про роман О.Гончара «Голубий Дунай»].
505. **Два поети // Час. – 1947. – 30 лист. – Ч. 48. – С. 5-6. – [Про дві збірки білоруських поетів – «У акіяне ночы» М.Сядньова і «Ростань» М.Кавиля].
506. **Книжка, про свято написана // Наша пошта. – 1947. – 2 лют. – Ч. 2. – С. 4. – [Про «Збірку новель» Д.Гуменної].
507. *Над Україною дзвони гудуть // Укр. вісті. – 1947. – 20 груд. – Ч. 92. – С. 3-4. – [Про повість Т.Осьмачки «Старший боярин»; передруковано 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].
508. **Подорож у країну ночі: (Олександер Смотрич. Ночі. Новелі «Голуба Савоя») // Укр. трибуна. – 1947. – 7 груд. – Ч.93. – С. 4; 14 груд. – Ч. 95. – С. 4. – [Передруковано 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864].

509. **«Сліпуча думка, наче лезо гостра»: Посмертна збірка поезій О.Ольжича // Орлик. – 1947. – Ч. 1. – С. 24-26. – [Уривок передруковано 1991 р. – див. 748].
510. **Повість про нового Українця: (Гліб Східний. Аркадій Ярош. Повість. Накладом Українського Видавництва в Бельґії, К.Мулькевич-Малін, 1946) // Похід. – 1947. – Ч. 1. – С. 69-73.
511. *[Рец.] Гліб Східний. Аркадій Ярош. Повість. Накладом Українського Видавництва в Бельґії, К. Мулькевич-Малін, 1946. 186 с.; Улас Самчук. Юність Василя Шеремети. Розділи з роману. Мала бібліотека МУР-у. Видавництво «Золота Брама». 1946. Літературний додаток до газети «Час». Післямова Б. Подоляка. 39 с. // Звено. – 1947. – Ч. 1. – С. 67-68.
512. **[Рец.] Р.Личаківський. Любовна історія. Оповідання. Фельдкірх-Форарльберґ. Видавництво «Заграва», 1947. 63 с. // Арка. – 1947. – Ч. 4. – С. 42.
513. **[Рец.] Богдан Нижанківський. Щедрість. Поезії. Реґенсбурґ. Вид. спілка «Українське слово», 1947. 46 с. // Арка. – 1947. – Ч. 5. – С. 41.
514. *Пам'яті поета // Арка. – 1947. – Ч. 6. – С. 1-2. – [Передруковано 1997 р. – див. 796].
515. *Пам'яті Юрія Клена (4.10.1891–30.10.1947) // Проблеми. – 1947. – Ч. 3. – С. 4.

1948

516. *Ein neues Theater? – München: Drei Fichten Verlag, 1948. – 63 S.
517. *Об'єднання Українських письменників МУР // Сьогочасне і минуле. – 1948. – Рік 3, ч. 1. – С. 99-101.
518. *Trends in Ukrainian Literature under the Soviets // Ukr. Quartely. – 1948. – Vol. IV, No. 2. – P. 151-167. – [Передрук у поширеному варіанті англійською мовою статті 1947 р. – див. 492; передруковано так само 1957 р. в перекладі іспанською мовою – див. 649].
519. *Why Did You Not Want to See, Mr. Steinbeck?: An open letter of a Ukrainian writer to his American colleague // Ukr. Quarterly. – 1948. – Vol. IV, No. 4. – P. 317-324.

520. *Не для дітей // Арка. – 1948. – Ч. 2. – С. 1-5. – [Передруковано 1964 р. – див. 657, а також 1991 р., 1995 р. і 1998 р. – див. 746, 786, 864].
521. **«Шовковий черевичок» Поля Кльоделя // Арка. – 1948. – Ч. 5. – С. 52-55.
522. *Четвертий Харків // Студ. вісник. – 1948. – Ч. 2. – С. 19-32. – [Передруковано 1949 р. – див. 557, 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864, а також у перекладі польською мовою 1951 р. – див. 588].
523. *Шабля і думка // Час. – 1948. – 7 січ. – Ч. 1-2. – С. 5; 18 січ. – Ч. 3. – С. 5-6. – [Про роман Уласа Самчука «Юність Василя Шеремети»; передруковано 1978 р. – див. 676].
524. *«Поет» Теодосія Осьмачки // Укр. трибуна. – 1948. – 29 січ. – Ч. 6. – С. 4-5; 1 лют. – Ч. 7. – С. 4, 7; 5 лют. – Ч. 8. – С. 5-6. – [Стаття становить собою другий етюд про "незрозуміле" в літературі; перший етюд з'явився друком 1947 р. – див. 482; передруковано 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].
525. **При початку стоїть людина: («Пан», збірка оповідань Петра Балея) // Час. – 1948. – 3 жовт. – Ч. 40. – С. 5.
526. [?]**Третя збірка оповідань Софії Парфанович // Парфанович С. Інші дні: Новелі й нариси. – Авґсбурґ: Накладом Р.Волчука, 1948. – С. 139-142. – [Післямова].
527. *Три портрети-півпочуття // Пу-Гу. – 1948. – 1 лют. – Ч. 5. – С. 7-8.
528. **Її величність – маленька людина // Укр. вісті. – 1948. – 10 лип. – Ч. 56. – С. 4; 14 лип. – Ч. 57. – С. 4.
529. **Зустріч трьох авторів, і що з того вийшло // Укр. вісті. – 1948. – 11 серп. – Ч. 65. – С. 4.
530. **До питань націоналізму // Тризуб. – 1948. – Ч. 11. – С. 7-9.
531. **Ознака часу? // Час. – 1948. – 8 лют. – Ч. 6. – С. 6. – [Про книжку О.Гай-Головка «Коханіяда»].
532. *Трошки про себе і трошки про принциповість // Укр. вісті. – 1948. – 28 лют. – Ч. 18. – С. 4.
533. **Тойнбі чи Хвильовий, або про межі оракулів сучасности // Укр. трибуна. – 1948. – 19 серп. – Ч. 51. – С. 4; 22 серп. – Ч. 52. – С. 4.

534. **Про християнизм і про правду й фальш у мистецтві // Укр. трибуна. – 1948. – 25 лип. – Ч. 44. – С. 4.
535. **Про віру двох поколінь, про Рідза і про Осьмачку // Укр. трибуна. – 1948. – 1 серп. – Ч. 46. – С. 4.
536. *Рік однієї дискусії // Час. – 1948. – 22 серп. – Ч. 34. – С. 5-6.
537. **Рахунок Європі. I: Те, про що не говориться // Укр. вісті. – 1948. – 2 жовт. – Ч. 80. – С. 2.
538. **Рахунок Європі. II: Свідчення поета // Укр. вісті. – 1948. – 6 жовт. – Ч. 81. – С. 3
539. **Рахунок Європі. III: Рицарям бляшаних фраз // Укр. вісті. – 1948. – 9 жовт. – Ч. 82. – С. 3.
540. **Рахунок Європі. IV: Слово має польський поворотець // Укр. вісті. – 1948. – 13 жовт. – Ч. 83. – С. 3.
541. **Рахунок Європі. V: Правда про брехню і правда про правду // Укр. вісті. – 1948. – 16 жовт. – Ч. 84. – С. 3.
542. **Рахунок Європі. VI: Західний рух за правду і ми // Укр. вісті. – 1948. – 20 жовт. – Ч. 85. – С. 3.
543. **Рахунок Європі. VII: У статтю втручається життя // Укр. вісті. – 1948. – 23 жовт. – Ч. 86. – С. 3.
544. **Журнал на роздоріжжі // Укр. трибуна. – 1948. – 5 верес. – Ч. 56. – С. 4.
545. **Коли музика стає політикою // Час. – 1948. – 19 верес. – Ч. 38. – С. 5-6. – [З приводу постанови ЦК ВКП(б) «Про оперу «Велика дружба» В.Мураделі»].
546. **Париж чи Рим: («Люкреція» Андре Обе в Театрі Володимира Блавацького) // Час. – 1948. – 26 груд. – Ч. 52. – С. 5-6.
547. **«Домаха» Л.Коваленко в театрі В.Блавацького // Час. – 1948. – 21 берез. – Ч. 12. – С. 10.
548. **"Сон же сон, напричуд дивний": («Ордер» Ю.Косача в драмат. ансамблі В.Блавацького) // Час. – 1948. – 18 квіт. – Ч. 16. – С. 7-8; 28 квіт. – Ч. 17. – С. 6.
549. **«Народній Малахій» Жана Жіроду // Укр. трибуна. – 1948. – 14 жовт. – Ч. 67. – С. 4; 17 жовт. – Ч. 68. – С. 4. – [Передруковано 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864; німецькою мовою стаття вийшла друком під іншою назвою 1949 р. – див. 556].

550. *Die Entstehung des religiösen Films «Ausgestoßen» // Geistige Welt. – 1948. – Jahr. III, Hf. 2. – S. 81-84.
551. **[Рец.] Роксана Вишневецька. Материнки / Післямова М.Г., Золота Брама, 1946 // Арка. – 1948. – Ч. 1. – С. 42-43.
552. **[Рец.] Олег Зуєвський. Золоті ворота. Поезії. Мюнхен, 1947. 62 с. // Арка. – 1948. – Ч. 2. – С. 57-58.
553. **[Рец.] Святослав Гординський. Вогнем і смерчем. Поезії. Мюнхен, Видавництво «Академія», 1947. 31 с. // Арка. – 1948. – Ч. 3-4. – С. 81.

1949

554. *Думки проти течії: Публіцистика. – [s.l.] Україна, 1949. – 100 с. – [На внутрішній титульній сторінці зазначено 1948 р. як рік видання].

Зміст:

1. Від автора.
2. Донцов ховає Донцова. – [Передруковано 1998 р. – див. 863].
3. Над озером. Баварія. Триптих про добу, про мистецтво, про провінційність, про призначення України, про голуби і інші речі; 1. Над озером. Баварія; 2. Наша сучасність – наше мистецтво; 3. При битій дорозі. – [Передруковано 1978 р., 1993 р. і 1998 р. – див. 676, 760, 864; розділ 3 передруковано так само 1974 р. – див. 671].

555. *Василь Мова-Лиманський: Лист з Задніпровської України // Україна. – 1949. – Ч. 2. – С. 119. – [Переднє слово до публікації].
556. *Don Quijotte ist unter uns // Thema. – 1949 – Nr. 4. – S. 17-20. – [Передрук німецькою мовою статті 1948 р. – див. 549; передруковано так само українською мовою 1978 р. і 1998р. – див. 676, 864].
557. *Четвертий Харків // Укр. вісті. – 1949. – 10 квіт. – Ч. 29. – С. 3-4; 14 квіт. – Ч. 30. – С. 3-4. – [Передрук статті 1948 р. – див. 522; передруковано в перекладі польською мовою 1951 р. – див. 588, а також у мові оригіналу 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864].
558. **Хутір, революція, імперія, людина (Улас Самчук. ОСТ. Роман у 3-х томах. Том. 1. Морозів хутір. Вид. Мих. Борецького. Регенсбург, 1948. 584 с.) 1. Течією ріки // Час. – 1949. – 23 січ. – Ч. 3. – С. 5; 2. Струмені течії. – 30 січ. – Ч. 4. – С. 5; 3. Кінець імперії і імперська людина. – 6 лют. –

Ч. 5. – С. 5; 4. Ідеї і люди. – 13 лют. – Ч. 6. – С. 5. – [Розділ 4 передруковано у скороченому варіанті того ж року – див. 559].

559. **Ідеї і люди // Наш вік. – 1949. – 23 квіт. – Ч. 2. – С. 5. – [Передрук у скороченому варіанті розділу 4 з циклу «Хутір, революція, імперія, людина» – див. 558].

560. **Книга про чистих серцем // Наше життя. – 1949. – Ч. 2. – С. 12. – [Про роман Д.Гуменної «Діти чумацького шляху»].

561. **Кораблі прагнуть повернення: (Перша стаття про Богдана Кравцева) // Укр. трибуна. – 1949. – 20 берез. – Ч. 16. – С. 6.

562. **...І незглибиме творче ремесло: (Друга стаття про поезію Богдана Кравцева) // Укр. трибуна. – 1949. – 27 берез. – Ч.17. – С. 6.

563. **Табір у літературі і література в таборі // Сьогочасне й минуле. – 1949. – Ч. 1-2. – С. 55-61.

564. **З близького далекого: Книжка про патос народу, що йде вгору // Укр. думка. – 1949. – 13 лист. – Ч. 45. – С. 3. – [Про книжку В.Приходька «Під сонцем Поділля». Мюнхен, 1948.].

565. *Коло джерел // Укр. вісті. – 1949. – 6 лист. – Ч. 89. – С. 3-4. – [Про книжку Д.Чижевського «Geschichte der altrussischen Literatur in 11., 12. und 13. Jahrhundert»; передруковано в перекладі німецькою мовою 1950 р. – див. 586].

566. **Полеміка через 64 роки // Укр. вісті. – 1949. – [1?] січ. – Ч. 1-2. – С. 4-5. – [Про «День гніву» Ю.Косача].

567. *Освіта і шкільництво під совєтами // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович і З.Кузеля. – Мюнхен; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1949. – Т. 1. – С. 934-942. – Співавт.: Л.Білецький, Г.Ващенко, Д.Дорошенко, І.Розгін. – [Передруковано 1995 р. – див. 787].

568. **Тисяча чисел і одне // Гомін України. – 1949. – 12 лист. – Ч. 27. – С. 2; 19 лист. – Ч. 28. – С. 2. – [Про українську еміграційну пресу].

569. **Партії і еміграція. 1. Діягноза існуючого стану // Укр. думка. – 1949. – 4 верес. – Ч. 35. – С. 2.

570. **Партії і еміграція. 2. Пасивність і вихід з становища // Укр. думка. – 1949. – 11 верес. – Ч. 36. – С. 2.
571. **Перед новою провокацією // Укр. вісті. – 1949. – 18 верес. – Ч. 75. – С. 1-2.
572. *Світло вночі // Наше життя. – 1949. – Ч. 4. – С. 3-4. – [Передруковано 1988 р. – див. 730].
573. **Рахунок самим собі. 1. Чи ювілей – чотири роки?, 2. Проблема живих мерців // Наш вік. – 1949. – 21 трав. – Ч. 4. – С. 3.
574. **Рахунок самим собі. 3. Що ми робити мусимо, 4. Що ми могли і що робили, 5. Добровільне ґетто // Наш вік. – 1949. – 4 черв. – Ч. 5. – С. 3, 5.
575. **Рахунок самим собі. 5. Всі проти всіх // Наш вік. – 1949. – 18 черв. – Ч. 6. – С. 3, 7.
576. **Рахунок самим собі. 6. Наша "політика" і наша культура // Наш вік. – 1949. – 9 лип. – Ч. 7. – С. 3.
577. **Рахунок самим собі. 7. Який же вихід? // Наш вік. – 1949. – 23 лип. – Ч. 8. – С. 3, 7.
578. *[Рец.] École Libre des Hautes Études à New York – Université Libre de Bruxelles. Annuaire de l'Institut de Philologie et d'Histoire orientales et slaves. Tome VIII (1945–1947). Volume offert à Michel Rostovtzeff. La Geste du Prince Igor', Épopée Russe du douzième siècle. Texte établi, traduit et commenté sous la direction d'Henri Gregoire, de Roman Jakobson et de Marc Szeftel, assistés de J.A.Joffe. New York (1948). 384 P. (Нью-Йоркська вільна школа високої освіти – Брюссельський вільний університет. Річник інституту східньої і слов'янської історії й філософії. Том. VIII (1941–1947). На пошану Михайлові Ростовцеву. Слово про Ігорів похід. Руська епопея дванадцятого сторіччя / Упорядкування, переклад і коментар тексту під редакцією Анрі Ґреґуара, Романа Якобсона і Марка Шефтеля при участі Й.А.Йоффе. Нью-Йорк (1948). 383 с.) // Сьогочасне й минуле. – 1949. – Рік 3, ч. 1-2. – С. 99-102.

1950

579. *Два стилі літературної критики // Київ: Журнал літ-ри й мистецтва. – 1950. – Ч. 3. – С. 158-169. – [Передруковано 1964 р. – див. 657, а також 1992 р. – див. 751].

580. *Михайло Петренко – майстер елегії // Україна. – 1950. – Ч.4. – С. 246-249.
581. *Праці В.К.Меттьюза: (З українознавчих студій в Англії) // Україна. – 1950. – Ч. 4. – С. 296-297.
582. **Людина з породи Самсонів: (Про Валеріяна Поліщука) // Укр. думка. – 1950. – 22 січ. – Ч. 3. – С. 3; 29 січ. – Ч. 4. – С.3.
583. *Поезія Юрія Клена // Укр. вісті. – 1950. – 29 жовт. – Ч. 87. – С. 2-3; 16 лист. – Ч. 92. – С. 2-4.
584. *Присмерк марризму // Нові Дні. – 1950. – Ч. 6. – С. 8-12.
585. Censurerat Liv // Vecko Revyn. – 1950. – 7 juli – Nr. 27. – P.5, 26, 31. – Підпис: Rune Ernestad.
586. *Vorzeichen eines Wiedererwachens? (Zu Tschizewskijs Geschichte der altrussischen Literatur) // Die Neue Zeitung. – 1950. – 1. April – Nr. 78. – S. 10. – [Передрук у перекладі німецькою мовою статті 1949 р. – див. 565].

1951

587. Віктор Петров, як я його бачив // Україна. – 1951. – Ч. 6. – С.422-429. – [Передруковано 1998 р. – див. 863].
588. *Młodzież czwartego Charkowa / Перекл. з української Ю.Лободовський // Kultura. – 1951. – Nr. 1. – S. 11-23. – [Передрук у перекладі польською мовою статті 1948 р. – див. 522].
589. *Від Коцюбинського до Росселіні, від Росселіні до Коцюбинського // Нові Дні. – 1951. – Ч. 13. – С. 9-12. – [Передруковано 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864].
590. *Мені аж страшно, як згадаю: («Плян до двору» Т.Осьмачки) // Нові Дні. – 1951. – Ч. 16. – С. 22-25. – [Передруковано 1978 р. – див. 676].
591. Stefan Yavorsky and the Conflict of Ideologies in the Age of Peter I // SEER. – 1951. – Vol. XXX, No. 74. – P. 40-62. – [Передруковано 1985 р. – див. 715, а також 1952 р. у скороченому перекладі українською мовою – див. 601].
592. *Прощання з учора: ("Коли ж прийде справжній день?") // Сучасна Україна. – 1951. – 10 черв. – Ч. 12. – С. 7-10; 24 черв. – Ч. 13. – С. 7-10; 8 лип. – Ч. 14. – С. 7-10; 22 лип. – Ч.15. – С. 6-8. – [Передруковано 1952 р., 1978 р. і 1998 р. – див. 599, 676, 864].

593. *Року Божого 1947 // Нові Дні. – 1951. – Ч. 15. – С. 14-20.
594. **"Париж треба закрити" // Нові Дні. – 1951. – Ч. 19. – С.11-14, 19-21.
595. *Три кордони і четвертий: («Кордони падуть» Івана Смолія) // Нові Дні. – 1951. – Ч. 20. – С. 17-20.
596. *Zur Nationalen Frage // Ost-Probleme. – 1951. – 1. Sept., Nr. 35. – S. 1089-1090.
597. **[Рец.] W.K.Matthews. Taras Ševčenko: the Man and the Symbol // Україна. – 1951. – Ч. 5. – С. 397.

1952

598. *Етюди про національне в літературах сучасности: До теорії національно-органічних стилів // Літ.-наук. зб. 1. – Нью-Йорк, 1952. – С. 148-161. – [Передруковано 1993 р. – див. 759].
599. *Прощання з учора: ("Коли ж прийде справжній день?"). – Мюнхен: Сучасна Україна. – 52 с. (= Мала літ. б-ка; Ч. 1). – [Передрук статті 1951 р. – див. 592; передруковано так само 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864].
600. *Pokój Nr. 101 / Tłum. J.Łobodowski // Kultura – 1952. – Nr.5. – S. 3-16.
601. *Степан Яворський та ідеологічна боротьба в добу Петра I // Укр. вісті. – 1952. – 20 лип. – Ч. 59. – С. 2-3; 24 лип. – Ч.60. – С. 2, 4. – [Передрук у скороченому варіанті українською мовою розвідки 1951 р. – див. 591].
602. **Про дві українські літератури і про одну книжку поезій // Нові Дні. – 1952. – Ч. 26. – С. 7-10.
603. **Про одну дискусію майже десятирічної давности і про аргентинську школу в українській літературі // Нові Дні. – 1952. – Ч. 32. – С. 12-15.
604. **Так було, чи так мало бути? // Нові Дні. – 1952. – Ч. 28. – С. 13-17. – [Про «Щоденник» А.Любченка; передруковано 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].
605. *Регабілітація людини: («Мана» Докії Гуменної) // Нові Дні. – 1952. – Ч. 30. – С. 11-14. – [Передруковано 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].
606. **Трохи моєї Італії // Нові Дні. – 1952. – Ч. 33. – С. 10-16.
607. **З мистецького Парижу // Нові Дні. – 1952. – Ч. 34. – С. 9-13.

608. **Читаючи нашу пресу // Укр. Прометей. – 1952. – 16 жовт. – Ч. 42. – С. [?].
609. **Людина – різна: (Пер Ляґерквіст – Нобелівський лявреат) // Нові Дні. – 1952. – Ч. 24. – С. 8-12.

1953

610. *Хвильовий без політики // Нові Дні. – 1953. – Ч. 40. – С. 5-8. – [Передруковано 1964 р. – див. 657, а також 1991 р. і 1998 р. – див. 745, 864].
611. *Велика стаття про малий вірш // Нові Дні. – 1953. – Ч. 37. – С. 16-18. – [Передруковано 1964 р. – див. 657, а також 1994 р. і 1998 р. – див. 776, 864].
612. *Покоління бере фальшиву ноту // Нові Дні. – 1953. – Ч. 36. – С. 6-9. – [З приводу збірки новел Л.Полтави «У вишневім краї»].
613. *Top Hats and Dry Crusts // What Europe Thinks of America / Ed. J.Burnham. – New York: John Day, 1953 – P. 59-87. – [Передруковано польською мовою того ж року – див. 614, а також французькою мовою 1954 р. – див. 618; українською мовою стаття вийшла друком 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864].
614. *Zachód jest Zachodem – Wschód jest Wschodem / Tłum. J.Łobodowski // Kultura. – 1953. – Nr. 11. – S. 9-23. [Передрук польською мовою статті того ж року – див. 613; передруковано так само французькою мовою 1954 р. – 618; українською мовою стаття вийшла друком 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864].
615. *Що ж таке зрештою українська наука? // Нові Дні. – 1953. – Ч. 39. – С. 5-8; Ч. 41. – С. 15-17.
616. *З критичного щоденника: 1. Влада се – серце. Євген Маланюк. Влада. Поезій книга шоста. Видавництво «Київ», Філяделфія, 1951. 75 с.; 2. Земля – не має краю. Вадим Лесич. Ліричний зошит. Поезії. Накладом Приятелів Поезії. Нью-Йорк, 1953. 47 с. // Нові Дні. – 1953. – Ч. 45. – С. 9-12. – [Передруковано 1978 р. – див. 676; другий есей передруковано так само 1995 р. – див. 781].

1954

617. On Teofan Prokopovič as Writer and Preacher in His Kiev

Period // HSS. – 1954. – No. II. – P. 211-223. – [Передруковано 1985 р. – див. 715].

618. *Ces Amériques étrangères // Preuves. – 1954. – No 35. – P. 32-41. – [Передрук французькою мовою статті 1953 р. – див. 613; передруковано так само польською мовою 1953 р. – 614; передруковано українською мовою 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864].

619. *Здобутки і втрати української літератури: (З приводу нового роману О.Гончара «Таврія») // Нові Дні. – 1954. – Ч. 48. – С. 8-11. – [Передруковано 1978 р. – див. 676].

620. *Москва, Маросєйка // Нові дні. – 1954. – Ч. 50. – С. 8-10. – [Передруковано 1964 р. – див. 657, а також 1993 р., 1995 р. і 1998 р. – див. 765, 785, 864].

621. *З критичного щоденника: 3. Господь, Бог наш, – се полум'я жеруще, Бог ревнивий. Олекса Веретенченко. Чорна долина. Поема. Детройт, 1953. Літературне братство. 32 с.; 4. Незустрічанний друг. Т.Осьмачка. Китиці часу. 1943–1948. Німеччина (!), 1953. 132 с. // Нові дні. – 1954. – Ч. 49. – С. 8-12. – [Передруковано 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].

622. *З критичного щоденника: 5. Образ світу: Між сном і статистикою. Василь Барка. Рай. Роман. Видавництво «Свобода». Джерзі Сіті–Нью-Йорк, 1953. 309 с. // Нові дні. – 1954. – Ч. 51. – С. 12-16. – [Передруковано 1978 р. – див. 676].

623. *З критичного щоденника: 6. Вечір при лямпі. Вадим Лесич. Поезії. Вид-во «Обнова». Нью-Йорк, 1954. 32 с.; 7. Листи на неіснуючу адресу. Петро Карпенко-Криниця. Поеми. Вид-во «Прометей». Детройт, 1954. 46 с.; 8. Ще один кінець // Нові дні. – 1954. – Ч. 55. – С. 8-11.

624. *З критичного щоденника: 9. Між минулим і нічим. Jósef Łobodowski. Złota hramota. Biblioteka «Kultury», tom VIII. Paryż, 1954. – Юзеф Лободовський. Золота грамота / Дереворити Ю.Кульчицького. Париж, 1954. 189 с. // Нові дні. – 1954. – Ч. 59. – С. 11-14.

625. *Правда почуттів і спекуляція на почуттях // Нові дні. – 1954. – Ч. 54. – С. 12-15. – [Передруковано 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].

626. *Українська еміграційна література в Європі 1945–1949: Ретроспективи й перспективи // Овид. – 1954. – Ч. 3-4. – С. 1-2, 12-13; Ч. 5. – С. 3-8; Ч. 6. – С. 2, 8-10. – [Передруковано 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].
627. *За порогом чужого світу. 1. Ми починаємо знову // Нові дні. – 1954. – Ч. 52. – С. 15-18.
628. *За порогом чужого світу. 2. Американська діловість...; 3. ...і провінційні претенсії // Нові дні. – 1954. – Ч. 53. – С. 12-15.
629. *Культурна подія // Свобода. – 1954. – 23 жовт. – Ч. 205. – С. 2-3.

1955

630. Edward Stricha: The History of a Literary Mystification // SEER. – 1955. – Vol. XIV, No. 1. – P. 93-107. – [Передрукувано того ж року у скороченому перекладі українською мовою – див. 631].
631. *Історія однієї літературної містифікації // Стріха Едвард. Пародези. Зозендропія. Автоекзекуція / Ред. Юрій Шерех. – Нью-Йорк, 1955. – С. 251-265. – [Передрук у скороченому варіанті статті, надрукованої того ж року англійською мовою, – див. 630].
632. *Непроростілі зернята, 1 // Нові дні. – 1955. – Ч. 67. – С. 8-10. – [Передруковано 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].
633. *Людина і люди: Непроростілі зернята, 2. Валеріян Підмогильний. Місто. Роман. Українська Вільна Академія Наук у США / Післямова, біографічна та бібліографічна довідки Григорія Костюка. Обкладинка П.Холодного. Нью-Йорк, 1954. 299 с. // Нові дні. – 1955. – Ч. 69. – С. 12-15. – [Передруковано 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].
634. *Спостерігаючи з чужини: 1. Загублений ключ: (Олесь Гончар. Щоб світився вогник. Повість. – Олександер Корнійчук. Крила. П'єса на чотири дії, п'ять картин. Київ, 1954) // Нові дні. – 1955. – Ч. 62. – С. 8-11.
635. *Про незмінне й дочасне, своє й чуже і проповіді в храмах, де розпаношилися крамарі // Укр. літ. газета. – 1955. – Ч. 1. – С. 2. – [Передруковано того ж року – див. 636].

636. *Про незмінне й дочасне, своє й чуже і проповіді в храмах, де розпаношилися крамарі // Укр. вісті. – 1955. – 27 жовт. – Ч. 90. – С. 2-3. – [Передрук статті того ж року – див. 635].

1956

637. *З критичного щоденника: 10. Semper fidelis. Оксана Лятуринська. Княжа емаль. Поезії. Видано заходами Громадянського комітету. Торонто–Нью-Йорк, 1955 // Нові дні. – 1956. – Ч. 74. – С. 11-16. – [Передруковано 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].
638. *З критичного щоденника. 11. Світ, дальший, ніж здається (Галина Журба. Далекий світ. Автобіографічна розповідь. Видавництво «Прометей», Буенос-Айрес, 1955. 372 с.) // Нові дні. – 1956. – Ч. 77. – С. 6-9.
639. *З критичного щоденника: 12. (Л.Коваленко. В часі і просторі. П'єси. 1956. Видавництво «Ми і світ», Торонто. 216 с.) // Нові дні. – 1956. – Ч. 78-79. – С. 13-16. – [Передруковано 1978 р. – див. 676].
640. *На риштованнях історії літератури: [1] // Укр. літ. газета. – 1956. – Ч. 6. – С. 1-2. [Передруковано 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864].
641. *На риштованнях історії літератури: 2. Про літературу в політиці й політику в літературі // Укр. літ. газета. – 1956. – Ч. 7. – С. 1-2. – [Передруковано 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864].
642. *У кого з українських письменників багатша мова // Укр. літ. газета. – 1956. – Ч. 6 (?). – С. (?); Ч. 7 (?). – С. (?).
643. *Шоста симфонія Миколи Куліша: (Непророслі зернята, 3) // Нові дні. – 1956. – Ч. 73. – С. 10-14. – [Передруковано 1964 р. – див. 657, а також 1990 р. і 1998 р. – див. 735, 864].
644. *Поети виходять сушитись на сонечку // Укр. літ. газета. – 1956. – Ч. 3. – С. 1-2.
645. A Study of Soviet Ukrainian Literature // Canadian Slavonic Papers. – 1956. – No. 1. – P. 102-106. – [Про книжку: Luckyj G.S.N. Literary Politics in the Soviet Ukraine, 1917-1934].

1957

646. *Білок і його забурення // Укр. літ. газета. – 1957. – Ч. 9. – С. 1-2. – [Передруковано 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864, а

також у скороченому варіанті англійською мовою 1972 р. – див. 668].

647. *Людині великого ні // Укр. Прометей. – 14 лист. – Ч. 46. – С. 3. – [З нагоди ювілею І.Багряного; передруковано того ж року – див. 648].

648. *Людині великого ні // Нові дні. – 1957. – Ч. 95. – С. 28. – [З нагоди ювілею І.Багряного; передрук статті того ж року – див. 647].

649. Las tendencias en la literatura ucrainica bajo el domino de los soviets // Oriente Europeo. – 1957. – No. 26. – P. 211-224. – [Передрук у поширеному варіанті іспанською мовою статті 1947 р. – див. 492; передруковано так само у поширеному варіанті англійською мовою 1948 р. – див. 518].

1958

650. *Як знешкодити діяльність еміграційних істориків літератури // Укр. літ. газета. – 1958. – Ч. 10. – С. 1-2. – Співавт.: Ю.Лавріненко.

1960

651. З перспективи десятиріччя // Свобода. – 1960. – 13 трав. – Ч. 9. – С. 3. – [З нагоди 10-річчя УВАН у США; передруковано того ж року – див. 652, 653].

652. З перспективи десятиріччя // Укр. вісті. – 1960. – 29 трав. – Ч. 22. – С. 2. – [Передрук статті того ж року – див. 651, 653].

653. З перспективи десятиріччя // Укр. літ. газета. – Ч. 6. – С. 1, 3. – [Передрук статті того ж року – див. 651, 652].

1961

654. УВАН у США // Наш Шевченко: Збірник-альманах на 1961 рік. – Джерсі Сіті; Нью-Йорк [s.n.]. – С. 199-203.

1962

655. The Year 1860 in Ševčenko's Work // Taras Ševčenko, 1814–1861. A Symposium / Ed. Volodymyr Mijakovs'kyj and George Y.Shevelov on behalf of the Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S. – The Hague: Mouton, 1962. – P. 68-106. (= Slav. Print. and Reprint. / Ed. Cornelius H. van

Schooneveld; 31). – [Передруковано у скороченому варіанті 1980 р. – див. 687, а також в перекладі українською мовою 1992 р. – див. 750].

656. Проблеми розвитку української науки // Свобода. – 1962. – 8 лют. – Ч. 26. – С. 2-3. – [Промова на урочистих зборах з нагоди відкриття нового будинку УВАН у США 28 січня 1962 р.].

1964

657. *Не для дітей: Літературно-критичні статті і есеї / Вступна стаття Юрія Шевельова. – Мюнхен: Пролог, 1964. – 415 с. – [Передруковано з незначними скороченнями 1998 р. – див. 864].

Зміст:

1. Юрій Шерех (1941–1956): (Матеріали для біографії). – [Передруковано з незначними скороченнями 1992 р. – див. 754].
2. Москва, Маросейка. – [Див. 620; передруковано так само 1993 р. і 1995 р. – див. 765, 785].
3. Непророслі зернята. – [Див. 632].
4. Хвильовий без політики. – [Див. 610; передруковано так само 1991 р. – 745].
5. Шоста симфонія Миколи Куліша. – [Див. 643; передруковано так само 1990 р. – див. 735].
6. Людина і люди: («Місто» Валеріяна Підмогильного). – [Див. 633].
7. Легенда про український неоклясицизм: I. Теза, II. Риси, III. Поезія Михайла Драй-Хмари [Див. 445], IV. Поезія Миколи Зерова [Див. 450], V. Поезії Павла Филиповича.
8. Правда почуттів і спекуляція на почуттях. – [Див. 625].
9. Так було, чи так мало бути? – [Див 604].
10. Стилі сучасної української літератури на еміграції. – [Див. 447].
11. Українська еміграційна література в Европі 1945–1949: Ретроспективи й перспективи. – [Див. 626].
12. Над Україною дзвони гудуть. – [Див. 507].
13. «Поет» Теодосія Осьмачки. – [Див. 524].
14. Незустрічанний друг: («Китиці часу» – Осьмаччина лірика). – [Див. 621].

15. Поезія ясновишневого вечора: («Батько й син» Василя Барки). – [Див. 482].
16. Semper fidelis. – [Див.637].
17. Не для дітей. – [Див. 520; передруковано так само 1991 р. 1995 р. – див. 746, 786].
18. Регабілітація людини. – [Див. 605].
19. Господь, Бог наш, – се полум'я жеруще, Бог ревнивий. – [Див. 621].
20. Велика стаття про малий вірш. – [Див. 611, передруковано так само 1994 р. і 1998 р. – див. 776, 864].
21. Два стилі літературної критики. – [Див. 579, передруковано так само 1992 р. – див. 751].

658. [Рец.] George Luc'kyj (ed.). Lehkosynja dal': Vaplitjans'kyj zbirnyk. New York, 1963 // Slavic Review. – 1964. – Vol. XXIII, No. 4. – P. 786-787.

1966

659. З історії українського романтизму // Orbis Scriptus. Dmitrij Tschižewskij zum 70. Geburtstag. – München: Wilhelm Fink Verlag, 1966. – S. 757-766. – [Передруковано 1991 р. і 1993р. – 739, 758].
660. *МУР: (Мистецький Український Рух) // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. –Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1966. – Т. II(5). – С. 1666. – [Передруковано 1996 р. – див. 793, а також в перекладі англійською мовою 1993 р. – див. 763].
661. Сковорода – Поет // Укр. Вісник [?]. – 1966 [?]. – Ч. 29-30. – С. 8.

1968

662. Василь Мова // Мова (Лиманський) В. Твори / Наукове Товариство ім. Шевченка / Ред. Юрій Шевельов. – Мюнхен: Дніпрова хвиля, 1968. – С. 5-34. – [Переднє слово; передруковано 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].
663. Троє прощань і про те, що таке історія літератури // Слово: Зб. 3. – 1968. – С. 476-484. – [Передруковано 1991 р. і 1993р. – див. 739, 758, а також 1994 р. – див. 778].
664. Невідомі поезії Миколи Зерова / Передмова і публікація // Слово: Зб. 3. – 1968. – С. 305-312.

665. Впровідне: Що ми знаємо про поему // Франко І. Мойсей / Українська Вільна Академія Наук у США / Ред. Юрій Шевельов. – Нью-Йорк, 1968. – С. 7-10. – [Передруковано 1975 р. – див. 672].
666. Поза межі можливого: Другий «Заповіт» української літератури // Франко І. Мойсей / Українська Вільна Академія Наук у США / Ред. Юрій Шевельов. – Нью-Йорк, 1968. – С. 105-128. – [Післямова; передруковано 1991 р., 1993 р. і 1994 р. – див. 739, 758, 774].

1969

667. Мої пригоди в Радянському Союзі // Сучасність. – 1969. – Ч. 2. – С. 54-66. – [Передруковано 1987 р. – див. 724].

1972

668. A Disturbance in the Protein // Pidmohylny Valerian. A Little Touch of Drama. – Littleton, Co.: Ukrainian Academic Press, 1972. – P. 9-16. (= Ukrainian Classics in Translation; 1). – [Передрук у скороченому варіанті англійською мовою статті 1957 р. – див. 646].
669. Рядки про друга // Нові дні. – 1972. – Ч. 273. – С. 4-5. – [До 70-річчя Григорія Костюка].

1974

670. Впроваджуючи Шевченка: (Вступне слово на Шевченківській конференції Української Вільної Академії Наук у Нью-Йорку) // Нові дні. – 1974. – Ч. 293. – С. 1-2.
671. *Картаґена нашої провінційності мусить бути зруйнована // Пластовий шлях. – 1974. – Ч. 2. – С. 5-17; Ч. 3. – С. 3-14. – [Передрук розділу 3 зі статті 1949 р. – див. 554].

1975

672. «Мойсей» Івана Франка // Нові дні. – 1975. – Ч. 301. – С. 3-7; Ч. 302. – С. 2-7. – [Передрук статті 1968 р. – див. 665].
673. Про самвидав на іншому континенті, про ненависть, про новітню поезію і про інші речі і нації // Сучасність. – 1975. – Ч. 9. – С. 10-23. – [Про чотири збірки віршів Олександра Смотрича; передруковано 1991 р. – див. 739].

1976

674. Перед склянкою води // Свобода. – 1976. – 23 жовт. – Ч.204. – С. 2-3.

1977

675. Пороги і запоріжжя // Сучасність. – 1977. – Ч. 9. – С. 70-92. – [Передруковано 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].

1978

676. *Друга черга: Література. Театр. Ідеології / Упорядк. і вступ Юрія Шевельова. – [s.l.] Сучасність, 1978. – 392 с. (= Б-ка Прологу і Сучасности; Ч. 130). – [Передруковано з незначними скороченнями 1998 р. – див. 864].

Зміст:

1. Оглядаючися назад.
2. Меч, труби, лютня. – [Див. 441].
3. На риштованнях історії літератури. 1. Про літературу без політики, 2. Про літературу в політиці й політику в літературі. – [Див. 640, 641].
4. Театр Лесі Українки чи Леся Українка в театрі? – [Див. 433].
5. Зустрічі з Заходом. 1. Від Коцюбинського до Росселіні, від Росселіні до Коцюбинського – [Див. 589], 2. Дон-Кіхоти проміж нас («Народній Малахій» Жана Жіроду) – [Див. 549; передруковано так само німецькою мовою 1949 р. – див. 556], 3. Захід є Захід, а Схід є Схід. – [Передруковано так само 1953 р. англійською мовою – див. 613, польською мовою – див. 614, а також 1954 р. французькою мовою – див. 618].
6. Друге народження «Народнього Малахія». – [Див. 485].
7. Білок і його забурення: («Невеличка драма» Валеріяна Підмогильного). – [Див. 646; передруковано так само 1972 р. у скороченому варіанті англійською мовою – 668].
8. Колір нестримних палахтінь: («Вертеп» Аркадія Любченка). – [Див. 449; передруковано так само 1992 р. – див. 753].
9. Здобутки і втрати української літератури: (З приводу роману О.Гончара «Таврія»). – [Див. 619].
10. Мені аж страшно, як згадаю: («Плян до двору» Т.Осьмачки). – [Див. 590].
11. Образ світу: між сном і статистикою: (Василь Барка. «Рай». Роман). – [Див. 622].

12. Четвертий Харків. – [Див. 522; передруковано так само 1949 р. – див. 557, а також 1951 р. в перекладі польською мовою – див. 588].
13. Подорож у країну ночі: (Олександер Смотрич. «Ночі. Новелі») – [Див. 508].
14. Про чесність і про правду: (Л.Коваленко. «В часі і просторі. П'єси»). – [Див. 639].
15. Два поети: (Євген Маланюк – Вадим Лесич). 1. Влада се – серце (Євген Маланюк. «Влада. Поезій книга шоста»), 2. Земля – не має краю: (Вадим Лесич. «Ліричний зошит. Поезії»). – [Див. 616; другий есей передруковано так само 1995 р. – див. 781].
16. Шабля і думка. Розділ з біографії покоління. – [Див. 523].
17. Прощання з учора: («Коли ж прийде справжній день?»). – [Див. 592; передруковано так само 1952 р. – див. 599].
18. Над озером. Баварія. Триптих про добу, про мистецтво, про провінційність, про призначення України, про голуби і інші речі. 1. Над озером. Баварія, 2. Наша сучасність – наше мистецтво, 3. При битій дорозі. – [Див. 554; розділ 3 передруковано так само 1974 р. – див. 671, повністю передруковано 1993 р. – див. 760].
19. З філософської сповіді. 1. Похвала діялектиці. Література і держава, 2. Матеріялізм? Ідеалізм? – [Див. 476; передруковано так само 1993 р. – див. 761].

677. Про памфлети Миколи Хвильового // Сучасність. – 1978. – Ч. 2. – С. 17-59. – [Передруковано 1983 р. – див. 707, а також 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].
678. Будувати визвольну концепцію України // Координатор. – 1978. – Т. 7, ч. 1-2. – С. 5-6.
679. Віднайдення дому // Сучасність. – 1978. – Ч. 6. – С. 20-27. – [З приводу книжки Катерини Горбач «Мій слід на воді». Сучасність, 1976].
680. **Поезія пластичного образу // Творчість Яра Славутича: Статті й рецензії / Упорядн. Володимир Жила. – [s.l.] Славута, 1978. – С. 218-220. – [Передрук статті 1946 р. – див. 464].
681. Олександер Семененко: 27 серпня 1898–1 червня 1978 // Сучасність. – 1978. – Ч. 11. – С. 68-76. – Співавт.: П.Марченко.

1979

682. *Життя в Рейк'явіку (або незалежність – і що завтра?) // Сучасність. – 1979. – Ч. 7-8. – С. 170-180. – [Передруковано 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].
683. *Зустріч з «Березолем»: Едінбург, 1979 // Сучасність. – 1979. – Ч. 11. – С. 76-82. – [Передруковано 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].
684. *Новітня світова література, від Шевченка почата // Сучасність. – 1979. – Ч. 3. – С. 34-41.
685. 325: Las Goyescas de Kiev // Сучасність. – 1979. – Ч. 6. – С.59-66. – Підпис: РМт [Редакційні матеріали].
686. На Шостій... // Сучасність. – 1979. – Ч. 7-8. – С. 238. – Підпис: РМт [Редакційні матеріали].

1980

687. The Year 1860 in Shevchenko's Work // Shevchenko and his Critics. 1861-1980 / Ed. George S.N.Luckyj. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1980. – P. 324-354. – [Передрук у скороченому варіанті статті 1962 р. – див. 655; передруковано так само в перекладі українською мовою 1992 р. і 1998 р. – див. 750, 863].
688. Білоруський самвидав в обороні національної гордости // Сучасність. – 1980. – Ч. 7-8. – С. 238-239. – Підпис: РМт [Редакційні матеріали].
689. *Після походеньок по Парижу: Полеміка про Шардена. Чи не Шардена? Чи не полеміка? // Сучасність. – 1980. – Ч. 3. – С. 87-90.
690. *Спалахи в темряві, з темряви, в темряву: мемуари // Сучасність. – 1980. – Ч. 11. – С. 64-68.
691. Постскриптум редактора // Сучасність. – 1980. – Ч. 3. – С.157-159.
692. České «Svědectví»... // Сучасність. – 1980. – Ч. 11. – С. 162-164. – Підпис: РМт [Редакційні матеріали].
693. Чеський квартальник «Svědectví» // Сучасність. – 1980. – Ч.6. – С. 97-98. – Підпис: РМт [Редакційні матеріали].
694. У квартальнику «Krosrodz»... // Сучасність. – 1980. – Ч. 6. – С. 125. – Підпис: РМт [Редакційні матеріали].
695. Кілька рядків про смерть Бориса Олександрова // Сучасність. – 1980. – Ч. 3. – С. 17-20.

696. Володимир Вашкович // Сучасність. – 1980. – Ч. 11. – С.104-105. – Підпис: РМт [Редакційні матеріали].

1981

697. З нагоди виставки картин Василя Курилика в Вінніпезі // Сучасність. – 1981. – Ч. 1. – С. 50-52.
698. *Про церкви Радослава Жука // Сучасність. – 1981. – Ч. 1. – С. 53-62. – [Передруковано 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].
699. Про причини гніву, слушні і неслушні. Завваги на берегах статті «Грабунок Київського Псалтиря» // Сучасність. – 1981. – Ч. 3-4. – С. 179-183.

1982

700. [Виступ на акті вручення літературної нагороди Фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів Василеві Барці в Нью-Йорку 13 лютого 1982 року] // Сучасність. – 1982. – Ч. 1-2. – С. 83-89.
701. Після «Княжої емалі»: (Про поезію Оксани Лятуринської) // Сучасність. – 1982.– Ч. 4-5. – С. 51-81. – [Поширений варіант статті передруковано 1983 р. – див. 706, а також 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].
702. 80-річчя Петра Холодного, мол., і Наталі Лівицької-Холодної: (Вступне слово на врочистій конференції УВАН у США 24-го жовтня 1982 року) // Свобода. – 1982. – 4 груд. – Ч. 230. – С. 2.
703. Яким би я хотів бачити Український Музей у Нью-Йорку? // Свобода. – 1982. – 19 січ. – Ч. 11. – С. 3.
704. [Лист до головного редактора] // Carpatho-Rusyn American. – 1982. – Vol. V, No. 2. – P. 4.

1983

705. Кулішеві листи і Куліш у листах // Сучасність. – 1983. – Ч. 12. – С. 7-38. – [Передруковано 1984 р. – див. 712, а також з незначними змінами 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].
706. Над купкою попелу, що була колись Оксаною Лятуринською // Лятуринська О. Зібрані твори / Ред. Богдан Гошовський і Світлана Кузьменко. – Торонто: Організація Українок Канади, Відділ Торонто-місто, 1983.

– С. 9-67. – [Передрук з незначними змінами статті 1982 р. – див. 701; передруковано так само 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].

707. Про памфлети Миколи Хвильового // Хвильовий Микола: Твори в п'ятьох томах / Ред. Григорій Костюк. – Нью-Йорк; Балтимор; Торонто: Слово та Смолоскип, 1983. – Т.4. – С. 7-63. – [Передрук статті 1978 р. – див. 677; передруковано так само 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].
708. Мати-і-мачуха // Сучасність.– 1983. – Ч. 1-2. – С. 252-254.
709. [Виступ на акті вручення нагород Фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів у Нью-Йорку 5 лютого 1983 року: другої літературної нагороди – Василю Стусові і першої наукової – Орестові Субтельному] // Сучасність. – 1983. – Ч. 1-2. – С. 25-28.
710. Відкритий лист у відповідь на закритий лист // Нові дні. – 1983. – Ч. 401-402. – С. 3-7.

1984

711. Слово про лавреатів 1983 року: (Виступ на акті вручення нагород Фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів у Нью-Йорку 31 березня 1984 року) // Сучасність. – 1984. – Ч. 7-8. – С. 23-31.
712. Кулішеві листи і Куліш у листах // Вибрані листи Пантелеймона Куліша, українською мовою писані / Українська Вільна Академія Наук у США / Ред. Юрій Луцький. – Нью-Йорк; Торонто, 1984. – С. 19-57. – [Передрук статті 1983 р. – див. 705; передруковано так само з незначними змінами 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].
713. У спробі назвати // Мойсей Фішбейн. Збірка без назви. – [s.l.] Сучасність, 1984. – С. 7-14.
714. Що таке Номис? Чому Номис? // Свобода. – 23 лист. – Ч.223. – С. 2, 4.

1985

715. Two Orthodox Ukrainian Churchmen of the Early Eighteenth Century: Teofan Prokopovych and Stefan Iavors'kyi. – Cambridge, Ma.: Ukrainian Studies Fund, Harvard University.

– I-II, 211-223, 40-62. (= Millennium Series). – [Передрук статей 1951 р і 1954 р. – див. 591, 617].

716. Potion and Poison. «Palimpsests» – Vasyl' Stus's Last Collection of Poems // Focus on Ukraine. Digest of the Soviet Press. – 1985. – Vol. I, No. 11-12. – P. 2-23. – [Передруковано 1997 р. – 726; українською мовою передруковано 1986 р. і 1987 р. – див. 720, 725, а також 1993 р. і 1994 р. – див. 758, 777; в перекладі польською мовою передруковано 1996 р. – див. 790].

717. Василь Курилик – маляр двадцятого сторіччя // Нові дні. – 1985. – Ч. 419. – С. 3-8. – [Поширений варіант статті передруковано 1987 р. – див. 723].

1986

718. Без назви / Sans titre / Ohne Titel / Untitled / Sin titulo // Сучасність. – 1986. – Ч. 12. – С. 10-40. – [Помилково надруковано без коректи; передруковано у відкоригованому варіанті 1987 р. – див. 722, а також 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].

719. Славьянскиі ріки: Ševčenko contra Puškin? // The Annals of the Ukr. Academy of Arts and Sciences. – 1986. – Vol. XVI (1984–1985), Nos. 41-42. – P. 119-133.

720. Трунок і трутизна: Про «Палімпсести» Василя Стуса // Стус В. Палімпсести. Вірші 1971–1979 років / Упорядн. Надія Світлична. –[s.l.] Сучасність, 1986. – С. 17-58. (= Б-ка Прологу і Сучасности; Ч. 170). – [Передрук у перекладі українською мовою статті 1985 р. – див. 716; передруковано так само 1987 р., 1993 р. і 1994 р. – див. 725, 758, 777, а також в перекладі польською мовою 1996 р. – див. 790].

721. Слово впроводу до Леоніда Плюща як шевченкознавця // Плющ Леонід. Екзод Тараса Шевченка. Навколо «Москалевої криниці». – Едмонтон: Канадський Інститут Українських Студій, 1986. – С. 7-21.

1987

722. Без назви / Sans titre / Ohne Titel / Untitled / Sin titulo // Сучасність. – 1987. – Ч. 7-8. – С. 27-58. – [Відкоригований

варіант статті 1986 р. – див. 718; передруковано так само 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].

723. William Kurelek and the Twentieth Century / Василь Курилик і двадцяте сторіччя // The World of William Kurelek. – New York: The Ukrainian Museum, 1987. – С. 10-51. – [Вступна стаття до каталогу виставки «Світ Василя Курилика»; паралельний текст українською та англійською мовами; поширений варіант статті 1985 р. – див. 717; див. так само 863].

724. Мої пригоди в Радянському Союзі // «Сучасність» 1961–1985: Вибране. – [s.l.] Сучасність, 1987. – С. 159-173. (= Б-ка Прологу і Сучасности; Ч. 3). – [Передрук статті 1969 р. – див. 667].

725. Трунок і трутизна: Про «Палімпсести» Василя Стуса // Василь Стус в житті, творчості, спогадах та оцінках сучасників / Упорядн. і ред. Осип Зінкевич та Микола Франзуженко. – Балтимор; Торонто: Смолоскип, 1987. – С.368-401. (= Б-ка Смолоскипа; Ч. 53. Розстріляна й заборонена творчість діячів укр. к-ри; Ч. 1). – [Передрук статті 1986 р. – див. 720, передруковано так само 1993 р. і 1994 р. – див. 758, 777, в перекладі польською мовою 1996 р. – див. 790].

726. Potion and Poison // Stus Vasyl. Selected Poems / Український Вільний Університет; Фундація ім. Лариси і Уляни Целевич-Стецюк при ОЖ ООЧСУ. – Мюнхен; Нью-Йорк, 1978. – P. XV-XXX. – [Передрук статті 1985 р. – див. 716, передруковано так само українською мовою 1986 р., 1987р., 1993р. і 1994 р. – див. 720, 725, 758, 777, а також у перекладі польською мовою 1996 р. – див. 790].

727. *[Коментар редактора до:] Курилова Людмила. Зустрічі з Миколою Зеровим // Сучасність. – 1987. – Ч. 10. – С. 114-116.

728. Генсек, просто-сек і академік: тема та її варіації // Сучасність. – 1987. – Ч. 11. – 86-97. – Підпис: Семен Роздольський.

1988

729. Шостий у гроні: В.Домонтович в історії української прози // Домонтович В. Проза. Три томи / Ред. і супровідна стаття

Юрія Шевельова. – [s.l.] Сучасність, 1988-1989. – Т. 3. – С.505-556. – [Післямова; передруковано зі скороченнями 1994 р. – див. 775, а також повністю 1998 р. – див. 863].

730. *Світло вночі // Свобода. – 1988. – 2 квіт. – Ч. 63. – С. 2, 4. – [Передрук статті 1949 р. – див. 572].

731. Про Юрія Лавріненка і трохи про себе. З повісті про двох Юрків // Нові дні. – 1988. – Ч. 458. – С. 7-12. – [Передруковано 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].

1989

732. Критика поетичним словом: Молодий Шевченко визначає своє місце в історії літератури та дещо про "білі плями" // Сучасність. – 1989. – Ч. 5. – С. 22-40. – [Поширений текст вступного слова, виголошеного на Шевченківській конференції з нагоди 175-річчя поета; передруковано зі скороченнями 1991 р. і 1998 р. – див. 740, 863].

733. На берегах хроніки поточних подій // Сучасність. – 1989. – Ч. 11. – С. 70-89. – [Перегляненний і поширений текст виступу на річній науковій конференції в Іллінойському університеті в Урбані–Шампейн].

1990

734. Микола Ґе і Тарас Шевченко: Мистець у відмінному контексті // Сучасність. – 1990. – Ч. 7-8. – С. 99-127. – [Передруковано так само 1993 р. – див. 758].

735. *Шоста симфонія Миколи Куліша // Куліш Микола. Твори в 2-х томах. – Київ: Дніпро, 1990. – Т. 2: П'єси, статті, виступи, документи, листи, спогади про письменника. – С.326-339. – [Передрук статті 1956 р. – див. 643, передруковано так само 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].

736. Харків: Подорожні враження і заклик [1] // Свобода. – 1990. – 30 жовт. – Ч. 208. – С. 2. – [Передруковано того ж року – див. 738, а також 1991 р. – див. 743].

737. Харків: Подорожні враження і заклик [2] // Свобода. – 1990. – 31 жовт. – Ч. 209. – С. 2. – [Передруковано того ж року – див. 738, а також 1991 р. – див. 744].

738. Харків: Подорожні враження і заклик // Укр. вісті. – 1990. – 9 груд. – Ч. 47. – С. 2, 3, 5. – [Передрук статті того ж року – див. 736, 737, передруковано так само 1991 р. – див. 744].

1991

739. *Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – Балтимор; Торонто: Смолоскип, 1991. – 455 с. – [Передруковано з незначними змінами 1993 р. – див. 758].

Зміст:

1. Про збірку, про автора. Передмова.
2. Інший романтик, інший романтизм. – [Див. 659].
3. Кулішеві листи і Куліш у листах. – [Див. 705; передруковано так само 1984 р. – див. 712].
4. "Душа убога встала рано" (Василь Мова). – [Див. 662].
5. Другий «Заповіт» української літератури. – [Див. 666; передруковано так само 1994 р. – див. 774].
6. Літ Ікара: (Памфлети Миколи Хвильового). – [Див. 677; передруковано так само 1983 р. – див. 707].
7. Пороги і запоріжжя. – [Див. 675].
8. Без назви / Sans titre / Ohne Titel / Untitled / Sin titulo / Senza titolo/. – [Див. 722].
9. Після «Княжої емалі». Над купкою попелу, що була колись Оксаною Лятуринською. – [Див. 701; передруковано так само у поширеному варіанті 1983 р. – див. 706].
10. Троє прощань і про те, що таке історія літератури. – [Див. 663; передруковано так само 1994 р. – див. 778].
11. Про самвидав на іншому континенті, про ненависть, про новітню поезію і про інші речі і нації. – [Див. 673; до перевидання збірки 1993 р. ця стаття не була вміщена].
12. Про церкви Радослава Жука. – [Див. 698].
13. МУР і я в МУРі. Сторінки зі спогадів. Матеріали до історії еміграційної літератури.
14. Життя в Рейк'явіку (або незалежність – і що завтра?). – [Див. 682].
15. Зустріч з «Березолем». – [Див. 683].
16. З повісті про двох Юрків. – [Див. 731].

740. Критика поетичним словом: Молодий Шевченко визначає своє місце в історії літератури та дещо про "білі плями" // Зап. НТШ. Філол. секція. Т. 214: Світи Тараса Шевченка. Зб. статей до 175-річчя з дня народження поета. – 1991. – С.1-19. – [Передрук у скороченому варіанті тексту доповіді, виголошеної на Шевченківській конференції з нагоди 175-річчя поета, – див. 732; передруковано 1998 р. – див. 863].

741. Слідами Миколи Ґе // Зап. НТШ. Філол. секція. Т. 214: Світи Тараса Шевченка. Зб. статей до 175-річчя з дня народження поета. – 1991. – С. 222-226.
742. Слідами Миколи Ґе: Париж і Київ // Сучасність – 1991. – Ч.3. – С. 59-63. – [Передруковано 1993 р. – див. 758].
743 Зустрічі з Гніздовським // Світо-вид. – 1991. – Ч. 1. – С.103-113. – [Передруковано 1998 р. – див. 863].
744. Харків: подорожні враження і заклик // Березіль. – 1991. – Ч. 3. – С. 159-163. – [Передрук статті 1990 р. – див. 736, 737 і 738].
745. *Хвильовий без політики // Березіль. – 1991. – Ч. 9. – С.166-174. – [Передрук статті 1953 р. – див. 610; передруковано так само 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].
746. *Не для дітей // Березіль. – 1991. – Ч. 9. – С. 175-184. – [Передрук статті 1948 р. – див. 520; передруковано так само 1964 р., 1995 р. і 1998 р. – див. 657, 786, 864].
747. З рецензії на зб. «Влада» (Сучасність, 1978) // Маланюк Є. Земна мадонна: Вибране. – [Братіслава:] Словацьке педагогічне видавництво у Братіславі; [Пряшів:] Відділ української літератури в Пряшеві, 1991. – С. 415-418.
748. [Уривок зі статті «Сліпуча думка, наче лезо гостра»: Посмертна збірка поезій О.Ольжича»] // Ольжич Олег. Цитаделя духа. – [Братіслава:] Словацьке педагогічне видавництво у Братіславі; [Пряшів:] Відділ української літератури в Пряшеві, 1991. – С. 212-213. – [Передрук уривку зі статті 1947 р. – див. 509].
749. Від слів до діла: Харків може і хоче мати допомогу // Укр. вісті. – 1991. – 10 берез. – Ч. 10. – С. 3.

1992

750. 1860 рік у творчості Тараса Шевченка // Зап. НТШ. Т. CCXXIV. Пр. філол. секції / Ред. Микола Ільницький, Олег Купчинський. – Львів, 1992. – С. 89-106. – [Передрук у перекладі українською мовою статті 1980 р. – див. 687, передруковано так само 1998 р. – див. 863; оригінальний текст статті вперше надруковано 1962 р. – див. 655].
751. Два стилі літературної критики // СіЧ. – 1992. – Ч. 12. – С. 9-18. – [Передрук статті 1950 р. – див. 579; передруковано так само 1964 р. – див. 657].

752. [Виступ на Всесвітньому форумі українців (Київ, 21–24 серпня 1992 р.)] // Сучасність. – 1992. – Ч. 12. – С. 99-101.
753. *Колір нестримних палахтінь: («Вертеп» Аркадія Любченка) // Березіль. – 1992. – Ч. 1. – С, 155-174. – [Передрук статті 1946 р. – див. 449, передруковано так само 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864].
754. Юрій Шерех (1941–1956): (Матеріали для біографії) // СіЧ. – 1992. – Ч. 5. – С. 33 -44. – [Передрук з незначними скороченнями статті 1964 р. – див. 657].
755. *Про двох поетів з княжими іменами: 1. Олег Зуєвський, 2. Ігор Калинець // Сучасність. – 1992. – Ч. 4. – С. 105-119.
756. Україна–Європа–культура–посмішка: Міркування довкола форуму // Літ. Україна. – 1992. – 5 лист. – Ч. 44. – С. 6. – [Передруковано 1993 р. – див. 768].
757. Добрі новини з Харкова // Свобода. – 1992. – Ч. 230. – С. 3-4. – [Передруковано 1993 р. – див. 767].

1993

758. *Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. –Київ: Дніпро, 1993. – 590 с. – [Передрук з незначними змінами книжки 1991 р. – див. 739].

Зміст:

1. МИ і ми: (До українотеренних чительників моїх). – [Передруковано 1998 р. – див. 863].
2. Про збірку, про автора. Передмова.
3. Інший романтик, інший романтизм. – [Див. 659].
4. Кулішеві листи і Куліш у листах. – [Див. 705; передруковано так само 1984 р. – див. 712].
5. "Душа убога встала рано" (Василь Мова). – [Див. 662].
6. Микола Ґе і Тарас Шевченко: Мистець у відмінному контексті. – [Див. 734].
7. Париж і Київ: (Навздогін статті про Миколу Ґе). – [Див. 742].
8. Другий «Заповіт» української літератури. – [Див. 666; передруковано так само 1994 р. – див. 774].
9. Трунок і трутизна (Про «Палімпсести» Василя Стуса). – [Див. 720, передруковано так само 1987 р. і 1994 р. – див. 725, 777, а також зі скороченнями в перекладі польською мовою 1996 р. – див. 790; англійською мовою друковано 1985 р. і 1987 р. – див. 716, 726].

10. Літ Ікара: (Памфлети Миколи Хвильового). – [Див. 677; передруковано так само 1983 р. – див. 707].
11. Пороги і запоріжжя. – [Див. 675].
12. Без назви / Sans titre / Ohne Titel / Untitled / Sin titulo / Senza titolo/. – [Див. 722].
13. Після «Княжої емалі». Над купкою попелу, що була колись Оксаною Лятуринською. – [Див. 701; передруковано так само у поширеному варіанті 1983 р. – див. 706].
14. Троє прощань і про те, що таке історія літератури. – [Див. 663; передруковано так само 1994 р. – див. 778].
15. Про церкви Радослава Жука. – [Див. 698].
16. МУР і я в МУРі. Сторінки зі спогадів. Матеріали до історії еміграційної літератури.
17. Життя в Рейк'явіку (або незалежність – і що завтра?). – [Див. 682].
18. Зустріч з «Березолем». – [Див. 683].
19. З повісті про двох Юрків. – [Див. 731]

759. *Етюди про національне в літературах сучасности: (До теорії національно-органічних стилів) // Сучасність. – 1993. – Ч. 4. – С. 68-93. – [Передрук статті 1952 р. – див. 598].
760. *Над озером. Баварія. Триптих про добу, про мистецтво, про провінційність, про призначення України, про голуби та інші речі // Україна. Наука і Культура. Вип. 26-27. – 1993. – С. 7-43. – [Передрук статті 1949 р. – див. 554; передруковано 1978 р. і 1998 р. – див. 676, 864; розділ 3 передруковано так само 1974 р. – див. 671].
761. *З філософської сповіді // СіЧ. – 1993. – Ч. 10. – С. 46-50. – [Передрук розділів 13 та 14 зі статті 1947 р. – див. 476; передруковано так само 1978 р. – див. 676].
762. [Вступне слово до першого числа відновленого журналу «Арка»] // Арка: Щоквартальник. – 1993. – Ч. 1-2. – С. 1.
763. MUR // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. III: L-Pf. – P. 481-482. – Co-auth.: D.H.Struk. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1966 р. – див. 660].
764. Лесь Курбас і Харків // Сучасність. – 1993. – Ч. 12. – С. 44-52. – [Відредагований текст виступу на науковій

конференції пам'яті Леся Курбаса в рамках Першого міжнародного театрального фестивалю у Харкові (квітень 1993 р.); передруковано 1998 р. – див. 863].

765. *Москва, Маросєйка // Нові дні. – 1993. – Ч. 525. – С. 9-11. – [Передрук статті 1954 р. – див. 620; передруковано так само 1964 р., 1995 р. і 1998 р. – див. 657, 785, 864].

766. *Харків фестивальний і Харків на щодень // Свобода. – 1993. – Ч. 108. – С. 2; Ч. 109. – С. 2; Ч. 110. – С. 2.

767. Добрі новини з Харкова // Нові дні. – 1993. – Ч. 516. – С. 9-11. – [Передрук статті 1992 р. – див. 757].

768. Україна – Европа – культура – посмішка // Нові дні. – 1993. – Ч. 514. – С. 10-12; Ч. 515. – С. 11-13. – [Передрук статті 1992 р. – див. 756].

769. *Скарби, якими володіємо. [Рец.] Українська Вільна Академія у США. Джерела до новітньої історії України. – Т. 3. Матеріали до новітньої історії літератури і громадської думки. Листування з американських архівів 1857–1933. (Редактори Богдан Струмінський і Марта Скорупська у співпраці з Едвардом Касинцем і Наталею Лівицькою-Холодною). – Нью-Йорк, 1992. – 813 с. // Сучасність. – 1993. – Ч. 6. – С. 147-164. – [Передруковано того ж року – див. 770].

770. *Скарби, якими володіємо // Нові дні. – 1993. – Ч. 519. – С. 10-15; Ч. 520-521. – С. 9-13. – [Передрук рецензії того ж року – див. 769].

1994

771. Зустрічі з Романом Якобсоном // Сучасність. – 1994. – Ч.12. – С. 93-128.

772. Куди пролягає траса // Забужко О. Автостоп. – Київ: Український письменник, 1994. – С. 3-10. – [Вступне слово].

773. *Поезія Михайла Драй-Хмари // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст. у 3-х книгах / Упорядн. Василь Яременко і Євген Федоренко. – Київ: Рось, 1994. – Кн. 1. – С. 499-506. – [Передрук статті 1944 р. – див. 445; передруковано так само 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].

774. *Другий «Заповіт» української літератури // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст. у 3-х книгах / Упорядн. Василь Яременко і Євген Федоренко. – Київ: Рось, 1994. – Кн. 1. – С. 545-564. – [Передрук статті 1968 р. – див. 666; передруковано так само 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].
775. Шостий у гроні: В.Домонтович в історії української прози // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст. у 3-х книгах / Упорядн. Василь Яременко і Євген Федоренко. – Київ: Рось, 1994. – Кн. 2. – С. 72-79. – [Передрук зі скороченнями статті 1988 р. – див. 729; див. так само 863].
776. *Велика стаття про малий вірш // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст. у 3-х книгах / Упорядн. Василь Яременко і Євген Федоренко. – Київ: Рось, 1994. – Кн. 3. – С. 91-96. – [Передрук статті 1953 р. – див. 611; передруковано так само 1964 р. і 1998 р. – див. 657, 864].
777. Трунок і трутизна: Про «Палімпсести» Василя Стуса // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст. у 3-х книгах / Упорядн. Василь Яременко і Євген Федоренко. – Київ: Рось, 1994. – Кн. 3. – С. 366-395. – [Передрук статті 1986 р. – див. 720; передруковано так само 1987 р. і 1993 р. – див. 725, 758, а також в перекладі польською мовою 1996 р. – див. 790; англійською мовою друковано 1985 р. і 1987 р. – див. 716, 726].
778. *Троє прощань і про те, що таке історія української літератури // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст. у 3-х книгах / Упорядн. Василь Яременко і Євген Федоренко. – Київ: Рось, 1994.. – Кн. 3. – С. 538-545. – [Передрук статті 1968 р. – див. 663; передруковано так само 1991 р. і 1993 р. – див. 739, 758].
779. *Новітня Одіссея: Можливості і обмеження // Нові дні. – 1994. – Ч. 529-530. – С. 9-12; Ч. 531. – С. 6-9. – [Передруковано 1995 р. – див. 784].

1995

780. Василь Мова і Кулішева школа в українській публіцистиці й поезії // Мова (Лиманський) В. Куліш, Байда і козаки: Інтермедія до драми П.Куліша «Байда» з додатком листа Василя Мови до Василя Гнилосирова і драми П.Куліша «Байда, князь Вишневецький» / Українська Вільна Академія Наук у США / Супровідні статті і ред. Юрія Шевельова і Віктора Чумаченка. – Нью-Йорк, 1995. – С. 53-74.

781. *Земля – не має краю // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст. у 4-х книгах / Упорядн. Василь Яременко, Євген Федоренко і Оксана Сліпушко. – Київ: Рось, 1995. – Кн. 4. – С. 346-349. – [Передрук статті 1953 р. – див. 616; передруковано так само 1978 р. – див. 676].

782. *Шевченко – класик? // СіЧ. – 1995. – Ч. 4. – С. 13-24. – [Передрук статті 1943 р. – див. 438].

783. *Як творив Шевченко-поет? // СіЧ. – 1995. – Ч. 4. – С. 24-26. – [Передрук статті 1943 р. – див. 439].

784. *Новітня Одіссея: Можливості і обмеження // Сучасність. – 1995. – Ч. 10. – С. 144-154. – [Передрук статті 1994 р. – див. 779].

785. *Москва, Маросєйка // Хроніка. – 1995. – Ч. 1. – С. 167-172. – [Передрук статті 1954 р. – див. 620; передруковано так само 1964 р., 1993 р. і 1998 р. – див. 657, 765, 864].

786. *Не для дітей // Хроніка. – 1995. – Ч. 1. – С. 173-184. – [Передрук статті 1948 р. – див. 520; передруковано так само 1964 р., 1991 р. і 1998 р. – див. 657, 746, 864].

787. *Освіта і шкільництво під совєтами // Енциклопедія Українознавства: Загальна частина. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1949 р.] / Національна Академія наук України. Ін-т Української археографії – Київ, 1995. – Т. 3. – С. 934-942. – [Передрук статті 1949 р. – див. 567].

788. [Рец.] Ukrainian Literature in English: Articles in Journals and Collections, 1840–1965, comp. by Marta Tarnawsky // Slavic Review. – 1995. – Vol. LIV, No. 1. – P. 167.

1996

789. *Го-Гай-Го. Про прозу Юрія Андруховича і з приводу //

Сучасність. – 1996. – Ч. 10. – С. 123-128. – [Передруковано 1997 р. – див. 794].

790. *О «Palimpsestach» Wasyla Stusa // Poezja Wasyla Stusa / Wstęp, wybór i tłumaczenie artykulów A. Korniejenko. – Kraków: Universitas, 1996. – S. 127-139. – [Передрук зі скороченнями в перекладі польською мовою статті 1986 р. – див. 720; українською мовою передруковано 1987 р., 1993р., 1994 р. – 725, 758, 777; англійською мовою друковано 1985 р. і 1987 р. – див. 716, 726].

791. Київ на тих же широтах, що і Нью-Йорк // Кіно–Театр. – 1996. – Ч. 2. – С. 58.

792. Люди Академії, Мури Академії, Книги Академії: (Спогади і міркування з нагоди п'ятдесятих роковин Української Вільної Академії Наук у США) // Сучасність. – 1996. – Ч. 1. – С. 118-124.

793. *МУР: (Мистецький Українській Рух) // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів, 1996. – Т. 5. – С. 1666. – [Передрук статті 1966 р. – див. 660].

1997

794. (*)Го-Гай-Го. Про прозу Юрія Андруховича і з приводу // Андрухович Ю. Рекреації. Романи. – Київ: Час, 1997. – С.258-268. – Підпис: Юрій Шерех-Шевельов. – [Передрук статті 1996 р. – див. 789].

795. Трюїзми (в головному) і троє людей замучених: Четверта ланка давнього триптиха // Сучасність. – 1997. – Ч. 6. – С.102-110.

796. *Пам'яті поета // Кур'єр Кривбасу. – 1997. – Ч. 85-86. – С. 99-102. – [Передрук статті 1947 р. – див. 514].

3. Редакторська праця

1940

797. Уч. зап. Харк. держ. ун-ту ім. О.М.Горького. № 20: Зб. праць кафедри укр. мовознавства. № 1 / Чл. редколегії. – Харків, 1940. – 180 с.
798. Наук. зап. Укр. Ком. Ін-ту Журналістики. Кн. 1 / Чл. редкол. – Харків, 1940. – 183 с.

1946

799. *Хорс: Красне письменство та мистецтва. Літературно-мистецький квартальник / Співред. – Регенсбург: Українське слово, 1946. – [Вийшло друком лише одне число].
800. *МУР: Література – мистецтво – критика: Альманах / Співред. – Штуттґарт: Прометей, 1946. – 188 с. – [Вийшло друком лише одне число].
801. *МУР: Збірник літературно-мистецької проблематики / Співред. – Мюнхен; Карльсфельд, 1946. – Зб. 1, 2; Регенсбург: Українське слово, 1947. – Ч. 3.
802. **Клен Ю. Попіл імперій. Частина 1 / Ред. – Фюрт: Золота Брама, 1946. – 23 с. (= Мала б-ка МУР-у).
803. **Косач Ю. Ноктюрн b-moll / Ред. – Авґсбург: Наше Життя, 1946. – 31 с. (= Б-ка МУР-у).

1947

804. *Арка: Журнал літератури, мистецтва і критики : Місячник / Чл. редколегії. – Мюнхен: Українська трибуна, 1947.

1948

805. *Арка: Журнал літератури, мистецтва і критики : Місячник / Гол. ред. – Мюнхен: Українська трибуна, 1948.

1949

806. *Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Чл. редкол. – Мюнхен; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1949. – Т. І.

1955

807. Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Чл. редкол. – Мюнхен; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1955-1984. – Т. II(1-10).
808. *Стріха Едвард. Пародези. Зозендропія. Автоекзекуція / Ред. – Нью-Йорк, 1955. – 268 с.

1956

809. Чижевський Д. Історія української літератури / Українська Вільна Академія Наук у США / Літ. ред. – Нью-Йорк, 1956. – 511 с.

1957

810. Andrusyshen C.H. and J.N.Krett. Українсько-англійський словник. Ukrainian-English Dictionary / Co-ed. – Toronto: University of Toronto Press, 1957. – XXIX + 1163 pp.

1960

811. The Annals of the Ukr. Academy of Arts and Sciences / Editor-in-chief. – 1960-1962.

1962

812. The Annals of the Ukr. Academy of Arts and Scieneces / Member, editorial board. – 1962-1977.
813. Taras Ševčenko 1814–1861. A Symposium / The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S. / Co-ed. – The Hague: Mouton, 1962. – 302 pp. (= Slav. Print. and Reprint.; 31).

1963

814. Language // Ukraine. A Concise Encyclopaedia / Prep. by Shevchenko Scientific Society / Ed. – Toronto: University of Toronto Press, 1963. – Vol. I. – p. 430-520.
815. Ukraine. A Concise Encyclopaedia / Prep. by Shevchenko Scientific Society / Member, editorial board. – Toronto: University of Toronto Press, 1963. – Vols 2.

1968

816. Language and Style / Member, editorial board. – 1968.

817. Studies in Slavic Linguistics and Poetics in Honor of Boris O.Unbegaun / Co-ed. – New York: New York University Press; London: University of London Press, 1968. – 287 pp.
818. Франко І. Мойсей / Українська Вільна Академія у США / Ред. – Нью-Йорк, 1968. – 156 + 4 [ненумеровані] с.
819. Мова (Лиманський) В. Твори / Наукове Товариство ім. Шевченка / Ред. – Мюнхен: Дніпрова хвиля, 1968. – 382 с.

1972

820. Леонид Васильев. Труды по истории русского и украинского языков. Leonid Vasil'ev. Studies in the History of the Russian and Ukrainian Languages / Ed. – München: Wilhelm Fink Verlag, 1972. – XXXIV + 653 pp.

1973

821. Stieber Sdisław. A Historical Phonology of the Polish Language / Ed. – Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag, 1973. – 171 pp. (= Historical Phonology of the Slavic Languages; V).

1974

822. Russian Linguistics / Member, editorial board. – 1974-1991.

1975

823. Krajčovič Rudolf. A Historical Phonology of the Slovak Language / Ed. – Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag, 1975. – 175 pp. (= Historical Phonology of the Slavic Languages; VI).

1977

824. Wexler Paul. A Historical Phonology of the Belorussian Language / Ed. – Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag, 1977. – 192 pp. (= Historical Phonology of the Slavic Languages; III).
825. Harvard Ukrainian Studies / Member, editorial board. – 1977-

1978

826. Сучасність / Чл. редкол. – Січень 1978-листопад 1978; травень 1981-квітень 1987; Гол. ред. – грудень 1978-квітень 1981.

827. Слово: Збірник українських письменників у екзилі. Література. Мистецтво. Критика. Мемуари. Документи. Зб. 6-13 / Чл. редколегії. – Торонто; Нью-Йорк; Едмонтон, 1978–1996. – [Видається від 1962 р.].

1979

828. Slavic and East European Journal / Member, editorial board. – 1979-1984.

1981

829. Василь Сімович. Українське мовознавство. Розвідки й статті: 1-2 / Упорядн. – Ottawa: University of Ottawa Press, 1981. – 451 pp. (= Univerity of Ottawa Ukr. Studies; No. 6).

1983

830. Koneski Blaže. A Historical Phonology of the Macedonian Language / Ed. – Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag, 1983. – XII + 192 pp. (= Historical Phonology of the Slavic Languages; XII).

1985

831. Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies / Consulting ed. (Linguistics). – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1985. – Vol. I: A-F.

1988

832. Encyclopedia of Ukraine / Ed. Volodymyr Kubijovyč / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies / Subject ed. (Linguistics). – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1988. – Vol. II: G-K.

833. Домонтович В. Проза. Три томи / Ред. і супровідна стаття. – [s.l.] Сучасність, 1988-1989.

1992

834. Олександер Потебня. Мова – Національність – Денаціоналізація. Статті і фрагменти / Українська Вільна Академія Наук у США / Упорядк. і вступна стаття. – Нью-Йорк, 1992. – 155 с.
835. Березіль / Чл. редкол. – 1992-
836. Мовознавство / Чл. редкол. – 1992-

1994

837. Збірник пам'яті Івана Зілинського (1879-1952): Спроба реконструкції втраченого ювілейного збірника з 1939 р. / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. – Нью-Йорк; Париж; Сидней; Львів, 1994. – 583 с.

1995

838. Мова (Лиманський) В. Куліш, Байда і козаки: Інтермедія до драми П. Куліша «Байда» з додатком листа Василя Мови до Василя Гнилосирова і драми П. Куліша «Байда, князь Вшневецький» / Українська Вільна Академія Наук у США / Супровідна стаття і співред. – Нью-Йорк, 1995. – 283 с.

1997

839. Schaarschmidt Gunter. A Historical Phonology of the Upper and Lower Sorbian Languages / Ed. – Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag, 1997. – 175 pp. (= Historical Phonology of the Slavic Languages; VI).

4. Varia

1943

840. *Ленав Н. Відміни значення / Пер. з німецької // Наші дні. – 1943. – Ч. 11. – С. 3.

841. *Шуман Г. День і ніч; Весни змагання; Життя; Осінь; Палання осени; Краєвид перед дощем; Поезія; Якось, мамо...; Дій; Ми – в вічности; Марш / Пер. З німецької // Укр. засів. – 1943. – Ч. 4. – С. 31-36.

1946

842. *Шульц К. Папська меса / Пер. з чеської // Хорс. – 1946. – Ч. 1. – С. 99-111. – Співавт.: М. Антонович.

843. *Бодлер Ш. Вино самотнього / Пер. з французької // Рідне слово. – 1946. – Ч. 5. – С. 5.

844. *Бодлер Ш. Альбатрос / Пер. з французької // Рідне слово. – 1946. – Ч. 9-10. – С. 5.

1947

845. *Ґеорґе С. Нові скрижалі пише стан новий... / Пер. з німецької // Арка. – 1947. – Ч. 6. – С. 37.

1948

846. *Назор В. Повстання з мертвих / Пер. з хорватської // Арка. – 1948. – Ч. 5. – С. 17.

1951

847. *[Лист до редакції] // Нові дні. – 1951. – Ч. 20. – С. 32.

1952

848. **Лаґерквіст П. Заяча губа: (Фраґменти з роману «Варава»)/ Пер. зі шведської // Нові дні. – 1952. – Ч. 24. – С. 5-8.

1982

849. [Відповідь на анкету Українського Музею в Нью-Йорку] // Свобода. – 1982. – 19 січ. – Ч. 11. – С. 3.

1986

850. Dawne obciążenia i nowe perspektywy: (Rozmowa z prof.

Jurijem Szewelowem) // Kultura. – 1986. – Nr. 5. – S. 43-51. – [Вів розмову Б.Струмінський].

1990

851. [Відповідь на анкету «Зустрічей»] // Зустрічі. – 1990. – Ч. 1-2. – С. 120-130.

1991

852. "Я вже зіграв свого Гамлета..." // Україна (Київ). – 1991. – Ч. 3. – С. 8-10. – [Інтерв'ю брав М.Шудря].
853. [Привітання Патріарху Мстиславу] // Укр. православне слово. – 1991. – Ч. 1. – С. 21.

1992

854. "Я не боюся бути єретиком" // Голос України. – 1992. – 25 вер. – Ч. 183. – С. 12. – [Вели розмову К.Кіндрась, В.Лабунський].

1993

855. "Світ сприйме нас лише модерними..." // СіЧ. – 1993. – Ч. 12. – С. 24-26. – [Розмову вів В. Мельник].
856. "Тим, що відійдеш, сотвори благо" // Молодий буковинець. – 1993. – Ч. 37. – С. 9. – [Розмову вела Л. Тарновецька].

1995

857. "Я не дійшов вершини Евересту і не прагнув сам на ній бути" // Буковинський журнал. – 1995. – Ч. 1-2. – С. 157-167. – [Інтерв'ю взяла Л. Тарновецька під час відвідин Ю.Шевельовим Буковини у вересні 1993 р.].

1997

858. Українознавство в тоталітарному суспільстві – штрихи до теми в інтерпретації Юрія Шевельова / Підгот. О.Р. [Олег Романів] // Вісник НТШ. – 1997. – Ч. 16-17. – С. 8-9. – [Уривок з доповіді на III Міжнародному конгресі україністів].

859. Література ґрунту і ґрунт літератури // Краківські вісті. – 1944. – 1 квіт. – Ч. 71. – С. 2, 3; 2 квіт. – Ч. 72. – С. 3, 4.
860. Сковорода – Поет // Укр. вісник. – 1944. – 25 лист. – Ч. 29-30. – С. 8.
861. У затінку совиних крил. Проблема реабілітації // Україна (Київ). – 1990. – Ч. 42. – С. 4-6. – [Передрук тексту доповіді, виголошеної на І конґресі Міжнародної Асоціяції україністів у Києві 27 серпня 1990 р., – див. 317, 318, 321, 322, 323].
862. Українські синтаксичні конструкції типу *збудовано місто – збудоване місто* // Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio FF. – 1996-1997. – Vol. XIV-XV. – S. 115-119.
863. *Поза книжками і з книжок / Упоряд. та приміт. Р.М.Корогодського. – Київ: Час, 1998. – 447 с. (= Укр. модерна літ-ра).

Зміст:

1. МИ і ми: (До українотеренних чительників моїх). – [Див. 758].
2. Критика поетичним словом: Молодий Шевченко визначає своє місце в історії літератури та дещо про "білі плями". – [Див. 732, 740].
3. 1860 рік у творчості Тараса Шевченка. – [Див. 655, 687, 750].
4. Шостий у ґроні: В. Домонтович в історії української прози. – [Див. 729, 775].
5. Віктор Петров, як я його бачив. – [Див. 587].
6. Го-Гай-Го. Про прозу Юрія Андруховича і з приводу. – [Див. 789, 794].
7. Донцов ховає Донцова. – [Див. 554].
8. Лесь Курбас і Харків. – [Див. 764].
9. Зустрічі з Гніздовським. – [Див. 743].
10. Василь Курилик і двадцяте сторіччя. – [Див. 723].
11. Так нас навчали правильних проізношеній: 1. Епізод з історії українського словництва [Див. 298]; 2. Кірова, 4: Кілька уваг про мову, мовознавство і "мовознавство", про перерубану навпіл дитину, про грачів на флейті і лицарів єрижки, про себе і своїх колеґ і "колеґ" та інші речі [Див. 198]; 3. Українська мова в себе вдома сьогодні й завтра. – [Див. 298].

12. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900-1941): Стан і статус. – [Передрук розділів 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 монографії 1987 р. – див. 300; див. так само 296, 299, 315].

864. *Пороги і запоріжжя: Література. Мистецтво. Ідеології. Три томи. Т. 1 / Упоряд. та приміт. Р. М. Корогодського. – Харків: Фоліо, 1998. – 607 с. (= Укр. літ-ра XX ст.). – [Передрук з незначними скороченнями книжок 1964 р. і 1978 р. – див. 657, 676].

Зміст:

1. Юрій Шерех (1941–1956): (Матеріали для бібліографії). – [Див. 754].
2. Москва, Маросєйка. – [Див. 620, 765, 785].
3. Непроростілі зернята. – [Див. 632].
4. Хвильовий без політики. – [Див. 610, 745].
5. Шоста симфонія Миколи Куліша. – [Див. 643, 735].
6. Людина і люди: («Місто» Валеріяна Підмогильного). – [Див. 633].
7. Легенда про український неоклясицизм: I. Теза, II. Риси, III. Поезія Михайла Драй-Хмари [Див. 445, 773], IV. Поезія Миколи Зерова [Див. 450], V. Поезії Павла Филиповича [657].
8. Правда почуттів і спекуляція на почуттях. – [Див. 625].
9. Так було, чи так мало бути? – [Див 604].
10. Стилі сучасної української літератури на еміграції. – [Див. 447].
11. Українська еміграційна література в Европі 1945–1949 – [Див. 626].
12. Над Україною дзвони гудуть. – [Див. 507].
13. «Поет» Теодосія Осьмачки. – [Див. 524].
14. Незустрічанний друг: («Китиці часу» – Осьмаччина лірика). – [Див. 621].
15. Поезія ясновишневого вечора: («Батько й син» Василя Барки). – [Див. 482].
16. Semper fidelis. – [Див.637].
17. Не для дітей. – [Див. 520, 746, 786].
18. Регабілітація людини. – [Див. 605].
19. Господь, Бог наш, – се полум'я жеруще, Бог ревнивий. – [Див. 621].
20. Велика стаття про малий вірш. – [Див. 611, 776].
21. Оглядаючися назад.
22. Меч, труби, лютня. – [Див. 441].
23. На риштованнях історії літератури – [Див. 640, 641].

24. Театр Лесі Українки чи Леся Українка в театрі? – [Див. 433].
25. Зустрічі з Заходом. – [Див. 613, 614, 618].
26. Друге народження «Народнього Малахія». – [Див. 485].
27. Білок і його забурення. – [Див. 646, 668].
28. Колір нестримних палахтінь: («Вертеп» Аркадія Любченка). – [Див. 449, 753].
29. Четвертий Харків. – [Див. 522, 557, 588].
30. Подорож у країну ночі: (Олександер Смотрич. «Ночі. Новелі») – [Див. 508].
31. Прощання з учора: («Коли ж прийде справжній день?»). – [Див. 592, 599].
32. Над озером. Баварія. – [Див. 554, 671, 760].

865. Володимир Михайлович. Кілька рис до портрету // Володимир Кубійович: Енциклопедія життя і творення / Наукове Товариство ім. Шевченка в Європі / Упорядн. Олег Шаблій. – Париж; Львів, 1996. – С. 650-656.
866. Русь // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1973. – Т. II(7). – С.2652. – [Див. 867; в перекладі англійською мовою передруковано 1993 р. – див. 868].
867. Русь // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні [Репринтне відтворення видання 1955-1984 рр.] / Наукове Товариство ім. Т.Шевченка у Львові. – Львів [s.a.]. – Т. 7. – С.2652. – [Передрук статті 1973 р. – див. 866].
868. Rus' // Encyclopedia of Ukraine / Ed. Danylo Husar Struk / Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sarcelles, France), and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1993. – Vol. IV: Ph-Sr. – P. 438-439. – [Передрук в перекладі англійською мовою статті 1973 р. – див. 866].
869. *Шелесні // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1984. – Т. II(10). – С. 3837-3838.
870. Русизми // Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1995. – Т. II(11). – С. 169-170.
871. Термінологізми // Енциклопедія Українознавства / Наукове

Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1995. – Т. II(11). – С. 196.
872. Чергування звуків// Енциклопедія Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка / Гол. ред. В.Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде Життя, 1995. – Т. II(11). – С. 256.

Покажчик назв серійних і періодичних видань

Арка	Арка: Журнал літератури, мистецтва і критики: Місячник. Мюнхен.
Арка: Щоквартальник	Арка: Український щоквартальний часопис культури, мистецтва, літератури, науки. Київ.
Березіль	Березіль: Літературно-художній та громадсько-політичний журнал Спілки письменників України. Харків. – [До 1991 р. – Прапор].
Б-ка МУР-у	Бібліотека МУР-у. Авгсбург.
Б-ка Прологу і Сучасности	Бібліотека Прологу і Сучасности. Мюнхен; Нью-Джерзі.
Б-ка Смолоскипа: Розстріляна й заборонена творчість діячів укр. к-ри	Бібліотека Смолоскипа. Серія: Розстріляна й заборонена творчість діячів української культури. Балтимор; Торонто.
Б-ка Українозн.	Бібліотека Українознавства / Наукове Товариство ім. Шевченка. Мюнхен.
Буковинський журнал	Буковинський журнал: Громадсько-політичний, літературно-мистецький і науково-освітній часопис. Чернівці.
Вільна Думка	Вільна Думка. Сидней.
Вісник МАУ	Вісник Міжнародної асоціації україністів: Науковий і культурно-освітній журнал. Київ.
Вісник НТШ	Вісник Наукового Товариства ім. Шевченка: Інформаційне видання Світової Ради Наукових Товариств ім. Шевченка. Львів.

Вісті	Вісті Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Рад робітників, селянських та червоноармійських депутатів. Харків.
Голос України	Голос України: Газета Верховної Роди України. Київ.
Гомін України	Гомін України: Український незалежний тижневик. Торонто.
Госп.–кооп. життя	Госп.–кооп. життя: Місячний додаток до газети «Наше життя». Авґсбурґ.
Заграва	Заграва: Літературний місячник літературної секції Спілки Українських письменників в Авґсбурзі. Авґсбурґ.
Зап. НТШ	Записки Наукового Товариства ім. Шевченка. Нью-Йорк; Париж; Торонто, etc.
Зб. ХІФТ. Нова серія	Збірник Харківського історико-філологічного товариства. Нова серія. Харків.
Зб. за филологију и лингвистику	Зборник за филологију и лингвистику / Матица Српска. Нови Сад.
Звено	Звено: Література. Мистецтво. Критика. Інсбрук.
Зустрічі	Зустрічі: Czasopismo studentów i młodej inteligencji ukraińskiej w Polsce.
Київ	Київ: Щомісячний літературно-художній та громадсько-політичний журнал Спілки письменників України та Київської письменницької організації. Київ.
Київ: Журнал літ-ри й мистецтва	Київ: Журнал літератури, науки, критики і суспільного життя. Філядельфія.
Кіно – Театр	Кіно–Театр: Ілюстрований журнал. Київ.

Координатор	Координатор: Вісті Української Кооперативної Ради Канади.
Краківські вісті	Краківські вісті. Краків (1940-1944); Відень (1944-1945).
Кур'єр Кривбасу	Кур'єр Кривбасу. Кривий Ріг.
Літ. газета	Літературна газета: Орган правління Спілки письменників України. Харків. – [Від 1962 р. – Літературна Україна].
Літ. зошит	Літературний зошит: Літературно-мистецький додаток до газети «Українські вісті». Новий Ульм.
Літ.-наук. зб.	Літературно-науковий збірник. Гановер (1946, 1947); Коріген.
Літ.-наук. зб.	Літературно-Науковий збірник / Українська Вільна Академія Наук у США. Нью-Йорк.
Літ. Україна	Літературна Україна: Газета письменників України. Київ. – [До 1962 р. – Літературна газета].
Мала б-ка МУР-у	Мала бібліотека МУР-у. Фюрт.
Мала літ. б-ка	Мала літературна бібліотека. Мюнхен.
Мовознавство	Мовознавство: Науково-теоретичний журнал Інституту мовознавства ім. О.О.Потебні та Інституту української мови НАН України. Київ.
Молодий буковинець	Молодий Буковинець. Чернівці.

МУР: Альманах	МУР: Література – мистецтво – критика: Альманах. Штуттгарт.
МУР: Зб.	МУР: Збірник літературно-мистецької проблематики. Мюнхен (1946); Регенсбург (1947).
Наук. зап. Ін-ту мов-ва	Наукові записки / Академія наук УРСР. Інститут мовознавства. Київ.
Наук. зап. Укр. Ком. Ін-ту Ж-ки	Наукові записки Українського Комуністичного Інституту Журналістики. Харків.
Наук. зб. УВАН	Науковий збірник / Українська Вільна Академія Наук у США. Нью-Йорк.
Наук. зб. УВУ	Науковий збірник / Український Вільний Університет. Мюнхен.
Наук. зб. УКУ	Науковий збірник / Український Католицький Університет ст. Климентія Папи. Рим.
Наш вік	Наш вік. Торонто.
Наша пошта	Наша пошта. Гайденав.
Наше життя	Наше життя: Український тижневик. Авгсбург.
Наші дні	Наші дні. Краків; Львів.
Нова Україна	Нова Україна: Щоденний часопис. Харків.
Нові дні	Нові дні: Nowi dni: Література, наука, мистецтво, суспільне життя: Універсальний ілюстрований місячник. Зальцбург (1945-1949); Торонто.
Овид	Овид: Український ілюстрований часопис. Буенос-Айрес.

Одесский ун-т	Одесский университет. Одеса.
Орлик	Орлик: Місячник культури і суспільного життя. Берхтесґаден.
Пластовий шлях	Пластовий шлях: Орган Пластової думки. Мюнхен; Торонто.
Похід	Похід: Літературно-мистецький і науково-популярний місячник. Гайденав.
Проблеми	Проблеми: Місячний журнал національно-державної думки. Мюнхен.
Пу-гу	Пу-гу: Універсальний тижневий журнал. Авґсбурґ.
Рад. Театр	Радянський театр: Орган сектору мистецтв Народного Комісаріату Освіти. Харків.
Рідне Слово	Рідне Слово: Вісник літератури, мистецтва і науки. Мюнхен; Карльсфельд.
Світо-вид	Світо́-вид: Літературно-мистецький журнал Київської організації Спілки письменників України, Спілки театральних діячів України та Нью-Йоркської Групи. Київ; Нью-Йорк.
Свобода	Свобода: Український щоденник. Джерзі Ситі (1893-1997); Парсиппані (Нью-Джерзі) (1997-).
Слово: Зб.	Слово: Збірник українських письменників у екзилі. Література. Мистецтво. Критика. Мемуари. Документи. Торонто; Нью-Йорк; Едмонтон.
Слово СіЧ	Слово і час. Київ. – [До 1990 р. – Радянське літературознавство].

Студ. Вісник	Студентський вісник: Журнал Центрального Союзу Українського Студентства: Квартальний додаток до часопису «Наше життя». Прага (1923-1931); Мюнхен (1947-1948).
Студ. Прапор	Студентський прапор. Краків.
Суч. Україна	Сучасна Україна: Орган Української Визвольної Думки. Мюнхен.
Сучасність	Сучасність: Література, Мистецтво, Суспільне життя. Мюнхен (січень 1961-жовтень 1990); Нью-Арк (Нью-Джерзі) (листопад 1990 р.-грудень 1992); Київ (січень 1992-).
Сьогочасне й минуле	Сьогочасне й минуле: Вісник українознавства. Нова серія. Мюнхен; Нью-Йорк.
Театр	Театр: Журнал театральної культури і мистецтва. Мюнхен; Авґсбурґ.
Тризуб	Тризуб: Орган національно-державної думки. Брюксель.
УВАН: Укр. вчені	Українська Вільна Академія Наук. Серія: Українські вчені / Ред. Л. Білецький. Торонто.
Укр. вісник	Український вісник: Орган Українського Національного об'єднання. Берлін..
Укр. вісті	Українські вісті: Тижневик [1945-1960 р. – півтижневик] політики, економіки, культури і громадського життя. Новий Ульм (1945-травень 1978); Детройт (червень 1978-).
Укр. дійсність	Українська дійсність. Прага.

Укр. думка	Українська думка: Тижневик. Лондон.
Укр. засів	Український засів. Харків (1942-1943); Кіровоград (1943).
Укр. історик	Український історик: Журнал Українського історичного товариства. Нью-Йорк; Мюнхен, etc.
Укр. літ-ра XX ст.	Українська література XX ст. / Ред. рада: В. О. Шевчук та ін. Харків.
Укр. літ. газета	Українська літературна газета: Місячник літератури, мистецтва, критики, наукового і громадського життя. Мюнхен.
Укр. модерна літ-ра	Українська модерна література / Ред рада: В. О. Шевчук та ін. Київ.
Укр. православне слово	Українське православне слово. Баунд Брук.
Укр. Прометей	Український Прометей. Детройт (1951-1959); Нью-Йорк (1959-1961).
Укр. слово	Українське слово: Тижневик. Реґенсбурґ.
Укр. трибуна	Українська трибуна. Мюнхен.
Україна	Україна: Українознавство і французьке культурне життя. Париж.
Україна (Київ)	Україна: тижневик, Київ.
Україна. Наука і культура	Україна. Наука і культура / Академія наук Української РСР. Товариство «Знання» України. Київ.
Українозн. б-ка НТШ	Українознавча бібліотека / Наукове Товариство ім. Шевченка. Львів; Нью-Йорк.
Уч. зап. Харк. держ. ун-ту	Учені записки / Харківський державний університет ім. О.М.Ґорького. Харків.

Хорс:	Хорс: Красне письменство та мистецтва: Літературно-мистецький квартальник. Регенсбург.
Хроніка	Хроніка 2000: Український культурологічний альманах. Київ.
Час	Час. Фюрт.
Шыпшына	Шыпшына: Літаратурна-мастацкі часопіс. Регенсбург; Саут Рівер (Нью-Джерзі).
Јужнословенски филолог	Јужнословенски филолог. Београд.
Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio FF.	Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin – Polonia. Sectio FF. Lublin.
The Annals of the Ukr. Academy of Arts and Sciences	The Annals of the Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S. New York.
Archivum Linguisticum	Archivum Linguisticum: A Review of Comparative Philology and General Linguistics. Glasgow.
ASEER	The American Slavic and East European Review: (Published for the American Association for the Advancement of Slavic Studies). New York.
Biblioteca filologica de la Universidad de la Laguna. Miscelánea homenaje	Biblioteca filologica de la Universidad de la Laguna: Miscelánea homenaje. [La Laguna] Canarias.
Canadian Slavonic Papers	Canadian Slavonic Papers: An Interdisciplinary Quarterly Devoted to the Soviet Union and Eastern Europe. Toronto (1956-1966); Ottawa (1967-1979); Toronto (1980-1990); Edmonton

(1991-).

Carpatho-Rusyn American	Carpatho-Rusyn American: A Newsletter on Carpatho-Rusyn Ethnic Heritage: (Published by the Carpatho-Rusyn Research Center). Fairview, New Jersey.
Columbia Slav. Studies	Columbia Slavic Studies / Columbia University. New York.
Current Trends in Linguistics	Current Trends in Linguistics / Ed. Thomas A.Sebeok. The Hague.
Die Neue Zeitung	Die Neue Zeitung. München.
Forum Slavicum	Forum Slavicum. München.
Geistige Welt	Geistige Welt: Vierteljahre für Kultur- und Geisteswissenschaften. München; Pasing.
General Linguistics	General Linguistics. University Park, Pa.
HSS	Harvard Slavic Studies: (Established by the Department of Slavic Languages and Literatures at Harvard University). Cambridge, Ma.
HUS	Harvard Ukrainian Studies: (Published by the Ukrainian Research Institute of Harvard University). Cambridge, Ma.
Historical Bulletin	The Historical Bulletin. St.Louis.
Historical Phonology of the Slavic Languages	Historical Phonology of the Slavic Languages. Heidelberg.
IJSLP	International Journal of Slavic Linguistics and Poetics. s'Gravenhage (1959-1974); Lisse / Nitherlands (1974-1980); Columbia, Oh. (1981-).
Jahrbuch der Ukrainekunde	Das Jahrbuch der Ukrainekunde: Arbeits-

	und Forschungsgemeinschaft der ukrainischen Wissenschaften e.V. München. – [До 1982 p. – Mitteilungen der Arbeits- und Förderungsgemeinschaft der Ukrainischen Wissenschaften e.V.].
JBS	The Journal of Byelorussian Studies: (Anglo-Byelorussian Society). London.
JUGS	Journal of Ukrainian Graduate Studies: Журнал вищих українознавчих студій: (Published by the Canadian Institute of Ukrainian Studies). Toronto. – [Від 1980р. – Journal of Ukrainian Studies].
JUS	Journal of Ukrainian Studies: Журнал українознавчих студій: (Published by the Canadian Institute of Ukrainian Studies). Toronto (1980-1985); Edmonton (1986-). – [До 1980 p. – Journal of Ukrainian Graduate Studies].
Kultura	Kultura: Szkice. Opowiadania. Sprawozdania / Instytut Literacki. Paryż.
Language	Language: Journal of the Linguistic Society of America. Baltimore.
Language and Style	Language and Style: An International Journal. New York.
Lingua	Lingua. Haarlem (1947-1954/1955); Amsterdam (1954/1955-).
Lunds Universitets Årsskrift. N.F.; 1 Avd.	Lunds Universitets Årsskrift. Första Avdelningen: Teologi, Juridik och Humanistika Ämnen. Lund.
Michigan Slav. Pubs.	Michigan Slavic Publications / University of Michigan. Department of Slavic Languages and Literatures. Ann Arbor.
Millennium Series	The Millennium Series: (Published by the

	Ukrainian Studies Fund). Cambridge, Ma.
Minutes of the Seminar in Ukr. Studies	Minutes of the Seminar in Ukrainian Studies Held at Harvard University: (Harvard University. Seminar in Ukrainian Studies). Cambridge, Ma.
Orbis	Orbis: Bulletin international de Documentation linguistique. Louvain.
Oriente Europeo	Oriente Europeo: Organo trimestral del Centro des Estudios Orientales. Madrid.
Ost-Probleme	Ost-Probleme. Bad Neuheim.
Pr. komisji językoznawstwa	Prace komisji językoznawstwa / Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie. Wrocław, etc.
Preuves	Preuves: Cahers mensuels du Congres pour la liberté de la Culture. Paris.
Recenzija	Recenzija: A Review of Soviet Ukrainian Scholarly Publications. Cambridge, Ma.
RES	Revue des Études Slaves: (Publié par l'Institut du monde soviétique et de l'Europe centrale et orientale). Paris.
Russian Review	The Russian Review: (Devoted to Russia: Past and Present). Stanford, Ca.
Russian Linguistics	Russian Linguistics: International Journal of the Study of the Russian Language. Dodrecht (1974); Dodrecht; Boston (1975-1987); Dodrecht; Boston; London (1988-)
Scando-Slavica	Scando-Slavica. Copenhagen

SEEJ	The Slavic and East European Journal: (Published by the American Association of Teachers of Slavic and East European Languages).
SEER	The Slavonic and East European Review. London.
Slavia Orientalis	Slavia Orientalis. Warszawa; Kraków.
Slavic Review	Slavic Review: American Quarterly of Russian, Eurasian, and East European Studies: (Published by the American Association for the Advancement of Slavic Studies). Seattle. – [До 1962 p. – The American Slavic and East European Review].
Slavic Word	Slavic Word: A Slavic Supplement to Word. New York.
Slav. Forschungen	Slavistische Forschungen. Köln, etc.
Slav. Print. and Reprint.	Slavistic Printings and Reprintings. The Hague.
Slav. Propyläen	Slavische Propyläen. München.
Slavistica	Slavistica: Праці Інституту Слов'янознавства Української Вільної Академії Наук / Ред. Яр.Б.Рудницький.
Slav. Studienbücher	Slavistische Studienbücher. Wiesbaden.
Studia Ukrainica	*Див.* University of Ottawa Ukr. Studies.
Studia z filologii polskiej i słowiańskiej	Studia z filologii polskiej i słowiańskiej / Polska Akademia Nauk. Instytut Slawistyki. Warszawa.
Suppl. to "Word"	Supplement to "Word": Monograph series. New York.

Thema	Thema: Zeitschrift für die Einheit der Kultur. München.
Trends in Linguistics	Trends in Linguistics: Studies and Monographs. The Hague, etc.
Ukr. Classics in Translation	Ukrainian Classics in Translation / Ed. George S.N.Luckyj. Toronto; Baltimore.
Ukr. Quarterly	The Ukrainian Quarterly: (Published by Ukrainian Congress Committee of America). New York.
University of Ottawa Ukr. Studies	University of Ottawa Ukrainian Studies. Ottawa.
Vecko Revyn	Vecko Revyn. Stockholm.
Veröffentlichungen der Abteilung für slav. Sprachen u. Literaturen	Veröffentlichungen der Abteilung für slavische Sprachen und Literaturen des Osteuropa-Instituts (Slavische Seminar) an der Freien Universität Berlin. Berlin. etc.
Die Welt der Slaven	Die Welt der Slaven. Wiesbaden (1956-1971); Köln; Wien (1972-1976); München (1977-).
Wiener slav. Jahrbuch	Wiener slavistisches Jahrbuch / Österreichische Akademie der Wissenschaften. Balkan-Kommission, Philologische Abteilung. Institut für Slawistik der Universität Wien. Wien.
Wiener slav. Jahrbuch; Ergänzungband	Wiener slavistisches Jahrbuch: Ergänzungband / Hrsg. vom Seminar für slavische Philologie an der Universität Wien. Graz; Wien; Köln.
Wiener slaw. Almanach	Wiener slawistischer Almanach. Wien.

Word	Word: Journal of the Linguistic Circle of New York (1951-1968): Journal of the International Linguistic Association (1969-). New York.
Z. für slav. Phil.	Zeitschrift für slavische Philologie. Heidelberg.
Yale Russian and East European Pubs.	Yale Russian and East European Publications. New Haven.

Покажчик назв праць

*А все таки Шевченко був Шевченко! 499
*Абревіятури 85, 347
**Анекдота набуває прав на життя 498
*Аорист 86, 348
*Асиміляція в мові 87, 349
*Африкати 88, 350

**Байки Івана Манила 463
**Без металевих слів і без зідхань даремних 478
Без назви / Sans titre / Ohne Titel / Untitled / Sin titulo 718, 722, 739, 758
Без поквапливости 435
*Безособові речення 89, 351
*Беринда Памво 90, 352
*Біблеїзми 91, 353
*Білок і його забурення 646, 676, 864
*Білорусизми 92, 354
Білоруський самвидав в обороні національної гордости 688
*Бодлер Ш. Альбатрос 844
*Бодлер Ш. Вино самотнього 843
Брудні наміри большевиків 421
*Брюкнер (Brükner) Александер 93, 355
Будувати визвольну концепцію України 678
*Бузук Петро 94, 356
*Булаховський Леонід 95, 357

**В безмежжі світлотемнім корабля, що з курсу збився 503
*В обороні великих: Полеміка без осіб 476, *див.* *З філософської сповіді
**В світі людських почуттів: Риси постсовєтського літературного стилю 434
*Вагилевич Іван 96, 358
Василь Курилик і двадцяте сторіччя 723, 863, *див.* William Kurelek and the Twentieth Century
Василь Курилик – маляр двадцятого сторіччя 717
Василь Мова 436
Василь Мова 662, *див.* "Душа убога встала рано" (Василь Мова)
Василь Мова і Кулішева школа в українській публіцистиці й поезії 780
*Василь Мова-Лиманський: Лист з Задніпровської України 555
*Вейк (van Wijk) Ніколай ван 97, 359

*Велика стаття про малий вірш 611, 657, 776, 864
*Великі літери 98, 360
Веремія: З історії українсько-білоруських мовних зв'язків 234, 320
*Вигуки 99, 361
*Вид 100, 362
**Визначний український діяч: До роковин смерти О. Потебні (†11–XII 1891 р.) 420
Високе завдання: Харків, 15 серпня 1942 422
Вистава діялектичної думки: "Диктатура" у Курбаса 417
[Виступ на акті вручення літературної нагороди Фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів Василеві Барці в Нью-Йорку 13 лютого 1982 року] 700
[Виступ на акті вручення нагород Фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів у Нью-Йорку 5 лютого 1983 року: другої літературної нагороди – Василю Стусові і першої наукової – Орестові Субтельному] 709
[Виступ на Всесвітньому форумі українців (Київ, 21–24 серпня 1992 р.)] 752
*Від Коцюбинського до Росселіні, від Росселіні до Коцюбинського 589, *див.* Зустрічі з Заходом. 1. Від Коцюбинського до Росселіні, від Росселіні до Коцюбинського, 2. Дон-Кіхоти проміж нас («Народній Малахій» Жана Жіроду), 3. Захід є Захід, а Схід є Схід
Від слів до діла: Харків може і хоче мати допомогу 749
Відкритий лист у відповідь на закритий лист 710
*Відміна 101, 363
*Відмінок 102, 364
Віднайдення дому 679
[Відповідь на анкету «Зустрічей»] 851
[Відповідь на анкету Українського Музею в Нью-Йорку] 849
Віктор Петров, як я його бачив 587, 863
80-річчя Петра Холодного, мол., і Наталі Лівицької-Холодної: (Вступне слово на врочистій конференції УВАН у США 24-го жовтня 1982 року) 702
Внесок Галичини у формування української літературної мови 403, *див.* *Галичина в формуванні нової української літературної мови
*Вокатив 103, 365
Володимир Вашкович 696
Володимир Михайлович. Кілька рис до портрету 865
Впроваджуючи Шевченка 670
Впровідне: Що ми знаємо про поему 665, *див.* «Мойсей» Івана Франка
*Всеволод Ганцов; Олена Курило 80
[Вступне слово до першого числа відновленого журналу «Арка»] 762

*Вульґаризми 104, 366

*Галицькі впливи на українську літературну мову в ділянці наголосу 32
*Галицькі впливи на українську літературну мову в лексиці й синтаксі 29
*Галичина в формуванні нової української літературної мови 34, 207, *див.* Внесок Галичини у формування української літературної мови
*Галичина в формуванні нової української літературної мови: (розділ з розвідки): Світлій пам'яті Василя Сімовича 21
*Ганцов Всеволод 105, 367
*Гариць Шипшина 458
*Гармонія голосних 106, 368
*Гарыць Шыпшына 487
Гастролі театру під керівництвом Ю. О. Завадського: «Учень диявола» за Б. Шов 419
Генсек, просто-сек і академік: тема та її варіації 728
*Германізми 107, 369
*Глибока провінція. [Рец.] Львовский государственный университет им. Ив.Франко. Вопросы славянского языкознания. Кн. 2 71
*Гнилизна 456, 457
(*)Го-Гай-Го. Про прозу Юрія Андруховича і з приводу 789, 794, 863
*Головацький Яків 108, 370
*Головні правила українського правопису 22
**Голос пропащого покоління 453
*Голосні 120, 371
*«Голубий Дунай» 504
*Господь, Бог наш, – се полум'я жеруще, Бог ревнивий 657, 864, *див.* *З критичного щоденника: 3. Господь, Бог наш, – се полум'я жеруще, Бог ревнивий. Олекса Веретенченко. Чорна долина. Поема; 4. Незустрічанний друг. Т.Осьмачка. Китиці часу
Граматика 121, 372
Граматика української мови для середньої школи 2, 3, 5, 6, 7, 8
*Граматика української мови: Посібник для гімназій 30
«Граматика», що належить до історії літератури: («Граматика малоросійського наріччя» Павловського та її автор) 167
Грамоти 122, 373
Грецизми 123, 374
*Грінченко Борис 124, 375

*Ґалліцизми 125, 376
*Ґеорґе С. Нові скрижалі пише стан новий... 845

**Два поети 505
*Два поети: (Євген Маланюк – Вадим Лесич). 1. Влада се – серце (Євген Маланюк. «Влада. Поезій книга шоста»), 2. Земля – не має краю: (Вадим Лесич. «Ліричний зошит. Поезії») 676, *див.* *З критичного щоденника: 1. Влада се – серце. Євген Маланюк, Влада. Поезій книга шоста; 2. Земля – не має краю. Вадим Лесич. Ліричний зошит. Поезії, *див.* *Земля – не має краю
*Два стилі літературної критики 579, 657, 751
Двомовність і вульґаризми [вульґаризми]: Дисиміляція плинних в українській літературній мові: (Олексі Горбачеві) 250, 320, 405
*Дискусія в мистецькому салоні, якої і якого в нас нема. Проблема М.Кулішевої «Патетичної сонати» на сцені 455
*До генези називного речення 28
**До питань націоналізму 530
До річниці розгрому "українізації" 242, 255
Добрі новини з Харкова 757, 767
**«Домаха» Л.Коваленко в театрі В.Блавацького 547
*Донцов ховає Донцова 554, 863
**Друга книжка оповідань Русальського: (Вол.Русальський. Соняшні дзвони. Оповідання. Авґсбурґ, 1946) 470
*Друга черга: Література. Театр. Ідеології 676
*Друге народження «Народнього Малахія» 676, 864, *див.* *Запізнені думки: (Замість рецензії на «Народнього Малахія» Миколи Куліша в театрі під мистецьким проводом В.Блавацького)
*Другий «Заповіт» української літератури 739, 758, 774, *див.* Поза межі можливого: Другий «Заповіт» української літератури
*Думки проти течії: Публіцистика 554
*Дурново Микола 126, 377
Душа співає: (Лірика Олександра Олеся. До дня народження поета – 4–XII 1878) 426
"Душа убога встала рано" (Василь Мова) 739, 758, *див.* Василь Мова

Епізод з історії українського словництва 298, 863
*Етимологія 127, 378
*Етюди про національне в літературах сучасности: До теорії національно-органічних стилів 598, 759
*Етюди про "незрозуміле" в літературі: (І. Поезія Василя Барки) 482, *див.* *Поезія ясновишневого вечора: («Батько й син» Василя Барки)

*Життя в Рейк'явіку (або незалежність – і що завтра?) 682, 739, 758
Життя і праця Василя Сімовича 324

**Журнал на роздоріжжі 544

**З близького далекого: Книжка про патос народу, що йде вгору 564

З історії українського романтизму 659, *див.* *Інший романтик, інший романтизм

*З критичного щоденника: 1. Влада се – серце. Євген Маланюк, Влада. Поезій книга шоста; 2. Земля – не має краю. Вадим Лесич. Ліричний зошит. Поезії 616, *див.* *Два поети: (Євген Маланюк – Вадим Лесич). 1. Влада се – серце (Євген Маланюк. «Влада. Поезій книга шоста»), 2. Земля – не має краю: (Вадим Лесич. «Ліричний зошит. Поезії»), *див.* *Земля – не має краю

*З критичного щоденника: 3. Господь, Бог наш, – се полум'я жеруще, Бог ревнивий. Олекса Веретенченко. Чорна долина. Поема; 4. Незустрічанний друг. Т.Осьмачка. Китиці часу 621, *див.* *Господь, Бог наш, – се полум'я жеруще, Бог ревнивий, *див.* *Незустрічанний друг: («Китиці часу» – Осьмаччина лірика)

*З критичного щоденника: 5. Образ світу: Між сном і статистикою. Василь Барка. Рай. Роман 622, *див.* *Образ світу: між сном і статистикою: (Василь Барка. «Рай». Роман)

*З критичного щоденника: 6. Вечір при лямпі. Вадим Лесич. Поезії; 7. Листи на неіснуючу адресу. Петро Карпенко-Криниця. Поеми; 8. Ще один кінець 623

*З критичного щоденника: 9. Між минулим і нічим. Jósef Łobodowski. Złota hramota 624

*З критичного щоденника: 10. Semper fidelis. Оксана Лятуринська. Княжа емаль. Поезії 637, *див.* *Semper fidelis

*З критичного щоденника. 11. Світ, дальший, ніж здається (Галина Журба. Далекий світ. Автобіографічна розповідь) 638

*З критичного щоденника: 12. (Л.Коваленко. В часі і просторі. П'єси) 639, *див.* *Про чесність і про правду: (Л.Коваленко. «В часі і просторі. П'єси»)

З листів до редакції 437

*З листів М.Максимовича до М.Погодіна 60

**З мистецького Парижу 607

З нагоди виставки картин Василя Курилика в Вінніпезі 697

З перспективи десятиріччя 651, 652, 653

З повісті про двох Юрків 739, 758, *див.* Про Юрія Лавріненка і трохи про себе. З повісті про двох Юрків

З рецензії на зб. «Влада» (Сучасність, 1978) 747

*З філософської сповіді 676, 761, *див.* *В обороні великих: Полеміка без осіб

*За порогом чужого світу. 1. Ми починаємо знову 627

*За порогом чужого світу. 2. Американська діловість...; 3. ...і провінційні претенсії 628
За українську літературну мову 17
**Замість рецензії: (Міркування в театральній залі) 425
*Запізнені думки: (Замість рецензії на «Народнього Малахія» Миколи Куліша в театрі під мистецьким проводом В.Блавацького) 485, *див.* *Друге народження «Народнього Малахія»
*Здобутки і втрати української літератури: (З приводу нового роману О.Гончара «Таврія») 619, 676
*Земля – не має краю 781, *див.* *З критичного щоденника: 1. Влада се – серце. Євген Маланюк. Влада. Поезій книга шоста; 2. Земля – не має краю. Вадим Лесич. Ліричний зошит. Поезії
*Зубні приголосні 138, 386
*Зустріч з «Березолем»: Едінбург, 1979 683, 739, 758
**Зустріч трьох авторів, і що з того вийшло 529
(*)Зустрічі з Гніздовським 743, 863
*Зустрічі з Заходом. 1. Від Коцюбинського до Росселіні, від Росселіні до Коцюбинського, 2. Дон-Кіхоти проміж нас («Народній Малахій» Жана Жіроду), 3. Захід є Захід, а Схід є Схід 676, 864, *див.* **«Народній Малахій» Жана Жіроду, *див.* *Від Коцюбинського до Росселіні, від Росселіні до Коцюбинського
Зустрічі з Романом Якобсоном 771

«История Русов» очима мовознавця 222

**...І незглибиме творче ремесло: (Друга стаття про поезію Богдана Кравцева) 562
**Ідеї і люди 559, *див.* **Хутір, революція, імперія, людина (Улас Самчук. ОСТ. Роман у 3-х томах (1. Течією ріки; 2. Струмені течії; 3. Кінець імперії і імперська людина; 4. Ідеї і люди)
Ідучи з концерту 429
Із спостережень над мовою сучасної поезії: (Дисертація на здобуття ученого ступеня кандидата філологічних наук) 9
Із спостережень над мовою сучасної поезії: Ораторський жанр у політичній ліриці П.Г.Тичини 12
Із спостережень над мовою сучасної поезії: Про мову поезій П.Г.Тичини 10
**Історія Едварда Стріхи 486
*Іменник 139, 387
*Імпреза пана Новака і її глибинний зміст 465
*Інший романтик, інший романтизм 739, 758, *див.* З історії українського романтизму

Історичні перипетії однієї синтаксичної конструкції у східнослов'янських мовах: Безособові речення на *-но/-то* із знахідним відмінком додатка 332
*Історія однієї літературної містифікації 631
*Історія української мови: Давня доба (XI–XIV ст.) 40, 400

**Її величність – маленька людина 528

*Картаґена нашої провінційності мусить бути зруйнована 671, *див.* *Над озером. Баварія. Триптих про добу, про мистецтво, про провінційність, про призначення України, про голуби і інші речі
Київ на тих же широтах, що і Нью-Йорк 791
*Кирилиця 140, 388
*Кирило 141, 389
Кілька рядків про смерть Бориса Олександрова 695
Кірова, 4: Кілька уваг про мову, мовознавство і «Мовознавство», про перерубану навпіл дитину, про грачів на флейті і лицарів єрижки, про себе і своїх колеґ і "колеґ" та інші речі 198, 863, *див.* Так нас навчали правильних проізношеній, *див.* Українська мова в себе вдома сьогодні й завтра
**Клен Ю. Попіл імперій. Частина 1 [Післямова] 460
**Ключі до скриньки з кипарису 454
**Книга про чистих серцем 560
**Книжка двох авторів: (Леонід Полтава. За мурами Берліну. Поезії 1942–1945 рр.) 471
**Книжка, про свято написана 506
**Коли музика стає політикою 545
*Колір нестримних палахтінь: («Вертеп» Аркадія Любченка) 449, 676, 753, 864
*Коло джерел 565
*[Коментар редактора до:] Курилова Людмила. Зустрічі з Миколою Зеровим 727
**Кораблі прагнуть повернення: (Перша стаття про Богдана Кравцева) 561
**Косач Ю. Ноктюрн b-moll [Післямова] 459
*Кость Михальчук: 21.XII.1840–7.IV.1914 58
Критика поетичним словом: Молодий Шевченко визначає своє місце в історії літератури та дещо про "білі плями" 732, 740, 863
*Крок вперед 33
Куди пролягає траса 772
Кулішеві листи і Куліш у листах 705, 712, 739, 758
*Культурна подія 629
*Курило Олена 150, 390

*Леґенда про український неоклясицизм: I. Теза, II. Риси, III. Поезія Михайла Драй-Хмари, IV. Поезія Миколи Зерова, V. Поезії Павла Филиповича 657, 864, *див.* Поезія Михайла Драй-Хмари, *див.* Поезія Миколи Зерова
*Лексикологія 151, 391
Лекції української мови для журналістів: (Лекції 2, 3, 4, 7) 4
*Ленав Н. Відміни значення 840
Лесь Курбас і Харків 764, 863
[Лист до головного редактора] 704
*[Лист до редакції] 847
Літ Ікара: (Памфлети Миколи Хвильового) 739, 758, *див.* Про памфлети Миколи Хвильового
Література ґрунту і ґрунт літератури 859
Літературна мова 152, 392
Люди Академії, Мури Академії, Книги Академії: (Спогади і міркування з нагоди п'ятдесятих роковин Української Вільної Академії Наук у США) 792
**Людина з породи Самсонів: (Про Валеріяна Поліщука) 582
*Людина і люди: Непроростілі зернята, 2. Валеріян Підмогильний. Місто. Роман 633, 657, 864
**Людина – різна: (Пер Ляґерквіст – Нобелівський лявреат) 609
*Людині великого ні 647, 648
**Ляґерквіст П. Заяча губа: (Фрагменти з роману «Варава») 848

Мати-і-мачуха 708
**«Матіс, маляр» 490
Между праславянским и русским 241, 320
*Мені аж страшно, як згадаю: («Плян до двору» Т.Осьмачки) 590, 676
Меч, труби, лютня 441, 676, 864
*МИ і ми: (До україно терених чительників моїх) 758, 863
*Микола Грунський (1879–1951) 54
Микола Ґе і Тарас Шевченко: Мистець у відмінному контексті 734, 758
*Минуле, що лишається живим: (Про діяльність київських мовознавців 20-тих років) 63
*Мистецтво і доба: (З промови на Конґресі Об'єднаних мистецтв) 491
*Михайло Петренко – майстер елегії 580
*Мова української еміґрації в Німеччині (1945-1948) 37
*Мовна дискусія 1891-1893 років і участь у ній Івана Франка 24
Мовознавство на Україні 174, 408
Мої пригоди в Радянському Союзі 667, 724
«Мойсей» Івана Франка 672, *див.* Впровідне: Що ми знаємо про поему

**Молодість, що вміє, старість, що може: (Театральна студія під проводом Йосипа Гірняка) 484
Моравізми в Ізборнику 1076 року? 199
*Москва, Маросєйка 620, 657, 765, 785, 864
*МУР і я в МУРі. Сторінки зі спогадів. Матеріали до історії еміграційної літератури 739, 758
*МУР: (Мистецький Український Рух) 660, 793

На берегах хроніки поточних подій 733
*На риштованнях історії літератури: [1] 640, *див.* *На риштованнях історії літератури. 1. Про літературу без політики. 2. Про літературу в політиці й політику в літературі
*На риштованнях історії літератури. 1. Про літературу без політики. 2. Про літературу в політиці й політику в літературі 676, *див.* *На риштованнях історії літератури: [1], *див.* *На риштованнях історії літератури: 2. Про літературу в політиці й політику в літературі
*На риштованнях історії літератури: 2. Про літературу в політиці й політику в літературі 641, *див.* *На риштованнях історії літератури. 1. Про літературу без політики. 2. Про літературу в політиці й політику в літературі
На Шостій... 686
Наголос (або акцент) 175, 409
*Над Дніпром 950 року 50
Над купкою попелу, що була колись Оксаною Лятуринською 706, *див.* Після «Княжої емалі»: (Про поезію Оксани Лятуринської)
*Над озером. Баварія. Триптих про добу, про мистецтво, про провінційність, про призначення України, про голуби і інші речі 554, 676, 760, 864, *див.* *Картаґена нашої провінційності мусить бути зруйнована
*Над Україною дзвони гудуть 507, 657, 864
*Назва "Русь" 38, 398
Назва "Україна" 397
Називництво (ономастика) 176, 410
*Назор В. Повстання з мертвих 846
**Наміри були добрі: (Петро Кізко. Навіки твій. Поезії. Гайденав, Кооперативне вид-во «Заграва», 1946) 473
*Нарис сучасної української літературної мови 47
**«Народній Малахій» Жана Жіроду 549, *див.* *Зустрічі з Заходом. 1. Від Коцюбинського до Росселіні, від Росселіні до Коцюбинського, 2. Дон-Кіхоти проміж нас («Народній Малахій» Жана Жіроду), 3. Захід є Захід, а Схід є Схід
*Наросток (або суфікс) 177, 411
*Не для дітей 520, 657, 746, 786, 864

*Не для дітей: Літературно-критичні статті і есеї 657
*Невіддільна спадщина: Кілька слів про українські церковнослов'янизми 43
Невідомі поезії Миколи Зерова 664
Незаступна втрата: Василь Сімович – мовознавець 19
*Незустрічанний друг: («Китиці часу» – Осьмаччина лірика) 657, 864, *див.* *З критичного щоденника: 3. Господь, Бог наш, – се полум'я жеруще, Бог ревнивий. Олекса Веретенченко. Чорна долина. Поема; 4. Незустрічанний друг. Т.Осьмачка. Китиці часу
Неповажна спроба. [Рец.] Українсько-англійський словник. Уложив В.Захарків 20
*Непроростілі зернята, 1 632, 657, 864
Несколько замечаний о грамоте 1130 года и несколько суждений о языковой ситуации Киевской Руси: (Б.А.Успенскому к пятидесятилетию unbekannterweise) 301, 320
*Новітня Одіссея: Можливості і обмеження 779, 784
*Новітня світова література, від Шевченка почата 684
Номис – Даль – Адальберг. З проблем української пареміології середини 19 сторіччя 276
Нотатки про етимологію 15
*Нотатки про новітню західну літературу 489

О.О.Потебня і стандарт української літературної мови 327
О.О.Потебня і українське питання. Спроба реконструкції цілісного образу науковця 325, *див.* Олександр Потебня: Спроба реконструкції цілісного образу
*Об'єднання Українських письменників МУР 517
*Образ світу: між сном і статистикою: (Василь Барка. «Рай». Роман) 676, *див.* * З критичного щоденника: 5. Образ світу: Між сном і статистикою. Василь Барка. Рай. Роман
Оглядаючися назад 676, 864
*Одна чи дві літературні мови? 23
**Ознака часу? 531
**Ол.Запорізький. Швайцарський пашпорт. Драматичний етюд на одну дію. На чужині. 1946 475
Олег. Проблематика восточнославянского антропонима: (А.А.Зализняку к пятидесятилетию) 274, 320
Олекса Горбач. У шістдесят п'ятий рік народження 272
Олександер Семененко: 27 серпня 1898–1 червня 1978 681
Олександр Потебня: Спроба реконструкції цілісного образу 326, *див.* О.О.Потебня і українське питання. Спроба реконструкції цілісного образу науковця
*Освіта і шкільництво під совєтами 567, 787

*Пам'яті поета 514, 796
*Пам'яті Юрія Клена (4.10.1891–30.10.1947) 515
*Париж і Київ: (Навздогін статті про Миколу Ґе) 758, *див.* Слідами Миколи Ґе: Париж і Київ
**"Париж треба закрити" 594
**Париж чи Рим: («Люкреція» Андре Обе в Театрі Володимира Блавацького) 546
**Партії і еміграція. 1. Діягноза існуючого стану 569
**Партії і еміграція. 2. Пасивність і вихід з становища 570
*Переборення теми: (Вступне слово на літературному вечорі, присвяченому підсумкам літературного конкурсу видавництва «Час») 467
**Перед новою провокацією 571
Перед склянкою води 674
Перед судом сторіччя: 1843–1943 432
**Передчасна збірка 502
**Перша ластівка 427
Після «Княжої емалі»: (Про поезію Оксани Лятуринської) 701, 739, 758, *див.* Над купкою попелу, що була колись Оксаною Лятуринською
*Після походеньок по Парижу: Полеміка про Шардена. Чи не Шардена? Чи не полеміка? 689
**Повість про нового Українця: (Гліб Східний. Аркадій Ярош. Повість. Накладом Українського Видавництва в Бельґії, К.Мулькевич-Малін, 1946) 510
**Подорож у країну ночі: (Олександер Смотрич. Ночі. Новелі «Голуба Савоя») 508, 676, 864
**Поезії без поезії: («Близьке й далеке» Юрія Балка. Авґсбурґ, 1945) 468
**Поезія Василя Барки 477
**Поезія втоми від життя: («Канітферштан» Леоніда Мосендза, видав Ів.Тиктор. Інсбрук, 1945) 452
*Поезія Миколи Зерова 450, *див.* *Леґенда про український неоклясицизм: I. Теза, II. Риси, III. Поезія Михайла Драй-Хмари, IV. Поезія Миколи Зерова, V. Поезії Павла Филиповича
*Поезія Михайла Драй-Хмари 445, 773, *див.* *Леґенда про український неоклясицизм: I. Теза, II. Риси, III. Поезія Михайла Драй-Хмари, IV. Поезія Миколи Зерова, V. Поезії Павла Филиповича
**Поезія перевіреної романтики 495
**Поезія піднесених шабель: Ще про «Рубікон Хмельницького» Юрія Косача 451
**Поезія пластичного образу 464, 680
*Поезія Юрія Клена 583

*Поезія ясновишневого вечора: («Батько й син» Василя Барки) 657, 864, *див.* *Етюди про "незрозуміле" в літературі: (І. Поезія Василя Барки)
Поет Кубані: (Сто років з дня народження Василя Мови-Лиманського) 423
Поет: (Листки з записника) 442
*«Поет» Теодосія Осьмачки 524, 657, 864
*Поети виходять сушитись на сонечку 644
*Поза книжками і з книжок 863
Поза межі можливого: Другий «Заповіт» української літератури 666, *див.* *Другий «Заповіт» української літератури
*Покоління бере фальшиву ноту 612
Покоління двадцятих років в українському мовознавстві 153, 333
**Полеміка через 64 роки 566
*Польська мова на Україні в XVI-XVII ст.: (Пам'яті Антуана Мартеля) 35
Пороги і запоріжжя 675, 739, 758, 864
Постскриптум редактора 691
Потебня Олександер 192, 412
Почести и что он... Un gallicisme syntaxique dans littérature ukrainienne de la fin du XVIIIe, début du XIXe siècle 188, 320
**«Пошились у дурні» в студії Й.Гірняка 483
*Правда почуттів і спекуляція на почуттях 625, 657, 864
**Право на експеримент і його межі: (І.Костецький «Оповідання про переможців») 501
Праруська мова 193, 413
Праслов'янська мова 194, 414
*Праці В.К.Меттьюза: (З українознавчих студій в Англії) 581
*Праця про український наголос. [Рец.] Ярослав Рудницький. Український наголос як функційна проблема 27
**При початку стоїть людина: («Пан», збірка оповідань Петра Балея) 525
**Привид минулого 496
[Привітання Патріарху Мстиславу] 853
*Принципи і етапи большевицької мовної політики на Україні 64
*Принципи і етапи большевицької політики щодо слов'янських мов в СССР (крім російської) 31
*Принципи сучасного українського письма й правопису 42, 402
*Присмерк марризму 584
**Про віру двох поколінь, про Рідза і про Осьмачку 535
Про генетизм у діалектологічній концепції К.Михальчука 381
**Про дві українські літератури і про одну книжку поезій 602

*Про двох поетів з княжими іменами: 1. Олег Зуєвський, 2. Ігор Калинець 755
*Про збірку, про автора. Передмова 739, 758
Про критерії в питаннях українського офіційного правопису 394, 395, 406, 416
*Про незмінне й дочасне, своє й чуже і проповіді в храмах, де розпаношилися крамарі 635, 636
**Про одну дискусію майже десятирічної давности і про арґентинську школу в українській літературі 603
Про памфлети Миколи Хвильового 677, 707, *див.* Літ Ікара: (Памфлети Миколи Хвильового)
Про причини гніву, слушні і неслушні. Завваги на берегах статті «Грабунок Київського Псалтиря» 699
Про самвидав на іншому континенті, про ненависть, про новітню поезію і про інші речі і нації 673, 739
Про так званий підпис королеви Франції Анни (1063) 384
**Про християнизм і про правду й фальш у мистецтві 534
*Про церкви Радослава Жука 698, 739, 758
*Про чесність і про правду: (Л.Коваленко. «В часі і просторі. П'єси») 676, *див.* *З критичного щоденника: 12. (Л.Коваленко. В часі і просторі. П'єси)
Про Юрія Лавріненка і трохи про себе. З повісті про двох Юрків 731, *див.* З повісті про двох Юрків
Проблеми мови соціальної драми 1
Проблеми розвитку української науки 656
*Прощання з учора: ("Коли ж прийде справжній день?") 592, 599, 676, 864
**[Публікація без назви в рубриці «Новини світової літератури»] 480
Пуризм в українській мові 178
«Пурсоньяк» – Мольера: Нова постава «Березоля» 418

**Рахунок Європі. I: Те, про що не говориться 537
**Рахунок Європі. II: Свідчення поета 538
**Рахунок Європі. III: Рицарям бляшаних фраз 539
**Рахунок Європі. IV: Слово має польський поворотець 540
**Рахунок Європі. V: Правда про брехню і правда про правду 541
**Рахунок Європі. VI: Західний рух за правду і ми 542
**Рахунок Європі. VII: У статтю втручається життя 543
**Рахунок самим собі. 1. Чи ювілей – чотири роки?, 2. Проблема живих мерців 573
**Рахунок самим собі. 3. Що ми робити мусимо, 4. Що ми могли і що робили, 5. Добровільне ґетто 574
**Рахунок самим собі. 5. Всі проти всіх 575

**Рахунок самим собі. 6. Наша "політика" і наша культура 576
**Рахунок самим собі. 7. Який же вихід? 577
*Регабілітація людини: («Мана» Докії Гуменної) 605, 657, 864
[Рец.] А.А.Шахматов. Синтаксис русского языка 168
*[Рец.] Академія наук Української РСР. Інститут Мовознавства ім. О.О.Потебні. І.П.Їжакевич. Питання російсько-українських мовних зв'язків 79
**[Рец.] Богдан Нижанківський. Щедрість. Поезії 513
*[Рец.] Г.Голоскевич. Правописний словник 68
*[Рец.] Гліб Східний. Аркадій Ярош. Повість; Улас Самчук. Юність Василя Шеремети. Розділи з роману 511
*[Рец.] Л.П.Якубинский. История древнерусского языка. С предисловием и под редакцией акад. В.В.Виноградова. Примечания проф. И.С.Кузнецова 78
[Рец.] Ласло Дэже. Очерки по истории закарпатских говоров 186
**[Рец.] Леонід Мосендз. Засів. Повість 428
[Рец.] Німецько-український кишеньковий словник. З доруки Українського Наукового Інституту в Берліні опрацювала Ганна Наконечна; Українсько-німецький кишеньковий словник. З доруки Українського Наукового Інституту в Берліні опрацював Др. Ярослав Рудницький 16
**[Рец.] Олег Зуєвський. Золоті ворота. Поезії 552
*[Рец.] Проф. П.Ковалів. Як правильно будувати фразу? *Котрий, який, що*; Проф. П.Ковалів. Українська літературна вимова і правопис 25
**[Рец.] Р. Личаківський. Любовна історія. Оповідання 512
**[Рец.] Роксана Вишневецька. Материнки 551
**[Рец.] Святослав Гординський. Вогнем і смерчем. Поезії 553
[Рец.] Степан Риндик. Логос. Поезії 440
*[Рец.] Ярослав Б.Рудницький. Слово й назва "Україна" 67
*[Рец.] A.Vaillant. Manuel du vieux slave 46
*[Рец.] A.Vaillant. Professeur à l'École des Langues orientales, Directeur d'études à l'École des Hautes Études. Les traits communs des langues slaves 45
[Рец.] Ad. Stender-Petersen. Varangica 83
[Рец.] Akty sela Odrexovy 201
[Рец.] Anthology of Old Russian Literature 110
[Рец.] Aspects of the Slavic Language Question 273
*[Рец.] Birger Calleman. Zu den Haupttendenzen der urslavischen und altrussischen Lautentwicklung 52
[Рец.] Bohuslav Havránek, Alois Jedlička. Česká mluvnice 147
*[Рец.] Cecilia Borelius. Safonovičs Chronik in Codex AD 10 der Västerråser Gymnasialbibliothek. Eine sprachliche Untersuchung 77

[Рец.] Československá Akademie Věd. Ústav pro jazyk český. Slovník staročeský, pracovní zásady a ukázky hesel 134

[Рец.] Edward Stankiewicz and Dean S.Worth. A Selected Bibliography of Slavic Linguistics, I 180

*[Рец.] École Libre des Hautes Études à New York – Université Libre de Bruxelles. Annuaire de l'Institut de Philologie et d'Histoire orientales et slaves. Tome VIII (1945–1947). Volume offert à Michel Rostovtzeff. La Geste du Prince Igor', Épopée Russe du douzième siècle. Texte établi, traduit et commenté sous la direction d'Henri Gregoire, de Roman Jakobson et de Marc Szeftel, assistés de J.A.Joffe 578

[Рец.] Friedrich Lorentz. Pomoranisches Wörterbuch 143

[Рец.] George Luc'kyj (ed.). Lehkosynja dal': Vaplitjans'kyj zbirnyk 658

[Рец.] Grigore Nandriş. Old Church Slavonic Grammar (Handbook of Old Church Slavonic: I); R.Auty. Text and Glossary (Handbook of Old Church Slavonic: II) 146

[Рец.] Gunnar Herne. Die slawischen Farbenbenennungen: eine semasiologisch-etymologische Untersuchung 131

[Рец.] H.Paszkiewicz. The Origin of Russia 109

[Рец.] Hans H.Bielfeldt. Altslawische Grammatik: Einführung in die slawischen Sprachen 154

[Рец.] Hans Rothe, ed. Die älteste ostslawische Kunstdichtung 1575-1647 224

[Рец.] Horace G.Lunt. Old Church Slavonic Grammar 116

[Рец.] Horace G.Lunt. Old Church Slavonic Grammar; L.Sadnik und R.Aitzetmüller. Handwörterbuch zu den altkirchenslawischen Texten 115

[Рец.] Ivan Zilyns'kyj. A Phonetic Description of the Ukrainian Language 236

[Рец.] J.B.Rudnyc'kyj. An Etymological Dictionary of the Ukrainian Language 185

[Рец.] Ján Stanislav. Dejiny slovenského jazyka 133

*[Рец.] Jar. Rudnyćkyj. Die Lemberger Ukrainische Stadtmundart (Znesinnia) 51

[Рец.] Justinia Beszarov. Imagery of the Igor' Tale in the Light of Byzantino-Slavic Poetic Theory 130

[Рец.] Michael Bruchis. One Step Back, Two Steps Forward: On the Language Policy of the Communist Party of the Soviet Union in the National Republics (Moldavian: A Look Back, a Survey, and Perspectives, 1924-1980) 256

[Рец.] Mikołaj Rudnicki. Językoznawstwo polskie w dobie oświecenia 132

[Рец.] Mytropolyt Ilarion (Ivan Ohijenko). Etymolohično-semantyčnyj slovnyk ukrajins'koji movy 248

[Рец.] O.P.Bezpal'ko, M.K.Bojčuk, M.A.Žovtobrjux, S.P.Samijlenko, I.J.Taranenko. Istoryčna hramatyka ukrajins'koji movy 137
*[Рец.] Revue des Études Slaves. Index des tomes I-XXI (1921-1944) par Tatiana Bakounina 70
[Рец.] Rosemarie Richhardt. Polnische Lehnwörter im Ukrainischen 145
[Рец.] Rosiis'ko-ukraïns'kyj slovnyk 195
[Рец.] Rudolf Zimek. Problematika spony v ruštině v porovnání z češtinou 172
[Рец.] S.Westfal. A Study in Polish Morphology: The Genitive Singular Masculine 128
[Рец.] Slavica Hierosolymitana. Slavic Studies of the Hebrew University 232
[Рец.] Slavistična Revija: Časopis za literarno zgodovino in jezik 142
[Рец.] Stanisław Bąk. Gwary ludowe na Dolnym Śląsku 129
[Рец.] Ukrainian Literature in English: Articles in Journals and Collections, 1840–1965, comp. by Marta Tarnawsky 788
*[Рец.] V.Vinogradov. Russkij jazyk. Grammatičeskoe učenie o slove 69
[Рец.] Vasyl Niniovs'kyj. Ukrainian Reverse Dictionary 197
**[Рец.] W.K.Matthews. Taras Ševčenko: the Man and the Symbol 597
"Рік видання другий". [Рец.] Мовознавство. Орган відділу літератури, мови і мистецтвознавства Академії наук Української РСР. Головний редактор І.К.Білодід (Київ, 1968), № 1-6 190
*Рік однієї дискусії 536
*Розвиток літературної мови в XIX-XX ст. 41, 401
*Року Божого 1946: Замість огляду українського письменства 1946 р. 481
*Року Божого 1947 593
Русизми 870
Русь 866, 867
Рядки про друга 669

*Свисток 461
"Світ сприйме нас лише модерними..." 855
*Світло вночі 572, 730
*Семантика 202, 415
**Сила молодості: (Про київську драматичну студію) 430
Синтаксис простого речення 48
*Синтаксична система 39, 399
Синявський Олекса 214
*Сімович Василь 215
*Скарби, якими володіємо [Рец.] Українська Вільна Академія у США. Джерела до новітньої історії України. – Т. 3. Матеріали до новітньої історії літератури і громадської думки. Листування з американських архівів 1857–1933. (Редактори Богдан

Струмінський і Марта Скорупська у співпраці з Едвардом Касинцем і Наталею Лівицькою-Холодною) 769, 770
Сковорода – Поет 661, 860
Славьянскиі ріки: Ševčenko contra Puškin? 719
Слідами Миколи Ґе 741
Слідами Миколи Ґе: Париж і Київ 742, *див.* *Париж і Київ: (Навздогін статті про Миколу Ґе)
**«Сліпуча думка, наче лезо гостра»: Посмертна збірка поезій О.Ольжича 509, *див.* [Уривок зі статті «Сліпуча думка, наче лезо гостра»: Посмертна збірка поезій О.Ольжича»]
Слова, яких не було 235
Слово впроводу до Леоніда Плюща як шевченкознавця 721
Слово про лавреатів 1983 року: (Виступ на акті вручення нагород Фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів у Нью-Йорку 31 березня 1984 року) 711
Слов'янські мови 216
*Собі чи світові? 488
**"Сон же сон, напричуд дивний": («Ордер» Ю.Косача в драмат. ансамблі В.Блавацького) 548
*Спалахи в темряві, з темряви, в темряву: мемуари 690
Спиридон Черкасенко 424
Спірантизація *g* 385
*Спостерігаючи з чужини: 1. Загублений ключ: (Олесь Гончар. Щоб світився вогник. Повість. – Олександер Корнійчук. Крила. П'єса на чотири дії, п'ять картин. Київ, 1954) 634
*Спроба відтворення української мови X сторіччя: (Нова праця шведського славіста) 49
*Спроба цікавої граматики. [Рец.] Д-р Ярослав Рудницький. Як говорити по-літературному? 26
**Срібні арії й золоті гімни: (Ніна Павловська. Арія Марґарити. Новелі. Б-ка «Нашого життя». Авґсбурґ, 1946) 472
*Старі "шляхи" 466
Староцерковнослов'янська мова 217
*Степан Яворський та ідеологічна боротьба в добу Петра I 601
Стилі сучасної української літератури на еміграції 447, 657, 864
Стиль політичної лірики П.Г.Тичини 13
*Стягнення 218
Сувора школа: (Сто років з дня смерти Маркіяна Шашкевича) 431
*Сучасна українська літературна мова: (Зшитки 1-10) 36

**Табір у літературі і література в таборі 563
**Так було, чи так мало бути? 604, 657, 864

*Так нас навчали правильних проізношеній 863, *див.* Кірова, 4: Кілька уваг про мову, мовознавство і «Мовознавство», про перерубану навпіл дитину, про грачів на флейті і лицарів єрижки, про себе і своїх колеґ і "колеґ" та інші речі, *див.* Українська мова в себе вдома сьогодні й завтра
**Твір про мистецтво стріляти 443, 494
**Творча поразка Михайла Бажанського: (Михайло Бажанський. Мозаїка квадрів в'язничних. Ашаффенбурґ, 1946) 474
**Театр Лесі Українки чи Леся Українка в театрі? 433, 676, 864
**Театральна хроніка 479
Термінологізми 871
"Тим, що відійдеш, сотвори благо" 856
1860 рік у творчості Тараса Шевченка 750, 863
**Тисяча чисел і одне 568
**Тойнбі чи Хвильовий, або про межі оракулів сучасности 533
*Традиції шевченківського стилю і сучасна поезія 462
Традиція і новаторство в лексиці і стилістиці І.П.Котляревського 11
**Третя збірка оповідань Софії Парфанович 526
*Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології 739, 758
*Три кордони і четвертий: («Кордони падуть» Івана Смолія) 595
*Три портрети-півпочуття 527
Три профилі: До перевидання праць наддніпрянських мовознавців у Львові 18
Тріюмф романтики 444
Троє прощань і про те, що таке історія літератури 663, 739, 758, 778
**Трохи моєї Італії 606
*Трошки про себе і трошки про принциповість 532
Трунок і трутизна: Про «Палімпсести» Василя Стуса 720, 725, 758, 777
Трюїзми (в головному) і троє людей замучених: Четверта ланка давнього триптиха 795

У довгій черзі: проблеми реабілітацій [реабілітаці*ї*] 317, 318, 321, 322, 323, *див.* У затінку совиних крил. Проблема реабілітації
*У задушному повітрі: (Нотатки про українську підсовєтську літературу) 492
У затінку совиних крил. Проблема реабілітації 861, *див.* У довгій черзі: проблеми реабілітацій [реабілітаці*ї*]
У квартальнику «Krosrodz» 694
*У кого з українських письменників багатша мова 642
У річищі Гоголевої традиції 446
**У світі малих почуттів 469
У спробі назвати 713
УВАН у США 654

Україна–Європа [*Европа*]–культура–посмішка: Міркування довкола форуму 756, 768
Українізація: Радянська політика 1925-1932 рр. 254
Українознавство в тоталітарному суспільстві – штрихи до теми в інтерпретації Юрія Шевельова 858
*Українська еміграційна література в Європі 1945–1949: Ретроспективи й перспективи 626, 657, 864
Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900-1941): Стан і статус 300, 863
Українська мова в себе вдома сьогодні й завтра 298, 863, *див.* *Так нас навчали правильних проізношеній, *див.* Кірова, 4: Кілька уваг про мову, мовознавство і «Мовознавство», про перерубану навпіл дитину, про грачів на флейті і лицарів єрижки, про себе і своїх колеґ і "колеґ" та інші речі
Українське мовне барокко: від Г.С.Сковороди до Т.Г.Шевченка 328
Українське слово *вантаж* і проблема "арґотичних суфіксів" 396
*Українські мовознавці: 1 – Кость Михальчук (1840-1914) 61
*Українські мовознавці: 2 – Всеволод Ганцов (1892-?) 62
Українські синтаксичні конструкції типу *збудовано місто – збудоване місто* 862
**Улас Самчук 493
[Уривок зі статті «Сліпуча думка, наче лезо гостра»: Посмертна збірка поезій О.Ольжича»] 748, *див.* **«Сліпуча думка, наче лезо гостра»: посмертна збірка поезій О.Ольжича
**Уярмлена мова 14

Харків: Подорожні враження і заклик 736, 737, 738, 744
*Харків фестивальний і Харків на щодень 766
*Хвильовий без політики 610, 657, 745, 864
**Хутір, революція, імперія, людина (Улас Самчук. ОСТ. Роман у 3-х томах (1.Течією ріки; 2. Струмені течії; 3. Кінець імперії і імперська людина; 4. Ідеї і люди) 558, *див.* **Ідеї і люди

Цілуйко Кирило 259

Часи дієслів 260
Чергування звуків 872
Чернігівщина в формуванні нової української літературної мови: До постави питання 149, 403
Чеський квартальник «Svědectví» 693
*Четвертий Харків 522, 557, 676, 864
*Чи криза людини визвольного руху? 497
*Числівник 261

**Читаючи нашу пресу 608
Чого ми хочемо 448
Чому общерусский язык, а не вібчоруська мова?: З проблем східнослов'янської глотогонії 331, 407, *див.* Чому общерусский язык, а не вібчоруська мова?: З проблем східнослов'янської глотогонії: Дві статті про постання української мови
Чому общерусский язык, а не вібчоруська мова?: З проблем східнослов'янської глотогонії: Дві статті про постання української мови 382, *див.* Чому общерусский язык, а не вібчоруська мова?: З проблем східнослов'янської глотогонії
Чопей Василь 262
**Чужинцям про Шевченка: «Taras Shevchenko: the National Poet of Ukraine» by D.Doroshenko 500

*Шабля і думка 523, 676
Шахматов Алексей 263
*Шевченко – клясик [кла*с*ик]? 438, 782
*Шейковський Каленик 264
*Шелесні 869
**«Шовковий черевичок» Поля Кльоделя 521
*Шоста симфонія Миколи Куліша: (Непророслі зернята, 3) 643, 657, 735, 864
Шостий у гроні: В.Домонтович в історії української прози 729, 775, 863
Штібер (Stieber) Здзіслав 265
*Шульц К. Папська меса 842
*Шуман Г. День і ніч; Весни змагання; Життя; Осінь; Палання осени; Краєвид перед дощем; Поезія; Якось, мамо...; Дій; Ми – в вічности; Марш 841

*Ще про назви Дніпрових порогів у Костянтина Багрянородного: (Відповідь К.У.Фалькові) 75
*Що ж таке зрештою українська наука? 615
Що таке Номис? Чому Номис? 714

Ювілейний збірник на пошану Івана Зілинського. Концепція 1989 року 383
Юрій Шерех (1941–1956): (Матеріали для біографії) 657, 754, 864
*Юси 266

"Я вже зіграв свого Гамлета..." 852
"Я не боюся бути єретиком" 854
"Я не дійшов вершини Евересту і не прагнув сам на ній бути" 857
Ягіч Ватрослав 267

Язык надписей на кресте Евфросинии Полоцкой 1161 года и некоторые соображения о языке Руси XII века 293, 320
*Як знешкодити діяльність еміграційних істориків літератури 650
Як скло: On and around a Simile in Ševčenko's poetry 316, 319
*Як творив Шевченко-поет 439, 783
Яким би я хотів бачити Український Музей у Нью-Йорку? 703
Якобсон Роман 268
*Янув (Janów) Ян 269
Ять 270
Яфетична теорія 271

Abbreviations 277
Accent 278
Alexander Potebnja as a Linguist 112
An Alternative Analysis of Some Language Features of «Měrilo Pravednoje» 257, 320
Assimilation in language 279

Belorussian and Ukrainian 157
Belorussian–Ukrainian linguistic contacts 280
Belorussian versus Ukrainian: Delimitation of Texts before A.D. 1569 204
Berynda, Pamva 281
Bilodid, Ivan 282
Boris O.Unbegaun, 1898-1973 203
Boris O.Unbegaun, September 4, 1898 – March 4, 1973 206
Bulakhovsky, Leonid 283
Buzuk, Petro 284

Censurerat Liv 585
*Ces Amériques étrangères 618
Church Slavonic 285
Common Russian 286
Common Slavic 287
'СгъС'-group and the Problem of Moravian Components in Old Chuch Slavonic 196, *див.* 'Тгът'-type Group and the Problem of Moravian Components in Old Chuch Slavonic
Cyrillic alphabet 288
České «Svědectví» 692

Dawne obciążenia i nowe perspektywy: (Rozmowa z prof. Jurijem Szewelowem) 850
A Disturbance in the Protein 668
*Don Quijotte ist unter uns 556

Durnovo, Nikolaj 289
Dwie uwagi o słowiańskim *ě* 171, 196

*Die Entstehung des religiösen Films «Ausgestoßen» 550
Etymological spelling 290
Etymology 291
Evolution of the Ukrainian Literary Language 239
e > *'o* ou *'o* > *e* dans les langues slaves de l'est? 165, 196
Edward Stricha: The History of a Literary Mystification 630

Gallicisms 302
Gender 303
Germanisms 304
The Gospel of Reims and the History of the Serbo-Croatian Language 208
Grammar 305
Die «Grammatik der kleinrussischen Mundart» von Pavlovskij und ihr Autor 135

Hantsov, Vsevolod 306
Hellenisms 307
A Historical Phonology of the Ukrainian Language 229
History of the Study of Language and the Present State of Research 159, 244
History of the Ukrainian Language 161, 246
Holovatsky, Ivan 308
Homer's Arbitration in a Ukrainian Linguistic Controversy: Alexander Potebnja and Peter Niščyns'kyj 380
Hramota 309

*An Important Work in Ukrainian Onomastics. [Рец.] J.B.Rudnyćkyj. The Term and Name 'Ukraine' 66, *дие.* The Name *Ukrajina* 'Ukraine'
In and around Kiev: Twenty-two Studies and Essays in Eastern Slavic and Polish Linguistics and Philology 320
Issues and Non-Issues. Five Years after *A Prehistory of Slavic* 196

Jagić, Vatroslav 310
Jakobson, Roman 311
Janów, Jan 312
Jesmi 'I am' and Some Verbal Endings in Slavic 219

Die kirchenslavischen Elemente in der russischen Literatursprache und die Rolle A.Šaxmatovs bei ihrer Erforschung 144
Konsonanten vor *e, i* in den protoukrainischen Dialekten 111

*Kost' Mychal'čuk (1840-1914) als Dialektologe 59
Kurylo, Olena 313

Language Planning and Unplanning in the Ukrainian S.S.R. 223
The Language Question in the Ukraine in the Twentieth Century (1900-1941) 296, 299, *due.* The Ukrainian Language in the First Half of the Twentieth Century (1900-1941): Its State and Status
Language, Ukrainian 334
A Latent Phoneme in Making: The Affricate *ʒ* in Slavic 119, 196
Leonid Vasil'ev and His Work 200, 320
Lexicology 335
Linguistics 336
The Literary Languages of the Ukraine in the Fifteenth and Sixteenth Centuries and the Delimitation of Ukrainian and Belorussian Texts 210

*Młodzież czwartego Charkowa 588
The Modern Ukrainian Literary Language 160, 245
Moravismen im Izbornik von 1076? 294, 320
MUR 763
Muscovite Clerks Face Another Country: The Rendition of Ukrainian Place Names in *Kniga Bol'šomu Čertežu* 393

The Name 'Rus'' 158, 243
The Name *Ukrajina* 'Ukraine' 196, *due.* *An Important Work in Ukrainian Onomastics. [Рец.] J.B.Rudnyćkyj. The Term and Name 'Ukraine'
Nazwiska słowiańskie na *-kevič*: (De Slavorum nominibus in *-kevič* exeuntibus) 183
*Ein neues Theater? 516
*A New Comparative Grammar of Slavic Languages. [Рец.] A.Vaillant. Grammaire comparée des langues slaves 53
Note 213

*O «Palimpsestach» Wasyla Stusa 790
Olexa Horbatsch zum 65. Geburtstag (5. Februar 1918) 253
Omega in the Codex Hankenstein. A Hitherto Unnoticed Episode in the Ukrainian Development *o* > *i* 225, 320
On the Chronology of *h* and the New *g* in Ukrainian 220
On Endings with Nasal Consonants after Palatal and Palatalized Consonants: An Inquiry into the Allophonic Structure of Common Slavic 170, 196
On the History of Literary Language, Historical Dialectology and Historical Grammar 196, *due.* *Toward a Historical Dialectology: Its

Delimitation of the History of Literary Language: (In Connection with Some Recent Publications in Slavistics)
On the History of a Sound That Has No History 221
On the Lexical Make-Up of the Galician-Volhynian Chronicle 181
On Lexical Polonisms in Literary Ukrainian 209, 320
On Predicaments, Predictability and Futurism in Phonology: Ten Theses for a Conference 179, 196
On the Problem of the Participation of *y* and *i* in the Loss of Jers 211
*On Slavic Linguistic Interrelations: Ukrainian Influence on the Polish Language in the 16th and 17th Centuries: (Dedicated to Professor D.Čiževsky on His Sixtieth Birthday Anniversary). [Рец.] Stefan Hrabec. Elementy kresowe w języku niektórych pisarzy polskich XVI-XVII w. 76
On the Slavic Names for the Falls of the Dnepr in the «De Administrando Imperio» of Constantine Porhyrogenitus 84, 196
On the So-Called Signature of Queen Ann of France (1063) 227, 228, 320
On Teofan Prokopovič as Writer and Preacher in His Kiev Period 617, *див.* Two Orthodox Ukrainian Churchmen of the Early Eighteenth Century: Teofan Prokopovych and Stefan Iavors'kyi
On Truncated Compounds in Slavic: Type Pol. *Ptakoryb,* Rus. *Kosogor* 114
Open Syllable Languages and Their Evolution: Common Slavic and Japanese 187, 196
Orzeczenia bezpodmiotowe odimiesłowowe na *-no, -to* w języku polskim przed rokiem 1459 182, 320

*Participium Universale im Slavischen 74
*Phonema Errans: A Contribution to the Solution of the Problem Based on the Material of the Eastern-Slavonic Languages 44, 196
*Pokój Nr. 101 600
Potebnia, Oleksander 337
Potion and Poison. «Palimpsests» – Vasyl' Stus's Last Collection of Poems 716, 726
A Prehistory of Slavic: The Historical Phonology of Common Slavic 164, 169
The Principles of Modern Ukrainian Writing and Orthography 162, 247
The Problem of Ukrainian-Polish Linguistic Relations from the Tenth to the Fourteenth Century 56
Probleme der Bildung des Zahlwortes als Redeteil in den Slavischen Sprachen 55
*Problems in the Formation of Belorussian: (To the Memory of My Mother Barbara Shevelov: Dec. 13, 1867–Dec. 8, 1953) 72
Problems of Terminology and Periodization in the Teaching of Ukrainian History 240

Prolegomena to Studies of Skovoroda's Language and Style 379, 320
Prosta Čadь and *Prostaja Mova* 314
Prothetic Consonants in Common Slavic: An Historical Approach 156, 196

A Reader in the History of the Eastern Slavic Languages: Russian, Belorussian, Ukrainian 136, 184
Reflections of a Linguist on Ukrainian History 231
The Reflexes of **dj* in Ukrainian 205, 320
A Remark of *Intermedia dwoie* Published with *Tragaedia albo wizerunok smierći Przeświętego Jana Chrzciciela Przesłanca Bożego* by Jakub Gawatowic (1619) 238, 320
A Remark on Extra-systemic Vowel Length in Slavic: The Cases of Ukrainian and Macedonian 275, 320
Rus' 868

Saint Cyril 338
Semantics 339
Semper fidelis 657, 864 *див.* *3 критичного щоденника: 10. Semper fidelis. Оксана Лятуринська. Княжа емаль. Поезії
Shakhmatov, Aleksei 340
Sheikovsky, Kalenyk 341
Simovych, Vasyl 342
Slavic languages 343
Slavic Family Names in *-kevič* and the Palatalization of Velars in Belorussian 196
Some Remarks on Written Records as a Source of Evidence for the Historical Phonology of the Middle Ukrainian Language (1569-1720) 212
Speaking of Russian Stress. [Рец.] Valentin Kiparsky. Der Wortakzent der russischen Schriftsprache 163
Standard Ukrainian 344
Stefan Yavorsky and the Conflict of Ideologies in the Age of Peter I 591, *див.* Two Orthodox Ukrainian Churchmen of the Early Eighteenth Century: Teofan Prokopovych and Stefan Iavors'kyi
Stieber, Zdisław 345
The Structure of the Root in Modern Russian 117, 196
A Study of Soviet Ukrainian Literature 645
The Syntax of Modern Literary Ukrainian: The Simple Sentence 155

Teasers and Appeasers: Essays and Studies on Themes of Slavic Philology 196
Las tendencias en la literatura ucrainica bajo el domino de los soviets 649

A Tendency in Language Development: A Remark on the Erosion of the Feminine *i*-stem Substantives in the Ukrainian Language 251, 320
Three Ukrainian Etymologies 258
*Top Hats and Dry Crusts 613
*Toward a Historical Dialectology: Its Delimitation of the History of Literary Language: (In Connection with Some Recent Publications in Slavistics) 82, *див.* On the History of Literary Language, Historical Dialectology and Historical Grammar
325: Las Goyescas de Kiev 685
*Trends in Ukrainian Literature under the Soviets 518
'Trьt'-type Group and the Problem of Moravian Components in Old Chuch Slavonic 118, *див.* 'СrъС'-type group and the Problem of Moravian Components in Old Chuch Slavonic
Tsiluiko, Kyrylo 346
Two Orthodox Ukrainian Churchmen of the Early Eighteenth Century: Teofan Prokopovych and Stefan Iavors'kyi 715, *див.* Stefan Yavorsky and the Conflict of Ideologies in the Age of Peter I, *див.* On Teofan Ptokopovič as Writer and Preacher in His Kiev Period
Two Specifically Ukrainian Words: *skelja* 'cliff' and *ščelepa* 'jaw' 330

Ukrainian 233
Ukrainian 329
Ukrainian Diphthongs in Publications of the 1980s and in Reality (and Some Adjacent Problems Imaginary and Real) 292, 320
The Ukrainian Language in the First Half of the Twentieth Century (1900-1941): Its State and Status 315, *див.* The Language Question in the Ukraine in the Twentieth Century (1900-1941)
L'ukrainien littéraire 113, 196
L'Ukrainisation: une politique soviétique 297
Das Ukrainische 295
Die Ukrainische Schriftsprache 1798-1965: Ihre Entwicklung unter dem Einfluß der Dialekte 173
*Ukrainische *vantaž* 'Ladung, Frachtgut, Last' und das Problem der "Argo-Suffixe" 81, 196
Up or Out?: З проблематики формування українського числівника як частини мови 404
*Über die Besonderheiten der Sprache der Frauen 57

Vasyl' Symovyč and His Work 237
The Vicissitudes of a Syntactic Construction in Eastern Slavic: (Impersonal Sentences in *-no, -to* with the acc sg of Object) 189, 320
*Vorzeichen eines Wiedererwachens? (Zu Tschizewskijs Geschichte der altrussischen Literatur) 586

Weak Jers in Serbo-Croatian and South Slavic: Developments in the Word Initial Syllable 166, 196
Die Wechselwirkung von zwei Akzentuierungstypen der Partizipien Präteriti Passivi von Verben der 3. Klasse mit Infinitiv auf *-at'* in den slavischen Sprachen: (Paul Diels zum 80. Geburtstag) 148, 196
*Why Did You Not Want to See, Mr. Steinbeck?: An open letter of a Ukrainian writer to his American colleague 519
Why in Ukrainian *sl'ozy* 'Tears' but *zelenyj* 'Green', while in Russian *sljozy* and *zeljonyj*?: An Unresolved Problem of Ukrainian Historical Phonology 230
William Kurelek and the Twentieth Century 723, *див.* Василь Курилик і двадцяте сторіччя

The Year 1860 in Ševčenko's Work 655, 687

*Zachód jest Zachodem – Wschód jest Wschodem 614
Zdisław Stieber, *In memoriam* (7 June 1903–12 October 1980) 249
Zum Problem des ukrainischen Anteils an der Bildung der russischen Schriftsprache Ende des 18. Jahrhunderts 191, 320
*Zum Problem der Satzgliederung und Aussonderung der Redeteile: (Die Bücher von. I.Meščaninov) 65
Zur Chronologie der Entstehung der ukrainischen Dialekte im Lichte der historischen Phonologie 226
*Zur Frage der Ukrainisch-Weißruthenischen Sprachgrenze 73
*Zur Nationalen Frage 596

Адальберґ 276
Андрухович Юрій 789, 794, 863
Анна, королева Франції 384, *див.* Ann, Queen of France
Антонович Омелян 711
Антонович Тетяна 711

Бажанський Михайло 474
Байда, князь Вишневецький 838
Балей Петро 525
Балко Юрій 468
Барка Василь 477, 482, 622, 657, 676, 864
Беринда Памво 90, 352, *див.* Berynda Pamva
Білодід І.К. 190, *див.* Bilodid Ivan

Блавацький В. 485, 546, 547, 548
Бодлер Ш. 843, 844
Брюкнер (Brükner) Александер 93, 355
Бузук Петро 94, 356, *див.* Buzuk Petro
Булаховський Леонід 95, 357, *див.* Bulakhovsky Leonid

Вагилевич Іван 96, 358
Васильев Леонид 200, 820, *див.* Vasil'ev Leonid
Вашкович Володимир 696
Вейк (van Wijk) Ніколай ван 97, 359
Веретенченко О. 621
Виноградов В.В. 78, *див.* Vinogradov V.
Вишневецька Оксана 551

Гамлет 852
Ганцов Всеволод 62, 80, 105, 367, *див.* Hantsov Vsevolod
Гірняк Йосип 483, 484
Гнилосиров Василь 789, 838
Гніздовський 743, 863
Головацький Яків 108, 370, *див.* Holovatsky Yakiv
Голоскевич Г. 68
Гончар О. 619, 634, 676
Горбач Олекса 272, 320, 405, *див.* Horbatsh Olexa
Гординський Святослав 553
Грінченко Борис 124, 375
Грунський Микола 54
Гуменна Докія 605

Ґе Микола 734, 741, 742, 758
Ґеорґе Стефан 845
Ґреґуар Анрі 578, *див.* Gregoire Henri

Даль 276
Догадько Л. 4
Домонтович В. 729, 775, 833, 863, *див.* Петров Віктор
Дон-Кіхот 676, *див.* Don Quijotte
Драй-Хмара Михайло 445, 657, 773, 864
Дурново Микола 126, 377, *див.* Durnovo Nikolaj
Дэже Ласло 186

Жіроду Жан 549, 676
Жук Радослав 698, 739, 758
Журба Галина 638

Евфросиния Полоцкая 293, 320

Завадський Ю.О. 419
Зализняк А.А. 274, 320
Запорізький Ол. 475
Захарків В. 20

Зеров Микола 450, 657, 664, 727, 864
Зілинський Іван 837, *див.* Zilyns'kyj Ivan
Зуєвський Олег 552

Їжакевич І.П. [Г.П.] 79

Йоффе Й.А. 578, *див.* Joffe J.A.

Калинець Ігор 755
Карпенко-Криниця Петро 623
Касинець Едвард 769
Кирило 141, 389, *див.* Saint Cyril
Кізко Петро 473
Клен Юрій 460, 515, 583, 802
Кльодель Поль 521
Коваленко Л. 547, 639, 676
Ковалів П. 25
Корнійчук Олександер 634
Косач Юрій 451, 459, 548, 803
Костецький Ігор 501
Костюк Григорій 633
Костянтин Багрянородний 75, *див.* Constantine Porphyrogenitus
Котляревський І.П. 11
Коцюбинський 589, 676
Кравців Богдан 561, 562
[Кубійович] Володимир Михайлович 865
Кузнецов И.С. 78
Куліш Микола 455, 485, 643, 657, 735, 864
Куліш П. 705, 712, 739, 758, 838
Кульчицький Ю. 624
Курбас Лесь 417, 764, 863
Курилик Василь 697, 717, 723, 863, *див.* Kurelek William
Курило Олена 80, 150, 390, *див.* Kurylo Olena
Курилова Людмила 727

Лавріненко Юрій 731, *див.* Юрко [Лавріненко]
Ленав Н. 840
Лесич Вадим 616, 623, 676
Личаківський Р. 512
Лівицька-Холодна Наталя 702, 769
Лободовський Юзеф 624, *див.* Łobodowski Józef
Любченко Аркадій 449, 676, 753, 864
Люкреція 546
Ляґерквіст Пер 609, 848
Лятуринська Оксана 637, 701, 706, 739, 758

Максимович М. 60
Маланюк Євген 616, 676
Манило Іван 463
Мартель Антуан 35
Мельник В. 847
Меттьюз В.К. 581, *див.* Matthews W.K.
Михальчук Кость 58, 59, 61, 381, *див.* Mychal'čuk Kost'
Мова(-Лиманський) В. 423, 436, 555, 662, 739, 758, 780, 819, 838
Мойсей 672
Мольер 418
Мосендз Леонід 428, 452

Назор В. 844, 846
Наконечна Ганна 16
Нижанківський Богдан 513
Новак 465
Номис 276, 714

Обе Андре 546
Олег 274, 320
Олександрів Борис 695
Олесь Олександер 426
Ольжич О. 509, 748

Осьмачка Теодосій (Тодось) 524, 535, 590, 621, 657, 676, 864

Павловська Ніна 472
Павловський 167, *див.* Pavlovskij
Парфанович Софія 526
Петро I 601, *див.* Peter I
Петренко Михайло 580
Петров Віктор 587, 863, *див.* Домонтович В.
Підмогильний Валеріян 633, 657, 676, 864
Плющ Леонід 721
Погодін М. 60
Поліщук Валеріян 582
Полтава Леонід 471
Потебня О.О. (Олександ(е)р) 192, 325, 326, 327, 412, 420, 834, *див.* Potebnja (Potebnia) Alexander (Olexander)
Подоляк Б. 511

Риндик Степан 440
Рідз 535
Росселіні 589, 676
Ростовцев Михайло 578, *див.* Rostovzeff Michel
Рудницький Ярослав Б. 16, 26, 27, 67, *див.* Rudnyćkyj (Rudnyc'kyj) J. (Jar) B.
Русальський Вол. 470

Самчук Улас 493, 511, 558
Семененко Олександер 681
Синявський Олекса 214
Сімович Василь 19, 21, 215, 324, 829, *див.* Simovyč (Simovych) Vasyl (Vasyl')
Сковорода Г.С. 328, 661, *див.* Skovoroda
Скорупська Марта 769
Смолій Іван 595
Смотрич Олександер 508, 676, 864
Стріха Едвард 486, 808, *див.* Stricha Edward
Струмінський Богдан 769
Стус Василь 720, 725, 777, *див.* Stus Vasyl' (Wasyl)
Східний Гліб 510, 511

Тиктор Іван 452
Тичина П.Г. 10, 12, 13
Тойнбі 533

Українка Леся 433, 676, 864
Успенский Б.А. 301, 320

Фальк К.У. 75
Франко Іван 24, 672, 818

Хвильовий Микола 533, 610, 677, 707, 739, 745, 758, 864
Хмельницький 451
Холодний (молодший) Петро 702

Цілуйко Кирило 259, *див.* Tsiluiko Kyrylo

Черкасенко Спиридон 424
Чижевський Д. 809, *див.* Čiževsky (Tschizewskij) D.
Чопей Василь 262

Шарден 689
Шахматов А. (Алексей) А. 168, 263, *див.* Šaxmatov (Shakhmatov) Alexei
Шашкевич М. 431
Шевельов Ю. 858, *див.* Szewelow Jurij
Шевченко Т.Г. 328, 438, 439, 499, 500, 670, 684, 732, 734,

740, 750, 758, 782, 783, 863, *див.* Ševčenko (Shevchenko) Taras
Шейковський Каленик 264, *див.* Sheikovsky Kalenyk
Шерех Ю. 657, 754
Шефтель Марк 578, *див.* Szeftel Marc
Шипшина (Шыпшына) Гариць (Гарыць) 458, 487
Шов Б. 419
Штібер (Stieber) Здзіслав 265, *див.* Stieber Zdisław
Шульц К. 842
Шуман Г. 841

Юрко [Лавріненко] 739, 758, *див.* Лавріненко Юрій

Яворський Степан 601, *див.* Javorsky (Javors'kyi) Stefan
Ягіч Ватрослав 267, *див.* Jagič Vatroslav
Якобсон Роман 269, 578, *див.* Jakobson Roman
Янув (Janów) Ян 269, *див.* Janów Jan

Aitzetmüller R. 115
Andrusychen C.H. 810
Ann, Queen of France 227, 228, *див.* Анна, королева Франції
Auty R. 146

Bakounina Tatiana 70
Bąk Stanisław 129
Berynda Pamva 281, *див.* Беринда Памво
Beszarov Justinia 130
Bezpal'ko O.P. 137
Bielfeldt Hans H. 154
Bilodid Ivan 282, *див.* Білодід І.К.
Bojčuk M.K. 137
Borelius Cecilia 77
Bruchis Michael 256
Bulakhovsky Leonid 283, *див.* Булаховський Леонід
Buzuk Petro 284, *див.* Бузук Петро

Calleman Birger 52
Congrat-Butler Stefan 110
Constantine Porphyrogenitus 84, 196, *див.* Костянтин Багрянородний
Čiževsky (Tschizewskij) D. 76, 160, 586, *див.* Чижевський Д.

Diel Paul 148
Don Quijotte 556, *див.* Дон-Кіхот
Doroshenko D. 500
Durnovo Nikolaj 289, *див.* Дурново Микола

Freidhof G. 250

Gawatowic Jakub 238, 320
Goldblatt Harvey 273
Gregoire Henri 578, *див.* Ґреґуар Анрі

Hantsov Vsevolod 306, *див.* Ганцов Всеволод
Havránek Bohuslav 147
Herne Gunnar 131
Holovatsky Yakiv 308, *див.* Головацький Яків
Homer 380
Horbatsh Olexa 250, 253, *див.* Горбач Олекса
Hrabec Stefan 76

Iavors'kyj (Yavorsky) Stefan 591, 715
Ilarion, mytropolyt (Ohijenko Ivan) 248

Jagič Vatroslav 310, *див.* Ягіч Ватрослав
Jakobson Roman 311, 578, 771
Janów Jan 312
Jedlička Alois 147
Joffe J.A. 578, *див.* Йоффе Й.А.

Kiparsky Valentin 163
Koneski Blaže 830
Kosta P. 250
Krajčovič Rudolf 823
Krett J.N. 810
Kurelek William 723
Kurylo Olena 313

Lorenz Friedrich 143
Luc'kyj George 658
Lunt Horace G. 115, 116
Łobodowski Jósef 600, 614, 624, *див.* Лободовський Юзеф

Matthews W.K. 597, *див.* Меттьюз В.К.
Meščaninov I. 65
Mulyk-Lucyk Jurij 248
Mychal'čuk Kost' 59, *див.* Михальчук Кость

Nandriş Grigore 146
Niniovs'kyj Vasyl 197
Niščyns'kyj Peter 380

Paszkiewicz H. 109
Pavlovskij 135, *див.* Павловський
Peter I 591, *див.* Петро I
Picchio Riccardo 273
Potebnja (Potebnia) Alexander (Olexander) 112, 337, 380, *див.* Потебня О.О. (Олександ(е)р)
Prokopovič (Prokopovych) Teofan 617, 315
Puškin 719

Richhardt Rosemarie 145
Rostovzeff Michel 578, *див.* Ростовцев Михайло
Rothe Hans 224
Rudnicki Mikołaj 132
Rudnyćkyj (Rudnyc'kyj) J. (Jar) B. 51, 66, 185, *див.* Рудницький Ярослав Б.

Sadnik L. 115
Saint Cyril 338, *див.* Кирило
Samijlenko S.P. 137
Schaarschmidt G. 839
Schooneveld, van Cornelius H. 115, 128
Schutrumpf M. 250
Sheikovsky Kalenyk 341, *див.* Шейковський Каленик
Shevelov Barbara 72
Simovyč (Simovych) Vasyl (Vasyl') 237, 342, *див.* Сімович Василь
Skovoroda 320, 379, *див.* Сковорода Г.С.
Stanislav Ján 133
Stankiewicz Edward 180
Steinbeck 519
Stender-Petersen Ad. 83, 110
Stieber Zdisław 249, 345, 821, *див.* Штібер (Stieber) Здзіслав
Stricha Edward 630, *див.* Стріха Едвард
Stus Vasyl' (Wasyl) 716, 790, *див.* Стус Василь
Szeftel Marc 578, *див.* Шефтель Марк

Szewelow Jurij 845, *див.* Шевельов Ю.
Šaxmatov (Shakhmatov) Alexei 144, 340, *див.* Шахматов А. (Алексей) А.
Ševčenko (Shevchenko) Taras 316, 319, 500, 597, 655, 687, 813, *див.* Шевченко Т.Г.

Taranenko I.J. 137
Tarnawsky Marta 788
Tsiluiko Kyrylo 346, *див.* Цілуйко Кирило

Unbegaun Boris O. 203, 206, 817

Vaillant A. 45, 46, 53
Vasil'ev Leonid 200, 320, 820, *див.* Васильев Леонид
Vasmer Max 145
Vinogradov V. 69, *див.* Виноградов В.В.

Westermann D. 51
Westfal S. 128
Wexler Paul 824
Worth Dean S. 180

Zilyns'kyj Ivan 236, *див.* Зілинський Іван
Zimek Rudolf 172
Žovtobrjux M.A. 137

Покажчик прізвищ і криптонімів співавторів

Антонович М. 842

Білецький Л. 567, 787

В.Л. [Василь Лев] 96, 108, 358, 370, *див.* Lev V.
Ващенко Г. 567, 787

Глобенко М. 124, 375
Горбач Олекса 202, 415, *див.* О.Г.

Дорошенко Д. 567, 787

з.т. [Зенон Тарнавський] 479

Каганович Н. 2, 3, 5, 6, 7, 8
Кислиця Д. 30

Лавріненко Ю. 650

Марченко П. 681

Нетай В. 14

О.Г. [Олекса Горбач] 127, 138, 378, 386, *див.* Горбач Олекса

Р.М. 122, 373
Розгін І. 567, 787

Чапленко В. 41, 401

Chew, Jr. John J. 187, 196
Čiževsky D. 160, 245

Holling Fred 136, 184

Lev V. 308, *див.* В.Л.

Rudnyc'kyj J. 159, 244

Simovyč V. 159, 244
Struk D.H. 763

Summary

The present book provides the most complete list available of the publications – books, articles, and book reviews, from 1931 to the present – of the outstanding Slavist George Yury Shevelov. This publication supercedes previous bibliographies compiled in 1971 and 1983 by J.Hursky.
Citations in this bibliography are divided into two sections: linguistics, and literature and culture. The two parts are introduced by surveys respectively, by Andrij Danylenko and Eleonora Solovey. The general compilation and editorial work was performed by Andrij Danylenko of the University of Kharkiv, and Lev Chaban, New York Public Library, Slavic and Baltic Division.

Das vorliegende Buch enthält die z.Z. vollständigste Zusammenstellung der von 1931 bis zur Gegenwart veröffentlichten Arbeiten – Bücher, Aufsätze, Rezensionen – des renomierten Slawisten George Yury Shevelov. Es überholt die in den Jahren 1971 und 1983 erschienenen Bibliographien von J.Hursky.
Die bibliographischen Angaben dieses Bandes werden zweiteilig dargeboten. Im ersten Teil befinden sich die Arbeiten zur Linguistik, im zweiten die Beiträge zur Literatur und Kultur. Beide Teile sind mit einem Geleitwort von Andrij Danylenko bzw. Eleonora Solovey versehen. Die allgemeine Bearbeitung wurde von Andrij Danylenko, Universität Kharkiw, und Lev Chaban, New York Public Library – Slavic and Baltic Division, durchgeführt.

Ce livre comprend la liste la plus complète dont on dispose des publications – livres, articles et comptes-rendus de livres – de 1931 au présent de l'éminent slaviste George Yury Shevelov. Cette publication remplace les bibliographies antérieures compilées en 1971 et 1983 par J.Hursky.
Dans cette bibliographie les articles sont divisés en deux parties: la première consacrée à la linguistique, la seconde à la littérature et à la culture. Ces deux parties sont introduites par des articles d'ensemble rédigés respectivement par Andrij Danylenko et Eleonora Solovey. L'ensemble du travail de compilation et de rédaction a été accompli par Andrij Danylenko de l'Université de Kharkiv, et par Lev Chaban de la New York Public Library, Slavic and Baltic Division.

Зміст

Від упорядників (*Андрій Даниленко, Лев Чабан*) 7

Андрій Даниленко, Елеонора Соловей. Юрій Шевельов (Шерех): штрихи до портрета науковця..... 11

Матеріяли до бібліографії:
1. Мовознавство. Філологія..... 42
2. Література.Театр. Кіно.Публіцистика. Інше..... 99
3. Редакторська праця..... 138
4. Varia..... 143
Додаток..... 145

Покажчики:
Покажчик назв серійних і періодичних видань..... 149
Покажчик назв праць..... 163
Покажчик імен та прізвищ..... 190
Покажчик прізвищ і криптонімів співавторів..... 196
Summary..... 197